Агуулга

Монгол улсын нийгэм, эдийн засгийн байдал 3

I. Нийгмийн үзүүлэлт 6

1. Хөдөлмөр 6
2. Нийгмийн даатгал, халамж 6
3. Эрүүл мэнд 8
4. Гэмт хэрэг 9

II. Макро эдийн засгийн үзүүлэлт 11

1. Дотоодын нийт бүтээгдэхүүн 11
2. Үнэ 12
3. Мөнгө, зээл, үнэт цаас 16
4. Улсын нэгдсэн төсөв 20
5. Гадаад худалдаа 21

III. Үйлдвэрлэл, үйлчилгээ 23

1. Хөдөө аж ахуй 23
2. Аж үйлдвэр 24
3. Дотоод худалдаа 26
4. Тээвэр 27
5. Зочид буудал, зоогийн газар 29
6. Даатгал 30

IV. Бусад 31

1. Цаг уур, агаарын бохирдол 31

V. Хавсралт хүснэгтүүд 33

VII. Дэлхийн эдийн засаг, гадаад зах зээлийн тойм 47

Ерөнхий тэмдэглэл

I.Үгийн товчлол:

I.1 Аймаг, нийслэл

АР	Архангай
БӨ	Баян-Өлгий
БХ	Баянхонгор
БУ	Булган
ГО	Говь-Алтай
ДО	Дорноговь
ДД	Дорнод
ДУ	Дундговь
ЗА	Завхан
ӨВ	Өвөрхангай
ӨМ	Өмнөговь
СҮ	Сүхбаатар
СЭ	Сэлэнгэ
ТӨ	Төв
УВ	Увс
ХО	Ховд
ХӨ	Хөвсгөл
ХЭ	Хэнтий
ДА	Дархан-Уул
УБ	Улаанбаатар
ОР	Орхон
ГС	Говьсүмбэр

I.2 Бусад

ДНБ	Дотоодын нийт бүтээгдэхүүн
ААНБ	Аж ахуйн нэгж, байгууллага

II. Дараах тэмдэглэлийг ашиглав:

... **мэдээлэл байхгүй**
0.0 **маш бага тоо**
- **гүйцэтгэл байхгүй.**

Монгол Улсын нийгэм, эдийн засгийн байдал
(2013 оны эхний 10 сарын байдлаар)

I. Нийгмийн үзүүлэлт

Улсын хэмжээнд 2013 оны эхний 10 сард 66277 эх амаржиж, амьд төрсөн хүүхдийн тоо 66618 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс амаржсан эхийн тоо 4192 буюу 6.8 хувиар, хүүхдийн тоо 4271 буюу 6.9 хувиар өссөн байна.

Улсын хэмжээгээр энэ оны эхний 10 сард нялхсын эндэгдэл 953 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 4 хүүхэд буюу 0.4 хувиар, 5 хүртэлх насандаа 1181 хүүхэд эндэж, 26 хүүхэд буюу 2.3 хувиар өсөв.

Бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн тоо 2013 оны 10 дугаар сарын эцэст 39.4 мянга болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 688 хүнээр буюу 1.7 хувиар буурчээ.

Нийгмийн даатгалын сангийн орлого 2013 оны эхний 10 сард 997.0 тэрбум төг, зарлага 872.2 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс орлого 182.7 тэрбум төг буюу 22.4 хувь, зарлага 123.0 тэрбум төг буюу 16.4 хувиар өслөө.

Нийгмийн халамжийн сангаас 2013 оны эхний 10 сард 196.2 мян.хүнд 109.8 тэрбум төгрөгийн тэтгэвэр, тэтгэмж олгосон бөгөөд өмнөх оны мөн үеийнхээс нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж авагчдын тоо 18.0 мян.хүн буюу 10.1 хувиар, олгосон тэтгэврийн хэмжээ 17.0 тэрбум төг буюу 18.3 хувиар өсчээ.

“Хүний хөгжил” сангаас 2013 оны эхний 10 сард 18 хүртэлх насны 988.3 мянган хүүхдэд 188.4 тэрбум төгрөгийг хүүхдийн мөнгөнд, 215.1 мянган иргэнд 21.8 тэрбум төгрөгийг 21.0 мян.төгрөгийн хишиг хувьд, 5.4 мянган ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд 4.3 тэрбум төгрөгийг 1 сая төгрөгийн хишиг хувьд зориулан олгожээ.

Халдварт өвчнөөр өвчлөгчдийн тоо 2013 оны эхний 10 сард 31730 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 4343 хүн буюу 12.0 хувиар буурахад салхин цэцгээр өвчлөгчдийн тоо 1716 хүн буюу 81.6 хувь, тэмбүүгээр өвчлөгчдийн тоо 1038 хүн буюу 26.3 хувиар өссөн хэдий ч вирүст хепатитаар өвчлөгчдийн тоо 3457 хүн буюу 60.3 хувь, гахайн хавдраар өвчлөгчдийн тоо 2884 хүн буюу 36.1 хувь буурснаас голлон шалтгаалжээ.

Улсын хэмжээнд 2013 оны эхний 10 сарын байдлаар 21190 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 2938 хэргээр буюу 16.1 хувиар өсчээ. Өмнөх оны мөн үеийнхээс нийт гэмт хэргийн тоо нэмэгдэхэд өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг (1925), хүний амь бие, эрүүл мэндийн эсрэг (956) зэрэг гэмт хэрэг өссөн нь голлон нөлөөлөв.

Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн улмаас 7888 хүн гэмтэж, 817 хүн нас барсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс гэмтсэн хүний тоо 941 буюу 13.5 хувь, нас барсан хүний тоо 17 буюу 2.1 хувиар нэмэгджээ.

II. Макро эдийн засгийн үзүүлэлт

ДНБ (үйлдвэрлэлийн аргаар) 2013 оны эхний 9 сард оны үнээр, өмнөх оны мөн үеийнхээс 22.1 хувиар өсч, 12266.4 тэрбум төгрөгт хүрлээ.

ДНБ, 2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр өмнөх оны мөн үеийнхээс 11.5 хувиар өсч, 4369.7 тэрбум төгрөгт хүрлээ.

Хэрэглээний үнийн улсын индекс (ХҮУИ) 2013 оны 10 дугаар сард өмнөх сарынхаас 1.4 хувь, оны эхнээс 9.7 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 10.8 хувиар өслөө.

Ерөнхий индекс өмнөх сарынхаас өсөхөд хувцас, бөс бараа, гутлын бүлгийн дүн 3.6 хувь, орон сууц, ус, цахилгаан, түлшний бүлгийнх 3.8 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

Мөнгөний нийлүүлэлт (М2) 2013 оны 10 дугаар сарын эцэст 8717.7 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 235.7 тэрбум төг буюу 2.8 хувиар, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1585.1 тэрбум төг буюу 22.2 хувиар өсчээ.

Гүйлгээнд байгаа бэлэн мөнгө 2013 оны 10 дугаар сарын эцэст 824.8 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 50.2 тэрбум төг буюу 5.7 хувиар буурч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 107.2 тэрбум төг буюу 14.9 хувиар өсчээ.

Аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэдэд олгосон нийт зээлийн өрийн үлдэгдэл 2013 оны 10 дугаар сарын эцэст 10488.8 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 335.3 тэрбум төг буюу 3.3 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 3633.4 тэрбум төг буюу 53.0 хувиар өсчээ.

Хугацаа хэтэрсэн зээлийн өрийн үлдэгдэл 2013 оны 10 дугаар сарын эцэст 169.4 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас

16.0 тэрбум төг буюу 10.4 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 36.9 тэрбум төг буюу 27.8 хувиар өсчээ.

Банкны системийн хэмжээгээр чанаргүй зээл 2013 оны 10 дугаар сарын эцэст 560.5 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 23.3 тэрбум төг буюу 4.3 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 254.3 тэрбум төг буюу 83.1 хувиар өссөн байна.

Үнэт цаасны арилжаагаар 2013 оны эхний 10 сард 68.7 тэрбум төгрөгийн гүйлгээ хийгдэж, 59.4 сая ш үнэт цаас арилжигдсан байна. Өмнөх оны мөн үеийнхээс үнэт цаасны гүйлгээ 74.8 тэрбум төг буюу 52.1 хувь, арилжигдсан үнэт цаасны тоо 72.2 сая ш буюу 54.9 хувиар буурчээ.

Улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн орлого ба тусламжийн нийт хэмжээ 2013 оны эхний 10 сард 4458.8 тэрбум төг, зарлага ба эргэж төлөгдөх цэвэр зээлийн нийт хэмжээ 4641.8 тэрбум төг болж, улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн тэнцэл 183.0 тэрбум төгрөгийн алдагдалтай гарлаа.

Нэгдсэн төсвийн урсгал орлого 2013 оны эхний 10 сард 4458.0 тэрбум төг, урсгал зардал 3539.0 тэрбум төг болж тэнцвэржүүлсэн урсгал тэнцэл 919.0 тэрбум төгрөгийн ашигтай гарав.

Татварын нийт орлого өмнөх оны мөн үеийнхээс 439.6 тэрбум төг буюу 12.6 хувиар нэмэгдэхэд бусад татварын орлого 102.0 тэрбум төг буюу 16.2 хувиар буурсан хэдий ч дотоодын бараа, үйлчилгээний татварын орлого 201.3 тэрбум төг буюу 15.2 хувь, орлогын албан татварын орлого 149.0 тэрбум төг буюу 20.9 хувь, нийгмийн даатгалын шимтгэлийн орлого 147.9 тэрбум төг буюу 27.8 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлөв.

Татварын бус орлого өмнөх оны мөн үеийнхээс 112.6 тэрбум төг буюу 27.7 хувиар өсөхөд хувьцааны ногдол ашгийн орлого 27.3 тэрбум төг буюу 72.9 хувиар буурсан хэдий ч газрын тосны орлого 63.4 тэрбум төг буюу 92.7 хувь, хүү, торгуулийн орлого 59.6 тэрбум төг буюу 2.2 дахин, төсөвт газрын өөрийн орлого 12.3 тэрбум төг буюу 7.4 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

Улсын нэгдсэн төсвийн зарлага, эргэж төлөгдөх цэвэр зээлийн нийт хэмжээ 2013 оны эхний 10 сард 4641.8 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 120.3 тэрбум төг буюу 2.7 хувиар нэмэгдсэн нь татаас ба шилжүүлгийн зардал 221.0 тэрбум төг буюу 12.6 хувь, хөрөнгийн зардал 80.5 тэрбум төг буюу 7.6 хувиар буурсан хэдий ч бараа, үйлчилгээний зардал 274.3 тэрбум төг буюу 17.4 хувь, эргэж төлөгдөх цэвэр зээл 84.8 тэрбум төг буюу 3.1 дахин, зээлийн үйлчилгээний төлбөрийн зардал 62.7 тэрбум төг буюу 65.6 хувиар нэмэгдсэнээс шалтгаалжээ.

Монгол Улс 2013 оны эхний 10 сард дэлхийн 130 оронтой худалдаа хийж, гадаад худалдааны нийт бараа эргэлт 8821.2 сая ам.долл, үүнээс экспорт 3480.2 сая ам.долл, импорт 5341.0 сая ам.доллар байна.

Гадаад худалдааны тэнцэл 2013 оны эхний 10 сард 1.9 тэрбум ам.долларын алдагдалтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 213.8 сая ам.долл буюу 10.3 хувиар буурчээ.

Гадаад худалдааны нийт бараа эргэлтийн хэмжээ өмнөх оны мөн үеийнхээс 582.8 сая ам.долл буюу 6.2 хувь, импортын хэмжээ 398.3 сая ам.долл буюу 6.9 хувь, экспортын хэмжээ 184.5 сая ам.долл буюу 5.0 хувиар буурчээ.

Экспортын 96.9 хувийг эрдэс бүтээгдэхүүн, нэхмэл бүтээгдэхүүн, үнэт ба хагас үнэт чулуу, үнэт металл, гоёлын зүйлс, зоос, түүхий болон боловсруулсан арьс, шир, ангийн үс, тэдгээрээр хийсэн эдлэл, тэдгээрийн эд анги эзэлж байна.

III. Эдийн засгийн салбарын үзүүлэлт

Улсын хэмжээгээр 2013 оны 11 дүгээр сарын 1-ний байдлаар 384.3 мян.т үр тариа, 193.7 мян.т төмс, 100.1 мян.т хүнсний ногоо хураам, 1055.0 мян.т хадлан, 31.5 мян.т гар тэжээл, 2949.6 т дарш бэлтгэсэн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс хүнсний ногоо 2.3 мян.т буюу 2.3 хувь, дарш 1974.3 т буюу 2.0 дахин нэмэгдэж, харин үр тариа 86.6 мян.т буюу 18.3 хувь, хадлан 85.0 мян.т буюу 7.5 хувь, төмс 51.9 мян.т буюу 21.1 хувь, гар тэжээл 2.3 мян.т буюу 6.7 хувиар буурсан байна.

Аж үйлдвэрийн салбарын бүтээгдэхүүний нийт үйлдвэрлэл 2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр 2013 оны эхний 10 сард 2046.9 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 222.6 тэрбум төг буюу 12.2 хувиар өслөө. Энэхүү өсөлтөд уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарын нүүрс, газрын тос, зэсийн баяжмал, алт зэрэг гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл 0.8-

60.2 хувиар, боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарын дарс, амтат ус ундаа, талх, катодын зэс, хиаман төрлийн бүтээгдэхүүн, шингэн сүү, металл цувимал, самнасан ноолуур, бетон зуурмаг, вакуум цонх, хаалга, хэвлэмэл хуванцар карт зэрэг нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл 0.2 хувиас 8.2 дахин нэмэгдсэн нь голлон нөлөөлжээ.

Төмөр замын тээврээр 2013 оны эхний 10 сард 17397.5 мян.т ачаа тээж, давхардсан тоогоор 3190.4 мян.зорчигч зорчсон нь өмнөх оны мөн үеийнхээс тээсэн ачаа 448.9 мян.т буюу 2.6 хувиар өсч, зорчигчдын тоо 178.0 мян.хүн буюу 5.3 хувиар буурчээ. Төмөр замын тээврийн салбарын орлого 2013 оны эхний 10 сард 350.2 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 977.9 сая төг буюу 0.3 хувиар өсчээ.

Агаарын тээврээр 2013 оны эхний 10 сард 3480.1 т ачаа тээж, давхардсан тоогоор 660.2 мян.зорчигч зорчсон нь өмнөх оны мөн үеийнхээс тээсэн ачаа 94.5 т буюу 2.8 хувь, зорчигчдын тоо 5.2 мян.хүн буюу 0.8 хувиар өсчээ.

Агаарын тээврийн салбарын орлого 2013 оны эхний 10 сард 193.0 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 21.5 тэрбум төг буюу 12.6 хувиар нэмэгдэв.

Ус, цаг уурын хүрээлэнгийн мэдээгээр хамгийн их хур тунадас 2013 оны 10 дугаар сард Улаанбаатар хотод орж 34.5 мм-т хүрчээ. Энэ оны 10 дугаар сард Дорноговь аймгийн Хөвсгөл суманд хамгийн их температур 29.6 хэм, Хөвсгөл аймгийн Алаг-Эрдэнэ суманд хамгийн бага температур -27.6 хэм байлаа. Салхины хамгийн их хурд Дорноговь аймгийн Сайншанд суманд 35 м/с хүрчээ.

Азотын давхар ислийн хоногийн дундаж агууламж 2013 оны 10 дугаар сард Улаанбаатар хотын Баруун дөрвөн замын орчимд 30 удаа, 32-ын тойрог орчимд 19 удаа, Хархорин захын орчимд 10 удаа, 1-р хороолол орчимд 7 удаа, 13-р хороолол орчимд 6 удаа, хүхэрлэг хийн хоногийн дундаж агууламж 13-р хороолол орчимд 5 удаа, 32-ын тойрог орчимд 3 удаа, 1-р хороолол, Хархорин захын орчимд тус бүр 1 удаа, 10 микроноос бага хэмжээтэй тоосны агууламж 13-р хороолол, Баруун дөрвөн замын орчимд тус бүр 25 удаа, 32-ын тойрог орчимд 23 удаа, Хархорин захын орчимд 20 удаа, 2.5 микроноос бага хэмжээтэй тоосны агууламж Баруун дөрвөн замын орчимд 14 удаа, 13-р хороолол орчимд 9 удаа агаарын чанарын стандарт дахь хүлцэх хэм хэмжээнээс давсан байна.

Аюулт үзэгдэл, осол 2013 оны эхний 10 сард 3899 удаа гарсны улмаас 199 хүн амь насаа алдаж, 235.3 мянган толгой мал, тэжээвэр амьтан хорогджээ. Энэ оны эхний 10 сард объектын түймэр 3274 удаа, ой, хээрийн түймэр 176 удаа, гол, нуурын усанд хүн унасан осол 120 удаа, мал, амьтны халдварт галзуу өвчин 71 удаа, аадар бороо, үерийн аюулт үзэгдэл 52 удаа, 3.5-аас дээш магнитудын газар хөдлөлт 39 удаа, хүчтэй салхи, шуурга 37 удаа, аянгын үзэгдэл 27 удаа, химийн хорт бодисын алдагдалтай холбоотой ослын дуудлага 26 удаа, хүн малын халдварт боом өвчин 18 удаа, үйлдвэрлэлийн осол 14 удаа бүртгэгджээ.

Энэ оны эхний 10 сард объектын түймрийн улмаас 8.7 тэрбум төг, ой, хээрийн түймрийн улмаас 6.1 тэрбум төг, аадар бороо, үерийн аюулт үзэгдлийн улмаас 3.1 тэрбум төг, хүчтэй салхи, шуурганы аюулт үзэгдлийн улмаас 700.4 сая төг, шүлхий өвчний улмаас 595.5 сая төг, аянгын аюулт үзэгдлийн улмаас 125.8 сая төг, мал, амьтны халдварт галзуу, боом, цэцэг, үхрийн хорт салст халуурал, үхрийн дуут хавдар өвчин болон тэсэрч дэлбэрэх бодисын ослын улмаас 76.0 сая төгрөгийн хохирол учирсан байна.

Гол нуурын усанд унасан ослоор 118 хүн, объектын түймрээр 52 хүн, аянгын аюулт үзэгдэл, үйлдвэрлэлийн ослын улмаас тус бүр 8 хүн, бичил уурхайн нурангины ослын улмаас 6 хүн, аадар бороо, үерийн аюулт үзэгдлийн улмаас 3 хүн, ой, хээрийн түймэр, хүчтэй салхи, шуурганы улмаас тус бүр 2 хүн амь насаа алджээ.

Өмнөх оны мөн үеийнхээс аюулт үзэгдэл, ослын тохиолдол 532-оор нэмэгдэв.

Хорогдсон, устгасан мал, тэжээвэр амьтдын тоо 2013 оны эхний 10 сард өмнөх оны мөн үеийнхээс 223.1 мянган толгойгоор илүү байна.

I. Нийгмийн үзүүлэлт

I.1 Бүртгэлтэй ажилгүй иргэн

Бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн тоо 2013 оны 10 дугаар сарын эцэст 39.4 мянга болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 688 хүн буюу 1.7 хувиар буурч, 2013 оны 9 дүгээр сарынхаас 1.8 мян.хүн буюу 4.8 хувиар өссөн байна. Бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн 21.9 мянга буюу 55.6 хувийг эмэгтэйчүүд эзэлж байгаа нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 2.8 пунктээр өсчээ. Аймаг, нийслэлийн хөдөлмөрийн хэлтэст 2013 оны эхний 10 сард ажилгүй 84.8 мян.иргэн шинээр бүртгүүлж, бүртгэлтэй байсан 47.9 мян. иргэн ажилд зуучлагдан орж, 9.1 мян.иргэн ажил идэвхтэй хайхгүй байгаа шалтгаанаар бүртгэлээс хасагджээ (Зураг I.1).

Бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн 0.6 хувийг магистр, доктор, 29.3 хувийг дипломын болон бакалаврын, 6.9 хувийг тусгай мэргэжлийн дунд, 6.5 хувийг техникийн болон мэргэжлийн, 41.8 хувийг бүрэн дунд, 10.9 хувийг суурь, 3.1 хувийг бага боловсролтой, 0.9 хувийг боловсролгүй иргэд эзэлж байна (Зураг I.2). Улсын хэмжээнд бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн 24.8 мянга буюу 63.1 хувь нь 15-34 насны залуучууд байгаа бөгөөд энэ үзүүлэлт Хэнтий, Сэлэнгэ, Дорнод, Дорноговь, Архангай, Улаанбаатар, Увс, Орхон, Өмнөговь аймагт улсын дунджаас 0.1-11.1 пунктээр их байна.

Зураг I.1

Хөдөлмөрийн хэлтэст шинээр бүртгүүлсэн болон ажилд зуучлагдан орсон иргэдийн тоо, жил бүрийн эхний 10 сарын байдлаар

Зураг I.2

Бүртгэлтэй ажилгүй иргэд, боловсролын түвшнээр, 2013 оны 10 дугаар сарын эцэст

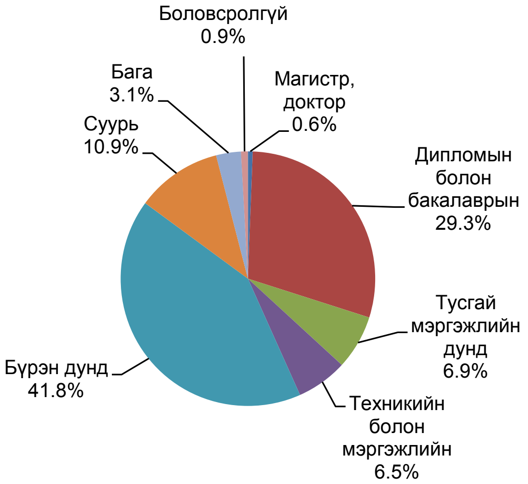

** - Эх үүсвэр: Хөдөлмөрийн яамны сар бүрийн мэдээ*

1.2 Нийгмийн даатгал, халамж

Нийгмийн даатгал

Нийгмийн даатгалын сангийн орлого 2013 оны эхний 10 сард 997.0 тэрбум төг, зарлага 872.2 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс орлого 182.7 тэрбум төг буюу 22.4 хувь, зарлага 123.0 тэрбум төг буюу 16.4 хувиар өслөө. Нийгмийн даатгалын сангийн орлого 2013 оны 10 дугаар сард 83.9 тэрбум төг, зарлага 87.2 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас орлого 10.6 тэрбум төг буюу 11.2 хувиар, зарлага 3.1 тэрбум төг буюу 3.4 хувиар буурсан байна.

Нийгмийн даатгалын сангийн орлого 2013 оны эхний 10 сард өмнөх оны мөн үеийнхээс 182.7 тэрбум төгрөгөөр өсөхөд ажилгүйдлийн даатгалын сангийн орлого 1781.4 сая төг буюу 6.7 хувиар буурсан хэдий ч тэтгэврийн даатгалын сангийн орлого 106.1 тэрбум төг буюу 18.1 хувь, тэтгэмжийн даатгалын сангийн орлого 23.7 тэрбум төг буюу 77.2 хувь, эрүүл мэндийн даатгалын сангийн орлого 37.7 тэрбум төг буюу 30.5 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлөв. Нийгмийн даатгалын сангийн орлого 2013 оны 10 дугаар сард өмнөх сарынхаас 10.6 тэрбум төгрөгөөр буурахад тэтгэврийн даатгалын сангийн орлого 14.1 тэрбум төг буюу 21.4 хувиар, тэтгэмжийн даатгалын сангийн орлого 2.4 тэрбум төг буюу 32.6 хувиар буурсан нь голлон нөлөөлжээ.

Нийгмийн даатгалын сангийн зарлага 2013 эхний 10 сард өмнөх оны мөн үеийнхээс 123.0 тэрбум төгрөгөөр нэмэгдэхэд тэтгэврийн даатгалын сангийн зарлага 93.5 тэрбум төг буюу 15.9 хувь, тэтгэмжийн даатгалын сангийн зарлага 14.4 тэрбум төг буюу 42.9 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлөв. Харин нийгмийн даатгалын сангийн зарлага 2013 оны 10 дугаар сард өмнөх сарынхаас 3.1 тэрбум

төгрөгөөр буурахад тэтгэмжийн даатгалын сангийн зарлага 1.6 тэрбум төг буюу 24.5 хувь, эрүүл мэндийн даатгалын сангийн зарлага 2.6 тэрбум төг буюу 22.2 хувиар буурсан нь голлон нөлөөлсөн байна.

Нийгмийн даатгалын сангаас олгосон тэтгэврийн хэмжээ 2013 оны эхний 10 сард 672.6 тэрбум төг болж, 73.2 хувийг өндөр настны тэтгэвэр, 12.2 хувийг хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн тэтгэвэр, 9.0 хувийг цэргийн тэтгэвэр, 5.6 хувийг тэжээгчээ алдсаны тэтгэвэр эзэлж, өмнөх оны мөн үеийнхээс өндөр настны тэтгэвэр 17.3 хувь, цэргийн тэтгэвэр 20.8 хувь, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн тэтгэвэр 14.8 хувь, тэжээгчээ алдсаны тэтгэвэр 7.3 хувиар өсчээ (Зураг I.3).

Нийгмийн даатгалд 2013 оны эхний 10 сард 757.8 мян.хүн шимтгэл төлөгч, даатгуулагчаар бүртгэгдсэний 517.6 мянга буюу 68.3 хувь нь аж ахуйн нэгж, байгууллагынх, 240.2 мянга буюу 31.7 хувь нь төсөвт байгууллагынх байгаа бөгөөд өмнөх оны мөн үеийнхээс нийт шимтгэл төлөгч, даатгуулагчдын тоо 70.8 мянга буюу 10.3 хувь, үүнээс аж ахуйн нэгж, байгууллагынх 52.9 мянга буюу 11.4 хувь, төсөвт байгууллагынх 17.8 мянга буюу 8.0 хувиар нэмэгдсэн байна

Зураг I.3

Нийгмийн даатгалын сангаас олгосон тэтгэврийн бүтэц, төрлөөр, хувиар, 2013 оны эхний 10 сарын байдлаар

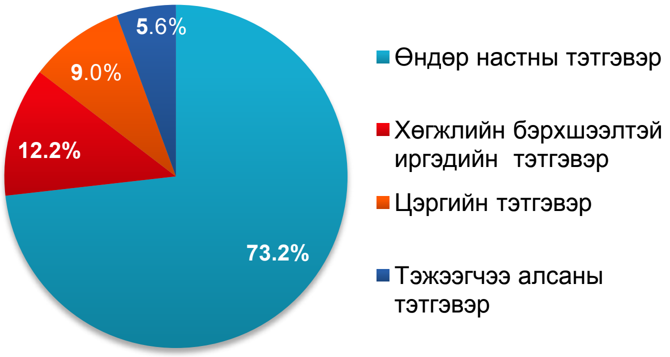

Зураг I.4

Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмжид хамрагдагчдын бүтэц, хувиар, 2013 оны эхний 10 сарын байдлаар

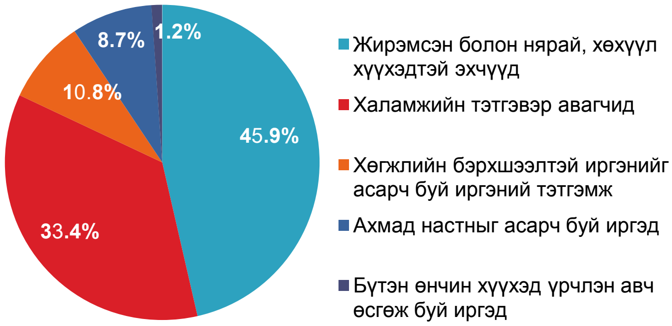

Нийгмийн халамж

Нийгмийн халамжийн сангаас 2013 оны эхний 10 сард 196.2 мян.хүнд 109.8 тэрбум төгрөгийн тэтгэвэр, тэтгэмж олгож, өмнөх оны мөн үеийнхээс нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж авагчдын тоо 18.0 мян.хүн буюу 10.1 хувиар, олгосон тэтгэврийн хэмжээ 17.0 тэрбум төг буюу 18.3 хувиар өсчээ.

Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмжид хамрагдагчдын 45.9 хувь нь жирэмсэн болон нярай, хөхүүл хүүхэдтэй эхчүүд, 33.4 хувь нь халамжийн тэтгэвэр авагчид, 10.8 хувь нь хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнийг асарч буй иргэд, 8.7 хувь нь ахмад настныг асарч буй иргэд, 1.2 хувь нь бүтэн өнчин хүүхэд үрчлэн авч өсгөж буй иргэд байна (Зураг I.4).

Нийгмийн халамжийн сангаас 2013 оны эхний 10 сард олгосон нийт тэтгэвэр, тэтгэмжийн 63.8 тэрбум төг буюу 58.1 хувийг халамжийн тэтгэвэрт, 28.5 тэрбум төг буюу 25.9 хувийг жирэмсэн нярай, хөхүүл хүүхэдтэй эхчүүдэд, 8.8 тэрбум төг буюу 8.1 хувийг хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнийг асарч буй иргэдэд, 7.2 тэрбум төг буюу 6.5 хувийг ахмад настныг асарч буй иргэдэд, 1.5 тэрбум төг буюу 1.4 хувийг бүтэн өнчин хүүхэд үрчлэн авч өсгөсний тэтгэмжид зарцуулсан байна (Зураг 1.10).

Нийгмийн халамжийн тэтгэвэрт 2013 оны эхний 10 сард 65.6 мян.хүн хамрагдсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 5.0 мян.хүн буюу 8.2 хувиар, олгосон тэтгэврийн хэмжээ 8.8 тэрбум төг буюу 16.0 хувиар өсчээ.

Нийгмийн халамжийн үйлчилгээ, хөнгөлөлтөд 283.8 мян.хүн хамрагдсаны 28.0 хувь нь ахмад настан, 58.6 хувь нь нийгмийн халамжийн хөнгөлөлт, нөхцөлт мөнгөн тусламжид хамрагдсан иргэд, 6.0 хувь нь хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэд, 6.2 хувь нь нийгмийн халамжийн үйлчилгээнд хамрагдсан иргэд, 1.2 хувь нь алдар цолтой ахмадууд байна.

Хүний хөгжил сангаас 2013 оны эхний 10 сард 18 хүртэлх насны 988.3 мянган хүүхдэд 188.4 тэрбум төгрөгийг хүүхдийн мөнгөнд, 215.1 мянган иргэнд 21.8 тэрбум төгрөгийг 21.0 мянган төгрөгийн хишиг хувьд, 5.4 мянган ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд 4.3 тэрбум төгрөгийг 1 сая төгрөгийн хишиг хувьд зориулан олгожээ.

1.3 Эрүүл мэнд

Улсын хэмжээнд 2013 оны эхний 10 сард 66277 эх амаржиж, амьд төрсөн хүүхдийн тоо 66618 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс амаржсан эхийн тоо 4192 буюу 6.8 хувиар, хүүхдийн тоо 4271 буюу 6.9 хувиар өссөн байна (Зураг I.5). Энэ оны 10 дугаар сард 6628 хүүхэд амьд төрсөн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 137 хүүхэд буюу 2.1 хувиар нэмэгдлээ.

Энэ оны эхний 10 сард нялхсын эндэгдэл 953 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 4 хүүхэд буюу 0.4 хувиар, 5 хүртэлх насандаа 1181 хүүхэд эндэж, 26 хүүхэд буюу 2.3 хувиар өсчээ (Зураг I.6). Энэ оны эхний 10 сард жирэмслэлт болон төрөлтийн улмаас 26 эх энджээ.

Нялхсын эндэгдэл 2013 оны 10 дугаар сард 100 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 5 хүүхдээр, 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл 124 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 2 хүүхдээр буурчээ.

1000 амьд төрөлтөд ногдох нялхсын эндэгдэл 2013 оны эхний 10 сард 14 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1 хүүхдээр буурсан бөгөөд энэ үзүүлэлт Говь-Алтай (24), Хөвсгөл (22), Баянхонгор (19), Архангай (19), Завхан (19) аймагт 5-10 хүүхдээр, Өмнөговь (18), Увс (18) Говьсүмбэр (17), Хэнтий (17) Сүхбаатар (16), Дорноговь (16), Ховд (15) аймагт 1-4 хүүхдээр илүү байна.

1000 амьд төрөлтөд ногдох тав хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл энэ оны эхний 10 сард 18 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1 хүүхдээр буурчээ.

Халдварт өвчнөөр өвчлөгчдийн тоо 2013 оны эхний 10 сард 31730 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 4343 хүн буюу 12.0 хувиар буурахад салхин цэцгээр өвчлөгчдийн тоо 1716 хүн буюу 81.6 хувь, тэмбүүгээр өвчлөгчдийн тоо 1038 хүн буюу 26.3 хувиар өссөн хэдий ч вирүст хепатитаар өвчлөгчдийн тоо 3457 хүн буюу 60.3 хувь, гахайн хавдраар өвчлөгчдийн тоо 2884 хүн буюу 36.1 хувь буурснаас голлон шалтгаалжээ.

Энэ оны эхний 10 сард өмнөх оны мөн үеийнхээс салхин цэцгээр өвчлөгчдийн тоо Дорноговь аймагт 220 хүн буюу 6.5 дахин, Дорнод аймагт 287 хүн буюу 3.6 дахин, Өмнөговь аймагт 135 хүн буюу 5.2 дахин, Хэнтий аймагт 125 хүн буюу 4.5 дахин, тэмбүүгээр өвчлөгчдийн тоо Сүхбаатар аймагт 98 хүн буюу 2.3 дахин, Дорнод аймагт 111 хүн буюу 1.5 дахин өсчээ. Харин гахайн хавдраар өвчлөгчдийн тоо Улаанбаатар хотод 5270 хүн буюу 4.6 дахин, вирүст хепатитаар өвчлөгчдийн тоо Дундговь аймагт 138 хүн буюу 7.3 дахин буурчээ.

Халдварт өвчнөөр 2013 оны 10 дугаар сард 2488 хүн өвчилж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1184 хүн буюу 32.2 хувиар буурлаа.

10 000 хүн тутамд ногдох халдварт өвчнөөр өвчлөгчдийн тоо 2013 оны эхний 10 сард улсын дунджаар 113 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 18 хүнээр буурав (Зураг I.7).

Зураг I.5

Амаржсан эх, амьд төрсөн хүүхдийн тоо, жил бүрийн эхний 10 сарын байдлаар

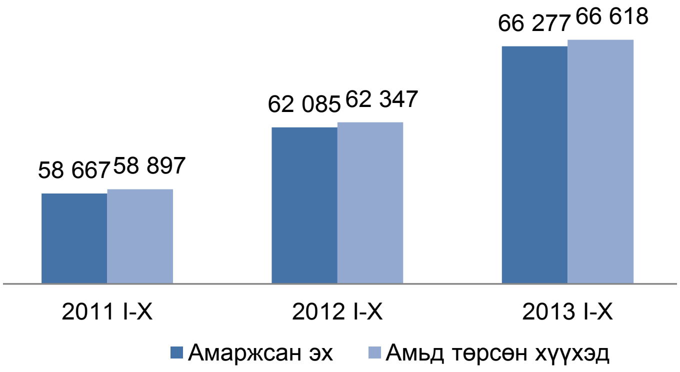

Зураг I.6

Эндсэн хүүхдийн тоо, жил бүрийн эхний 10 сарын байдлаар

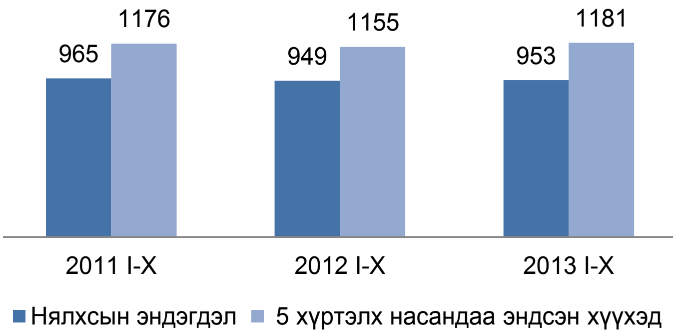

Зураг I.7

10 000 хүн амд ногдох халдварт өвчнөөр өвчлөгчдийн тоо, жил бүрийн эхний 10 сарын байдлаар

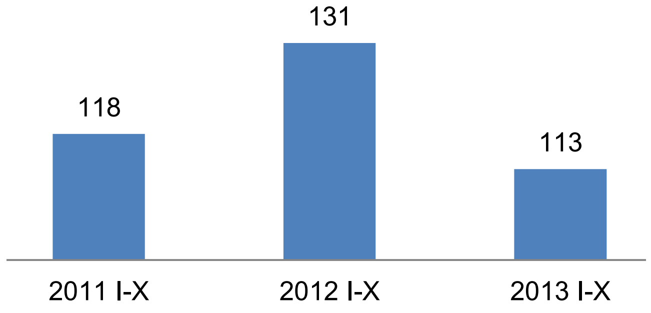

Улаанбаатар хотод энэ оны 10 дугаар сард ХДХВ/ДОХ-ын тохиолдол 1 гарч, улсын хэмжээнд бүртгэгдсэн ХДХВ/ДОХ-ын нийт тохиолдол 148 боллоо.

Улсын хэмжээнд 2013 оны эхний 10 сард 13411 хүн нас барсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 857 хүн буюу 6.0 хувиар буурчээ (Зураг I.8). Эмнэлэгт нас барсан хүний тоо энэ оны эхний 10 сард 3277 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 250 хүн буюу 7.1 хувиар буурав. Энэ нь нийт нас баралтын 24.4 хувийг эзэлж байна. Нас барсан хүний тоо энэ оны 10 дугаар сард 1422 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 26 хүн буюу 2.0 хувиар буурав.

Зураг I.8

Нас барсан хүний тоо, жил бүрийн эхний 10 сарын байдлаар

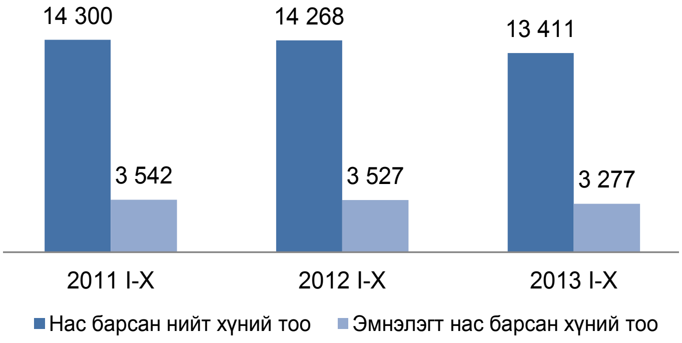

Энэ оны эхний 10 сард 599.4 мян.хүн эмнэлэгт хэвтэж эмчлүүлсэн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 7607 хүн буюу 1.3 хувиар нэмэгджээ. Эмнэлэгт хэвтэн эмчлүүлэгчдийн тоо 2013 оны 10 дугаар сард 59.3 мянга болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1726 хүн буюу 2.8 хувиар буурчээ.

Хувийн эмнэлгүүд 2013 оны эхний 10 сард 1068.7 мян.хүнд үйлчилж 37.5 тэрбум төгрөгийн төлбөртэй үйлчилгээ үзүүлжээ. Хувийн эмнэлгээр үйлчлүүлсэн хүний тоо өмнөх оны мөн үеийнхээс 7.7 хувиар буурч, төлбөрт үйлчилгээний хэмжээ 1.8 хувиар өсөв.

I.4 Гэмт хэрэг

Улсын хэмжээнд 2013 оны эхний 10 сард 21190 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 2938 хэрэг буюу 16.1 хувиар өсчээ. (Зураг I.9). Өмнөх оны мөн үеийнхээс нийт гэмт хэргийн тоо нэмэгдэхэд өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг (1925), хүний амь бие эрүүл мэндийн эсрэг (956) зэрэг гэмт хэрэг өссөн нь голлон нөлөөлөв.

Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн 60.5 хувь нь нийслэлд, 38.6 хувь нь аймгуудад, 0.4 хувь нь төмөр замын цагдаагийн хэлтэст, 0.4 хувь нь иргэний агаарын тээврийн салбарт, 0.1 хувь нь бусад газарт 2013 оны эхний 10 сард бүртгэгджээ.

Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн 45.8 хувийг хүндэвтэр, 45.4 хувийг хөнгөн, 7.1 хувийг хүнд, 1.7 хувийг онц хүнд гэмт хэрэг эзэлж, өмнөх оны мөн үеийнхээс хөнгөн хэргийнх 2.4 пункт, хүндэвтэр хэргийнх 0.1 пунктээр өсч, хүнд хэргийнх 1.8 пункт, онц хүнд хэргийнх 0.7 пунктээр буурсан байна (Зураг I.10).

Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тоо өмнөх оны мөн үеийнхээс Сүхбаатар аймагт 57.5 хувь, Ховд аймагт 40.0 хувь, Булган аймагт 32.4 хувь, Баянхонгор аймагт 30.3 хувь, Дорнод аймагт 27.6 хувь, Дундговь аймагт 23.7 хувь, Улаанбаатар хотод 22.6 хувь, Орхон аймагт

Зураг I.9

Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тоо, жил бүрийн эхний 10 сарын байдлаар

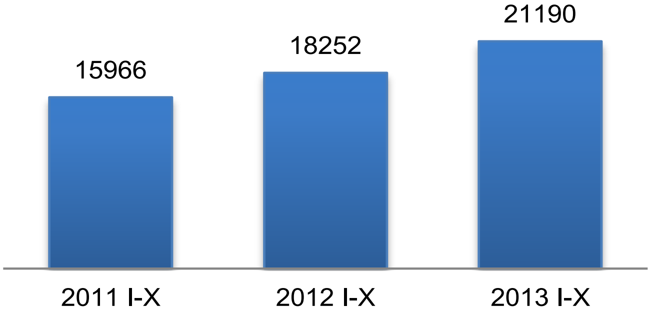

Зураг I.10

Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн бүтэц, хэргийн ангиллаар, жил бүрийн эхний 10 сарын байдлаар, хувиар

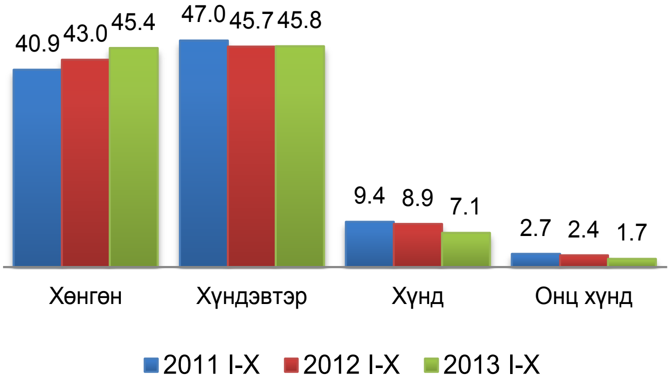

22.2 хувь, Дархан-Уул аймагт 18.9 хувь, Төв аймагт 18.0 хувь, Өмнөговь аймагт 10.7 хувь, Хөвсгөл аймагт 8.5 хувь, Говьсүмбэр аймагт 8.4 хувь, Говь-Алтай аймагт 6.0 хувь, Увс аймагт 3.5 хувиар нэмэгдсэн бол Хэнтий аймагт 37.6 хувь, Баян-Өлгий аймагт 24.8 хувь, Өвөрхангай аймагт 8.7 хувь, Завхан аймагт 6.8 хувь, Архангай аймагт 2.9 хувь, Дорноговь аймагт 2.1 хувиар буурч, харин Сэлэнгэ аймагт хэвийн байна.

Гэр бүлийн хүчирхийллийн улмаас үйлдэгдсэн 317 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 141 хэрэг буюу 30.8 хувиар буурсан байна. Малын хулгайн 1096 гэмт хэрэг бүртгэгдсэн нь нийт гэмт хэргийн 5.2 хувийг эзэлж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 30 хэрэг буюу 2.7 хувиар буурчээ.

Сэжигтэн нь тодорхойгүй байсан 9055 хэргийн 53.8 хувийнх нь холбогдогч нь тогтоогдож, яллагдагчаар татагдсанаар гэмт хэргийн илрүүлэлт улсын хэмжээнд өмнөх оны мөн үеийнхээс 4.2 пунктээр, нийслэлийн хэмжээнд 1.9 пунктээр буурсан байна (Зураг I.11).

Зураг I.11

Гэмт хэргийн илрүүлэлт, жил бүрийн эхний 10 сарын байдлаар, хувиар

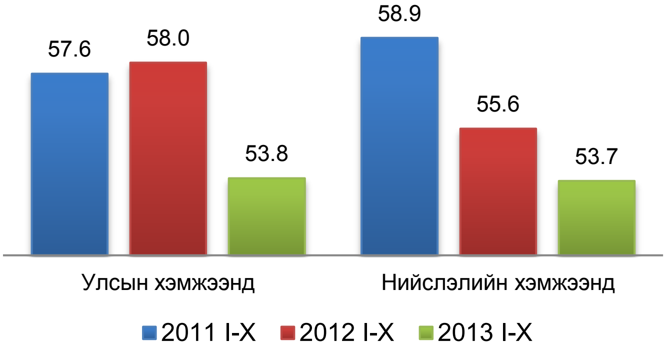

Зураг I.12

Гэмт хэрэгт холбогдсон сэжигтэн, яллагдагчдын нийгмийн байдал, жил бүрийн эхний 10 сарын байдлаар, хувиар

Зураг I.13

Гэмт хэргийн улмаас гэмтсэн, нас барсан хүний тоо, жил бүрийн эхний 10 сарын байдлаар

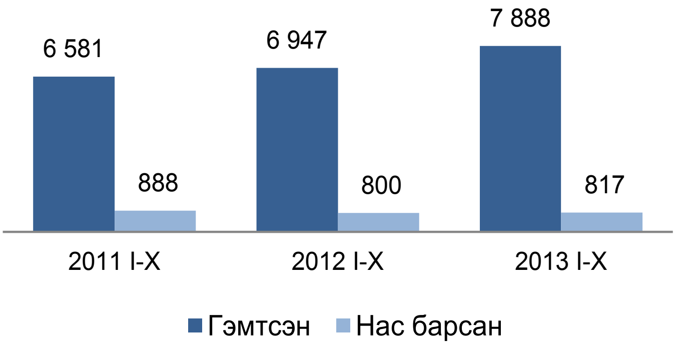

Хүүхэд оролцсон гэмт хэрэг 2013 оны эхний 10 сард өмнөх оны мөн үеийнхээс 10.0 хувиар буурч, бүлэглэн үйлдэгдсэн хэрэг 0.9 хувь, эмэгтэй хүн оролцсон хэрэг 12.2 хувь, согтуугаар үйлдэгдсэн хэрэг 29.1 хувиар нэмэгджээ.

18, түүнээс дээш насны 10000 хүнд ногдох гэмт хэргийн тоо улсын дунджаар 2013 оны эхний 10 сард 113 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 16 хэрэг буюу 16.5 хувиар нэмэгдсэн байна.

Гэмт хэрэгт холбогдсон сэжигтэн, яллагдагч 2013 оны эхний 10 сард 17835 байгаагийн 997 буюу 5.6 хувь нь 18 хүртэлх насны хүүхэд, 2556 буюу 14.3 хувь нь эмэгтэйчүүд байна. Гэмт хэрэгт холбогдогчдын 4.0 хувь нь өмнө нь ял шийтгэгдсэн хүмүүс байгаа бөгөөд тэдгээрийн эзлэх хувь өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.6 пунктээр буурчээ.

Гэмт хэрэгт холбогдсон сэжигтэн, яллагдагчдад хувиараа хөдөлмөр эрхлэгчдийн эзлэх хувь 2013 оны эхний 10 сард 15.5 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 3.6 пункт, төрийн албан хаагчдынх 4.6 болж 0.3 пункт, төрийн бус байгууллагын ажиллагчдынх 2.4 болж 0.5 пунктээр нэмэгдэж, харин малчдынх 8.6 хувь болж 0.8 пункт, ажилгүй иргэдийнх 50.8 хувь болж 2.0 пункт, аж ахуйн нэгж, байгууллагын ажиллагчдынх 9.9 хувь болж 1.3 пунктээр буурсан байна.

Гэмт хэргийн улмаас хохирсон иргэд 2013 оны эхний 10 сард 20553 байгаагийн 1198 буюу 5.8 хувь нь 18 хүртэлх насны хүүхэд, 8144 буюу 39.6 хувь нь эмэгтэйчүүд байна.

Гэмт хэргийн улмаас нийт 126 байгууллагад хохирол учирсны 83 нь төрийн, 7 нь төрийн бус, 36 нь хувийн хэвшлийн аж ахуйн нэгж, байгууллага байна.

Улсын хэмжээнд 2013 оны эхний 10 сард 100.6 мян.хүн эрүүлжүүлэгдэж, 13.8 мян.хүн баривчлагдсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс эрүүлжүүлэгдсэн хүний тоо 2.5 мянга буюу 2.5 хувь, харин баривчлагдсан хүний тоо 1924 буюу 16.2 хувиар өссөн байна.

Зураг I.14

Гэмт хэргийн улмаас учирсан хохирлын хэмжээ, жил бүрийн эхний 10 сарын байдлаар, тэрбум төг

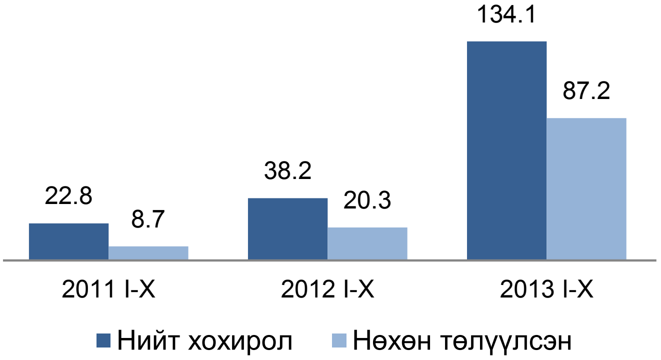

II. Макро эдийн засгийн үзүүлэлт

II.1 Дотоодын нийт бүтээгдэхүүн

ДНБ, үйлдвэрлэлийн аргаар

ДНБ, оны үнээр 2013 оны эхний 9 сарын байдлаар урьдчилсан гүйцэтгэлээр өмнөх оны мөн үеийнхээс 22.1 хувиар өсч, 12266.4 тэрбум төгрөгт хүрлээ.

ДНБ, 2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр 4369.7 тэрбум төгрөгт хүрч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 11.5 хувиар өслөө (Зураг II.1). Өсөлтийг салбараар авч үзвэл хөдөө аж ахуйн салбарын нэмэгдэл өртгийн хэмжээ 16.3 хувь, аж үйлдвэр, барилгын салбарынх 19.2 хувь, үйлчилгээний салбарынх 7.6 хувиар нэмэгдсэн байна.

Зураг II.1

ДНБ-ий өсөлт, бууралт, хувиар (үйлдвэрлэлийн аргаар, 2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр)

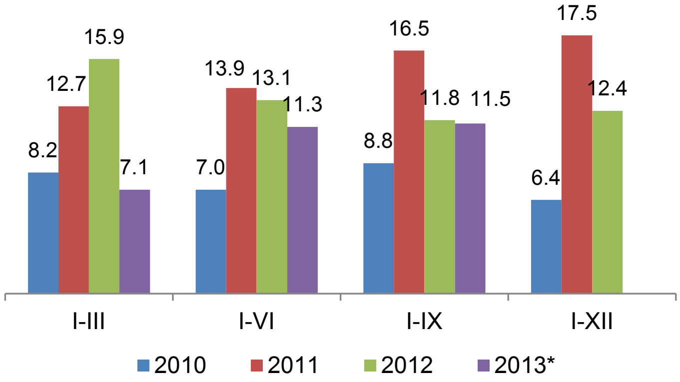

ДНБ, эцсийн ашиглалтын аргаар

Эцсийн ашиглалтын аргаар тооцсон ДНБ, оны үнээр 2013 оны эхний 9 сарын байдлаар урьдчилсан гүйцэтгэлээр 12747.4 тэрбум төг, 2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр 4470.4 тэрбум төгрөгт хүрч, өмнөх оны мөн үеийнхээс оны үнээр 2285.9 тэрбум төг буюу 21.9 хувь, зэрэгцүүлэх үнээр 476.3 тэрбум төгрөг буюу 11.9 хувиар өслөө.

ДНБ-д эцсийн хэрэглээний эзлэх хувь 2013 оны эхний 9 сард урьдчилсан гүйцэтгэлээр 64.6, хөрөнгийн хуримтлалынх 59.8, цэвэр экспортынх -24.4 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс эцсийн хэрэглээнийх 0.2 пункт, хөрөнгийн хуримтлалынх 6.1 пунктээр буурч, харин цэвэр экспортынх 6.3 пунктээр өссөн байна (Зураг II.2).

Зураг II.2

ДНБ-ий эцсийн ашиглалтын бүтэц, хувиар, жил бүрийн эхний 9 сарын байдлаар

* *Урьдчилсан гүйцэтгэл*

II.2 Үнэ

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнэ

Хэрэглээний үнийн улсын индекс (ХҮУИ) 2013 оны 10 дугаар сард өмнөх сарынхаас 1.4 хувь, оны эхнээс 9.7 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 10.8 хувиар өслөө (Хүснэгт II.1).

Ерөнхий индекс 2013 оны 10 дугаар сард өмнөх сарынхаас 1.4 хувиар өсөхөд хувцас, бөс бараа, гутлын бүлгийн дүн 3.6 хувь, орон сууц, ус, цахилгаан, түлшний бүлгийнх 3.8 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

Согтууруулах ундаа, тамхины бүлгийн үнэ дүнгээрээ 1.8 хувь, гэр ахуйн тавилга, барааны 2.4 хувь, эм, тариа эмнэлгийн үйлчилгээнийх 1.5 хувь, тээврийн бүлэг болон амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээнийх тус бүр 0.3 хувь, зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээнийх 2.8 хувь, бусад бараа, үйлчилгээнийх 3.1 хувиар өссөн байна. Харин хүнсний бараа, ундаа, усны бүлгийн дүн 0.3 хувиар буурч, холбооны хэрэгсэл, шуудангийн үйлчилгээ болон боловсролын үйлчилгээний бүлгийн дүн өөрчлөлтгүй байв.

Хэрэглээний үнийн улсын индекс 2013 оны 10 дугаар сард оны эхнээс 9.7 хувь өссөнөөс хүнс, ундаа, усны бүлгийн барааны үнэ дүнгээрээ 9.5 хувь, согтууруулах ундаа, тамхиных 10.1 хувь, хувцас, бөс бараа, гутлынх 12.9 хувь, гэр ахуйн тавилга, барааных 14.0 хувь, эм, тариа, эмнэлгийн үйлчилгээнийх 11.3 хувь, боловсролын үйлчилгээнийх 27.2 хувь, зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээнийх 15.4 хувь, бусад бараа, үйлчилгээнийх 12.2 хувиар нэмэгдсэн байна. Харин холбооны хэрэгсэл, шуудангийн үйлчилгээний бүлгийн дүн 0.4 хувь, амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээнийх 0.2 хувиар буурчээ.

Хэрэглээний үнийн улсын индекс 2012 оны 10 дугаар сард оны эхнээс 12.9 хувиар өссөн бол 2013 оны 10 дугаар сард 9.7 хувь болж, өсөлт 3.2 пунктээр саарсан байна (Зураг II.3).

Зураг II.3

Хэрэглээний үнийн индекс (өмнөх оны 10 сар =100)

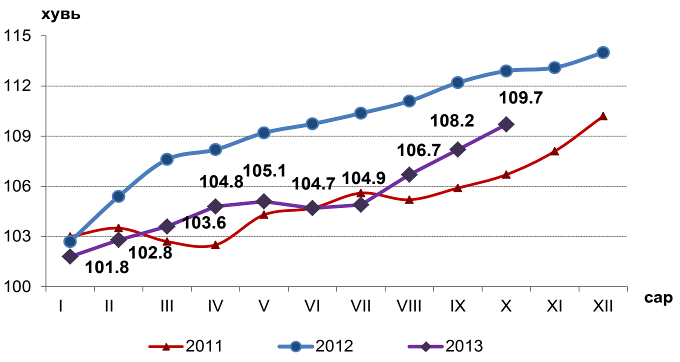

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнэ 2013 оны 10 дугаар сард өмнөх сарынхаас бүх аймагт 0.1-5.3 хувиар өссөн байна. Булган (5.3%) аймагт хамгийн их өсөлттэй байлаа (Зураг II.4).

Зураг II.4

Хэрэглээний үнийн индекс, аймгаар, 2013 оны 10 дугаар сард (өмнөх сар =100%)

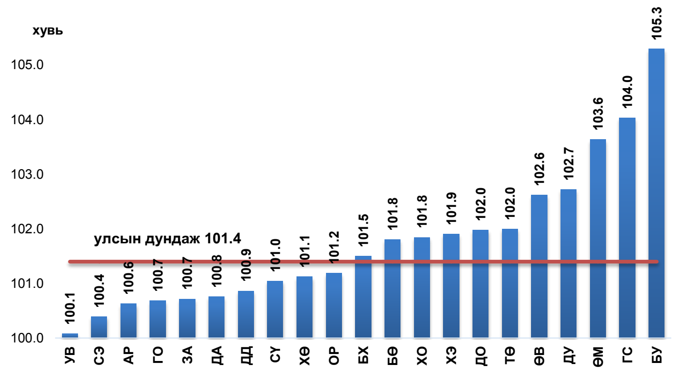

Хүснэгт II.1

Хэрэглээний үнийн улсын индекс, бүлгээр

Бараа, үйлчилгээний бүлэг	Жин	2013 X / 2012 X	2013 X / 2012 XII	2013 X / 2013 IX
Ерөнхий индекс	**100.0**	**110.8**	**109.7**	**101.4**
Хүнсний бараа, ундаа, ус	29.3	111.2	109.5	99.7
Согтууруулах ундаа, тамхи	3.2	111.5	110.1	101.8
Хувцас, бөс бараа, гутал	16.1	115.7	112.9	103.6
Орон сууц, ус, цахилгаан, түлш	12.3	105.2	106.4	103.8
Гэр ахуйн тавилга, бараа	4.7	115.5	114.0	102.4
Эм, тариа, эмнэлгийн үйлчилгээ	3.6	111.6	111.3	101.5
Тээвэр	12.2	103.6	102.7	100.3
Холбооны хэрэгсэл, шуудангийн үйлчилгээ	4.4	99.6	99.6	100.0
Амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээ	2.8	100.6	99.8	100.3
Боловсролын үйлчилгээ	4.7	127.2	127.2	100.0
Зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээ	2.6	116.0	115.4	102.8
Бусад бараа, үйлчилгээ	4.1	112.7	112.2	103.1

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнэ 2013 оны 10 дугаар сард баруун бүсэд өмнөх сарынхаас 1.0 хувь, оны эхнээс 9.6 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 11.5 хувиар өссөн, хангайн бүсэд өмнөх сарынхаас 1.9 хувь, оны эхнээс 12.3 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 13.9 хувиар өссөн, төвийн бүсэд өмнөх сарынхаас 1.8 хувь, оны эхнээс 10.1 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 11.8 хувиар өссөн, зүүн бүсэд өмнөх сарынхаас 1.3 хувь, оны эхнээс 9.0 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 11.1 хувиар өссөн байна.

Өрхийн нийт хэрэглээнд өндөр хувийн жин эзэлж буй мах, махан бүтээгдэхүүний дэд бүлгийн үнэ дүнгээрээ 2013 оны 10 дугаар сард өмнөх сарынхаас Хэнтий (0.1%), Сэлэнгэ (1.5%), Архангай (1.9%), Ховд (2.1%), Дундговь (2.8%) аймагт өсч, бусад 16 аймагт 0.4-9.2 хувиар буурсан байна. Баян-Өлгий (9.2%) аймагт хамгийн их бууралттай байв.

Талх, гурил, будааны дэд бүлгийн үнэ Увс аймагт өөрчлөлтгүй, бусад 20 аймагт 0.4-8.9 хувиар өссөн байна. Өмнөговь (8.9%) аймагт хамгийн их өсөлттэй байлаа.

Сүү, сүүн бүтээгдэхүүний дэд бүлгийн үнэ Хөвсгөл, Сэлэнгэ аймагт өөрчлөлтгүй, бусад 19 аймагт 1.5-22.8 хувиар өссөн байна. Булган (22.8%) аймагт хамгийн их өсөлттэй байв.

Төмс, хүнсний ногооны дэд бүлгийн үнэ Дархан-Уул (12.7%), Архангай (8.9%), Дорнод (8.1%), Говь-Алтай (5.2%), Өвөрхангай (4.2%), Сүхбаатар (2.4%), Увс (1.2%), Баян-Өлгий (1.1%), Завхан (0.1%) аймагт буурч, Дорноговь аймагт өөрчлөлтгүй, бусад 11 аймагт 0.2-38.2 хувиар өссөн байна. Ховд (38.2%) аймагт хамгийн их өсөлттэй байв.

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнэ 2013 оны 10 дугаар сард өмнөх сарынхаас Булган аймагт хамгийн их буюу 5.3 хувиар өсчээ. Тус аймагт үнэ өсөхөд хүнсний бараа,

Зураг II.5

Улаанбаатар хотын хэрэглээний үнийн 2013 оны 10 дугаар сарын өөрчлөлт, бүлгийн дүнгээр, хувиар

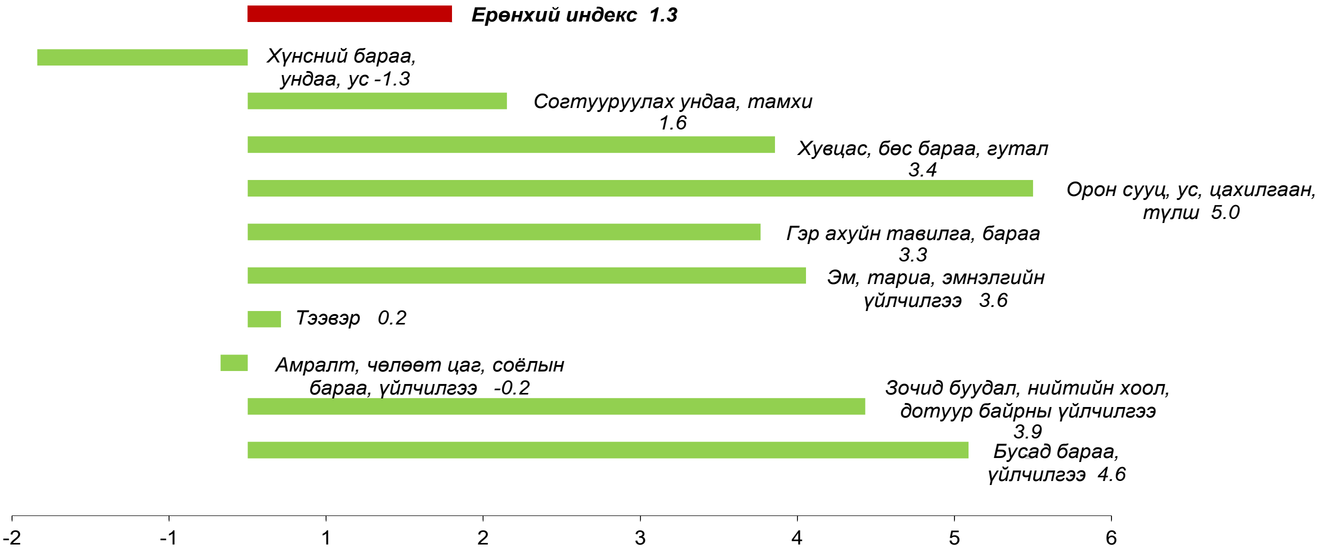

Улаанбаатар хотын хэрэглээний үнийн 2013 оны 8 дугаар сарын өөрчлөлт, бүлгийн дүнгээр, хувиар

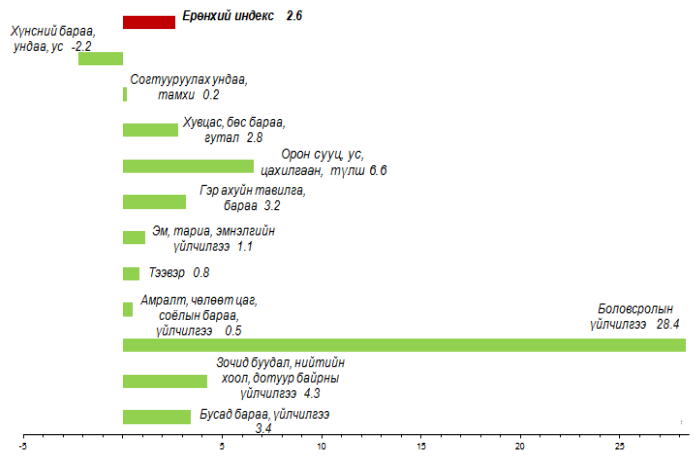

Улаанбаатар хотын хэрэглээний үнийн 2013 оны 9 дүгээр сарын өөрчлөлт, бүлгийн дүнгээр, хувиар

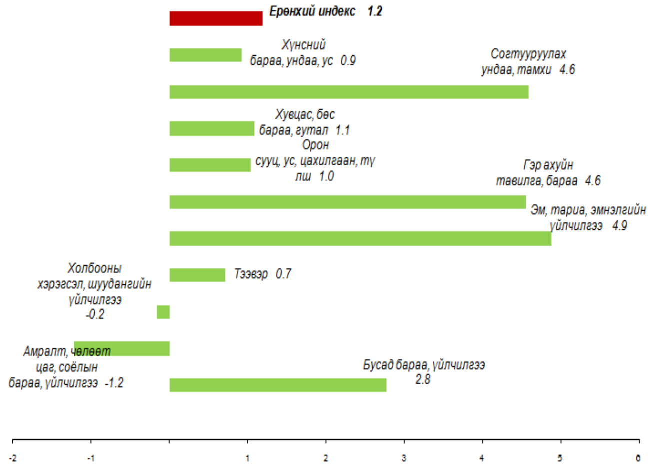

ундаа, усны бүлгийн үнэ дүнгээрээ 2.3 хувь, үүний дотор сүү, сүүн бүтээгдэхүүнийх 22.8 хувь, түүнчлэн согтууруулах ундаа, тамхи бүлгийн үнэ 3.7 хувь, хувцас, бөс бараа, гутлынх 14.3 хувиар өссөн нь нөлөөлсөн байна.

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнэ 2013 оны 10 дугаар сард оны эхнээс бүх аймагт 6.6-25.4 хувиар өссөн байна.

Хэрэглээний бараа, үйлчилгээний үнэ 2013 оны 10 дугаар сард Улаанбаатар хотод өмнөх сарынхаас 1.3 хувь, оны эхнээс 9.0 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 9.5 хувиар өссөн байна.

Хэрэглээний үнэ 2013 оны 10 дугаар сард Улаанбаатар хотод өмнөх сарынхаас өсөхөд хувцас, бөс бараа, гутлын бүлгийн дүн 3.4 хувь, орон сууц, ус, цахилгаан, түлшнийх 5.0 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлжээ. Түүнчлэн согтууруулах ундаа, тамхины бүлгийн дүн 1.6 хувь, гэр ахуйн тавилга, барааных 3.3 хувь, эм, тариа эмнэлгийн үйлчилгээнийх 3.6 хувь, тээврийн бүлгийнх 0.2 хувь, зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрных 3.9 хувь, бусад бараа, үйлчилгээнийх 4.6 хувиар өссөн байна. Харин хүнсний бараа, ундаа, усны бүлгийн үнэ 1.3 хувь, амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээнийх 0.2 хувиар буурч, эдгээрээс бусад бүлгийн дүн өөрчлөлтгүй байв.

Улаанбаатар хотод 2013 оны 10 дугаар сард өмнөх сарынхаас хэрэглээний сагсны 329 нэрийн бараа, үйлчилгээний 40.7 хувийнх нь үнэ өсч, 7.0 хувийнх нь буурч, 52.3 хувийнх нь үнэ тогтвортой байлаа. Судалгаанд сонгогдсон хүнсний 93 нэрийн барааны 61.3 хувь буюу 57 нэрийн барааны үнэ нэмэгджээ.

Хүснэгт II.2

Улаанбаатар хотын хэрэглээний үнийн 2013 оны 9 дүгээр сарын индекст нөлөөлсөн бараа, үйлчилгээний үнийн өөрчлөлт

Бараа, үйлчилгээний бүлэг	Үнийн өөрчлөлт, %	Дэд бүлэг, зарим барааны үнийн өөрчлөлт
Хүнсний бараа, ундаа, ус	-1.3	Хүнсний бараа, ундаа, усны бүлгийн үнийн бууралтад мах, махан бүтээгдэхүүнийх 5.8 хувь, төмс, хүнсний ногооных 10.1 хувиар буурсан нь голлон нөлөөлжээ.
Согтууруулах ундаа, тамхи	1.6	Энэ бүлгийн үнийн өсөлтөд дотоодын архины үнэ 0.9 хувь, импортын дарсных 2.5-4.3 хувь, тамхины үнэ 1.5-3.6 хувиар өссөн нь нөлөөлөв.
Хувцас, бөс бараа, гутал	3.4	Хувцас, бөс бараа, гутлын бүлгийн үнийн өсөлтөд бүх төрлийн хувцасны үнэ 3.0 хувь, жижиг эдлэл хэрэгслийнх 3.3 хувь, бүх төрлийн гутлынх 4.5 хувиар нэмэгдсэн нь нөлөөлсөн байна.
Орон сууц, ус, цахилгаан, түлш	5.0	Орон сууц, ус, цахилгаан, түлшний бүлгийн үнийн өсөлтөд орон сууц түрээслэх хөлс 3.1 хувь, нэг уут түлшний модны үнэ 13.7 хувь, нүүрснийх 25.0 хувиар нэмэгдсэн нь нөлөөлөв.
Гэр ахуйн тавилга, бараа	3.3	Энэ бүлгийн үнийн өсөлтөд гэрийн тавилга, хэрэгслийнх 2.9 хувь, цахилгаан барааных 6.0 хувь, гэр ахуйн багаж хэрэгслийнх 5.5 хувь, цэвэрлэгээний бараа, бодисынх 2.3 хувиар өссөн нь нөлөөлжээ.
Эм, тариа, эмнэлгийн үйлчилгээ	3.6	Эм, тариа, эмнэлгийн үйлчилгээний бүлгийн үнийн өсөлтөд эм, тарианы үнэ 7.3 нэмэгдсэн нь нөлөөллөө.
Тээвэр	0.2	Энэ бүлгийн үнийн өсөлтөд суудлын тэрэгний дугуй нөхөх үйлчилгээний хөлс 4.8 хувиар нэмэгдсэн нь нөлөөлсөн байна.
Амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээ	-0.2	Амралт, чөлөөт цаг, соёлын бараа, үйлчилгээний бүлгийн үнийн бууралтад ширээний компьютерийн үнэ 1.7 хувиар хямдарсан нь нөлөөлжээ.
Зочид буудал, нийтийн хоол, дотуур байрны үйлчилгээ	3.9	Энэ бүлгийн үнийн өсөлтөд нийтийн хоолны үйлчилгээний үнэ 4.0 хувиар нэмэгдсэн нь нөлөөлсөн байна.
Бусад бараа, үйлчилгээ	4.6	Бусад бараа, үйлчилгээний бүлгийн үнийн өсөлтөд үсчин, гоо сайхны үйлчилгээний хөлс 6.0 хувь, гоо, сайхны барааны үнэ 4.6 хувь, бугуйн цагны үнэ 2.7 хувь, гар цүнхнийх 4.9 хувиар өссөн нь нөлөөлжээ.

Мал аж ахуйн гол нэр төрлийн зарим бүтээгдэхүүний зах зээлийн дундаж үнэ

Мал аж ахуйн гол нэр төрлийн зарим бүтээгдэхүүний зах зээлийн үнийн судалгаагаар 2013 оны 10 дугаар сард үхрийн 2 м-ээс дээш урттай ширний дундаж үнэ Увс, Ховд, Говьсүмбэр, Дундговь, Хөвсгөл аймагт хамгийн бага буюу 25.0-30.0 мян.төг, Архангай, Дархан-Уул, Сэлэнгэ, Төв, аймаг, Улаанбаатар хотод хамгийн их буюу 43.0-47.0 мян.төг, адууны ширнийх Увс, Говьсүмбэр, Сэлэнгэ, Сүхбаатар, Баян-Өлгий аймагт хамгийн бага буюу 25.0-30.0 мян.төг, Дархан-Уул, Төв, Архангай, Өмнөговь аймаг, Улаанбаатар хотод хамгийн их буюу 32.0-35.0 мян.төг, ямааны 1 кг цагаан ноолуурын үнэ Сүхбаатар, Дархан-Уул, Булган, Архангай, Дундговь аймагт хамгийн бага буюу 45.0-55.0 мян.төг, Ховд, Баян-Өлгий, Орхон, Улаанбаатар хот, Өвөрхангай аймагт хамгийн их буюу 65.0-72.0 мян.төг байна.

Үхрийн 2 м-ээс дээш урттай ширний дундаж үнэ Орхон, Дорноговь, Сүхбаатар, Завхан, Архангай, Дорнод аймагт өмнөх сарынхаас 1.0-7.0 мян.төг буюу 3.1-17.5 хувиар өсч, Хөвсгөл, Улаанбаатар хотод 3.0-8.0 мян.төг буюу 6.3-21.1 хувиар буурч, Баян-Өлгий, Завхан, Орхон, Өвөрхангай, Хөвсгөл, Хэнтий аймагт өмнөх сарынхаас өөрчлөлтгүй байв.

Адууны 1 ширхэг ширний дундаж үнэ Дорноговь, Өмнөговь, Дундговь, Дорнод, Сүхбаатар, Булган, Дархан-Уул аймагт өмнөх сарынхаас 1.0-5.0 мян.төг буюу 3.2-20.0 хувиар өсч, Архангай, Сэлэнгэ, Төв, Увс, Говьсүмбэр аймаг, Улаанбаатар хотод өмнөх сарынхаас 2.0-5.0 мян.төг буюу 5.7-16.7 хувиар буурч, Баян-Өлгий, Завхан, Орхон, Өвөрхангай, Хөвсгөл, Хэнтий аймагт өмнөх сарынхаас өөрчлөлтгүй байв.

Ямааны 1 кг цагаан ноолуурын дундаж үнэ Хөвсгөл, Өвөрхангай, Орхон, Завхан, Дорнод, Баян-Өлгий, Баянхонгор, Булган, Өмнөговь аймагт өмнөх сарынхаас 1.0-10.0 мян.төг буюу 1.4-20.0 хувиар өсч, Дундговь аймаг, Улаанбаатар хот, Архангай аймагт 2.0-5.0 мян.төг буюу 3.5-8.3 хувиар буурч, Говьсүмбэр, Ховд, Дархан-Уул, Сүхбаатар аймагт өмнөх сарынхаас өөрчлөлтгүй байв.

Зураг II.5

Ямааны 1 кг цагаан ноолуурын зах зээлийн дундаж үнэ, жил бүрийн 10 дугаар сард, мян.төг

Зураг II.6

Үхрийн 2 м-ээс дээш урттай 1 ширхэг ширний зах зээлийн дундаж үнэ, жил бүрийн 10 дугаар сард, мян.төг

Зураг II.7

Хонины ноостой нэхийний зах зээлийн дундаж үнэ, жил бүрийн 10 дугаар сард, мян.төг

Зураг II.8

Адууны 1 ширхэг ширний зах зээлийн дундаж үнэ, жил бүрийн 10 дугаар сард, мян.төг

Улаанбаатар хотод худалдаалагдсан барилгын гол нэрийн материалын дундаж үнэ

Улаанбаатар хотод 2013 оны 10 дугаар сард худалдаалагдсан эх орны үйлдвэрийн болон ОХУ, БНХАУ, БНСУ-д үйлдвэрлэсэн барилгын үндсэн 25 нэр төрлийн материалын дундаж үнийг мэдээнд хамрууллаа.

Өмнөх оны мөн үеийнхээс 2013 оны 10 дугаар сард эх орны үйлдвэрийн нэг метр куб шалны банзны үнэ 90.0 мян.төг буюу 52.9 хувь, нэг метр куб захалсан банз 5.0 мян.төг буюу 14.3 хувь, ширхэг палк 2.0 мян.төг буюу 7.1 хувиар өсч, тоосгоны ширхэгийн үнэ 43.0 төг буюу 15.5 хувь, нэг метр куб хөнгөн бетоных 1.1 мян.төг буюу 0.7 хувиар буурчээ. ОХУ-д үйлдвэрлэсэн боодол чулуутай хар цаасны үнэ 2.0 мян.төг буюу 10.0 хувиар өсчээ. БНХАУ-д үйлдвэрлэсэн нэг метр квадрат дүүжин таазны үнэ 2.3 мян.төг буюу 65.7 хувь, уян шүршүүр 13.3 мян.төг буюу 53.3 хувь, нэг метр квадрат шалны хавтан 436 төг буюу 51.3 хувь, крант 21.0 мян.төг буюу 42.0 хувь, шаазан суултуур 22.9 мян.төг буюу 22.9 хувь, дотор эмульс 1.0 мян.төг буюу 14.3 хувь, шаазан угаагуур 10.0 мян.төг буюу 12.5 хувь, төмөр хаалга 10.0 мян. төг буюу 6.3 хувь, шахмал шалных 167.0 төг буюу 1.2 хувиар өсч, гадна эмульсных 667 төг буюу 3.7 хувь, боодол чулуугүй хар цаас 834 төг буюу 8.8 хувь, нөлөөгүй цонхны шил нэг метр квадрат 1.0 мян.төг буюу 7.7 хувь, нэг килограмм хадаасных 200 төг буюу 7.4 хувиар буурчээ. БНСУ-д үйлдвэрлэсэн ханын цаас 600 төг буюу 12.0 хувиар өссөн байна.

Өмнөх сарынхаас эх орны үйлдвэрийн цементний үнэ 1.5 мян.төг буюу 17.6 хувиар өсч, тоосгоны нэг ширхэгийн үнэ 17.0 төг буюу 6.7 хувиар буурчээ. БНХАУ-д үйлдвэрлэсэн цементны үнэ 3.0 мян.төг буюу 42.9 хувь, чулуугүй хар цаас 666 төг буюу 8.3 хувь, шаазан суултуурынх 2.8 мян.төг буюу 2.4 хувь, уян шүршүүр 833 төг буюу 2.2 хувь, гадна эмульс 333 төг буюу 2.0 хувь, крант 1.0 мян.төг буюу 1.4 хувь, шахмал шал 167 төг буюу 1.2 хувиар өсч, төмөр хаалга 3.3 мян.төг буюу 1.9 хувиар буурчээ. БНСУ-д үйлдвэрлэсэн ханын цаас 40 төг буюу 0.7 хувиар өссөн байна.

II.3. Мөнгө, зээл, үнэт цаас

Мөнгөний нийлүүлэлт (М2) 2013 оны 10 дугаар сарын эцэст 8717.7 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 235.7 тэрбум төг буюу 2.8 хувиар, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1585.1 тэрбум төг буюу 22.2 хувиар өсчээ (Хүснэгт II.3).

Мөнгөний нийлүүлэлт бүтцийн хувьд 2013 оны 10 дугаар сарын эцэст 50.1 хувийг төгрөгийн хадгаламж, 15.6 хувийг төгрөгийн харилцах, 15.1 хувийг гадаад валютын хадгаламж, 12.6 хувийг гадаад валютын харилцах, 6.6 хувийг банкнаас гадуурх мөнгө эзэлж байна (Зураг II.9). Мөнгөний нийлүүлэлтэд төгрөгийн хадгаламжийн эзлэх хувь өмнөх сарынхаас 1.9 пункт, гадаад валютын хадгаламжийнх 0.5 пунктээр өсч, төгрөгийн харилцахынх 1.2 пункт, гадаад валютын харилцахынх 0.9 пункт, банкнаас гадуурх мөнгөнийх 0.4 пунктээр буурчээ.

Бага мөнгө 2013 оны 10 дугаар сарын эцэст 1935.9 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 80.9 тэрбум төг буюу 4.0 хувиар буурч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 357.1 тэрбум төг буюу 22.6 хувиар өсчээ.

Зураг II.9

Мөнгөний нийлүүлэлт (М2), хэрэглээний үнийн улсын индексийн өөрчлөлт, сарын эцэст, хувиар, (өмнөх сар=100)

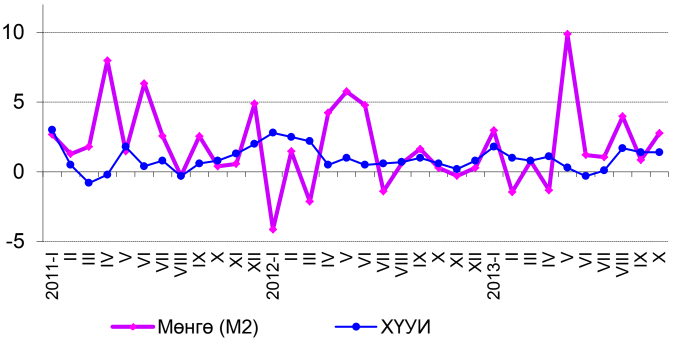

Хүснэгт II.3

Мөнгөний зарим үндсэн үзүүлэлт, сарын эцэст, тэрбум төг

Үзүүлэлт	2012 X	2013 IX	2013 X
Мөнгөний нийлүүлэлт М2	**7 132.6**	**8 482.0**	**8 717.7**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	17.3	19.3	22.2
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	0.3	0.9	2.8
Нийт хадгаламж	**4 662.3**	**5 323.6**	**5 685.5**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	24.5	16.3	21.9
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	1.8	- 0.8	6.8
Төгрөгийн хадгаламж	**3 175.0**	**4 084.5**	**4 366.5**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	11.7	32.5	37.5
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	3.0	2.9	6.9
Валютын хадгаламж	**1 487.3**	**1 239.1**	**1 319.0**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	65.0	- 17.2	- 11.3
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	- 0.6	- 11.4	6.4

Иргэд, байгууллагын нийт хадгаламж 2013 оны 10 дугаар сарын эцэст 5685.5 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 361.9 тэрбум төг буюу 6.8 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1023.2 тэрбум төг буюу 21.9 хувиар өсчээ. Төгрөгийн хадгаламж 2013 оны 10 дугаар сарын эцэст 4366.5 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 282.0 тэрбум төг буюу 6.9 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1191.5 тэрбум төг буюу 37.5 хувиар өсөв. Гадаад валютын хадгаламж 2013 оны 10 дугаар сарын эцэст 1319.0 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 79.9 тэрбум төг буюу 6.4 хувиар өсч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 168.3 тэрбум төг буюу 11.3 хувиар буурчээ (Хүснэгт II.3).

Гүйлгээнд байгаа бэлэн мөнгө 2013 оны 10 дугаар сарын эцэст 824.8 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 50.2 тэрбум төг буюу 5.7 хувиар буурч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 107.2 тэрбум төг буюу 14.9 хувиар өсчээ.

Нөөц мөнгө (М0) 2013 оны 10 дугаар сарын эцэст 2643.7 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 299.3 тэрбум төгрөгөөр өсчээ. Нөөц мөнгөний бүрэлдэхүүн хэсэг болох банкуудын харилцах, хадгаламж 2013 оны 10 дугаар сарын эцэст өмнөх сарынхаас 249.2 тэрбум төг буюу 12.0 хувиар буурч, 1821.3 тэрбум төгрөгт хүрсэн байна.

Банкуудын нийт актив 2013 оны 10 дугаар сарын эцэст 16.4 их наяд төг болж, өмнөх сарынхаас 7.7 тэрбум төг буюу 0.05 хувиар буурч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 6.4 их наяд төг буюу 64.3 хувиар өслөө.

Эх үүсвэр: Монголбанкны статистикийн сарын бюллетень*

Аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэдэд олгосон нийт зээлийн өрийн үлдэгдэл 2013 оны 10 дугаар сарын эцэст 10488.8 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 335.3 тэрбум төг буюу 3.3 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 3633.4 тэрбум төг буюу 53.0 хувиар өсчээ (Хүснэгт II.4).

Зээлийн өрийн үлдэгдлийг эзэмшигчээр нь авч үзэхэд 2013 оны 10 дугаар сарын эцэст нийт зээлийн 5661.1 тэрбум төг буюу 54.0 хувь нь хувийн секторт, 4746.5 тэрбум төг буюу 45.2 хувь нь иргэдэд, 59.4 тэрбум төг буюу 0.6 хувь нь улсын байгууллагад, 11.4 тэрбум төг буюу 0.1 хувь нь бусад санхүүгийн байгууллагад, 10.4 тэрбум төг буюу 0.1 хувь нь бусад байгууллагад ногдож байна.

Зураг II.10

Мөнгөний нийлүүлэлтийн бүтэц, хувиар, жил бүрийн 10 дугаар сарын эцсийн байдлаар

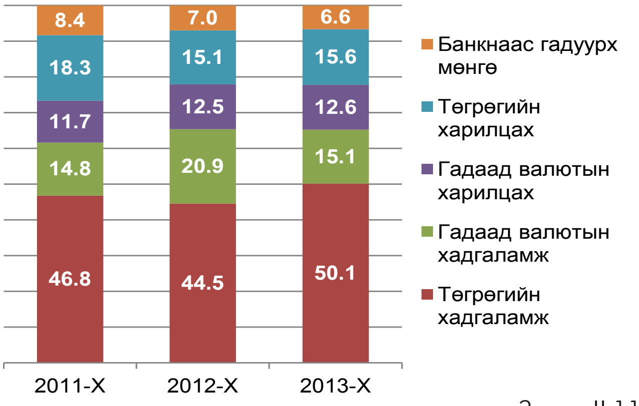

Зураг II.11

Мөнгөний нийлүүлэлт (М2), бага мөнгө (М1) болон бараг мөнгөний өөрчлөлт, сарын эцэст, хувиар, (өмнөх оны мөн үе=100)

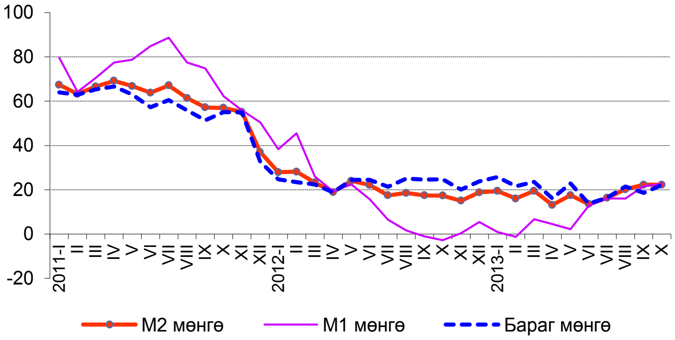

Хүснэгт II.4

Зээлийн өрийн үлдэгдэл, чанаргүй болон хугацаа хэтэрсэн зээл, сарын эцэст, тэрбум төг

Үзүүлэлт	2012 X	2013 IX	2013 X
Зээлийн өрийн үлдэгдэл	**6 855.4**	**10 153.5**	**10 488.8**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	31.3	47.9	53.0
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	- 0.2	3.8	3.3
Хугацаа хэтэрсэн зээл	**132.5**	**153.4**	**169.4**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	86.6	31.2	27.8
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	13.2	- 17.7	10.4
Чанаргүй зээл	**306.2**	**537.2**	**560.5**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	- 11.9	75.4	83.1
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	0.0	15.6	4.3
Зээлийн өрийн үлдэгдэлд хугацаа хэтэрсэн зээлийн эзлэх хувь	**1.9**	**1.5**	**1.6**
Зээлийн өрийн үлдэгдэлд чанаргүй зээлийн эзлэх хувь	**4.5**	**5.3**	**5.3**

Зураг II.12

Чанаргүй зээл, сарын эцэст, тэрбум төг

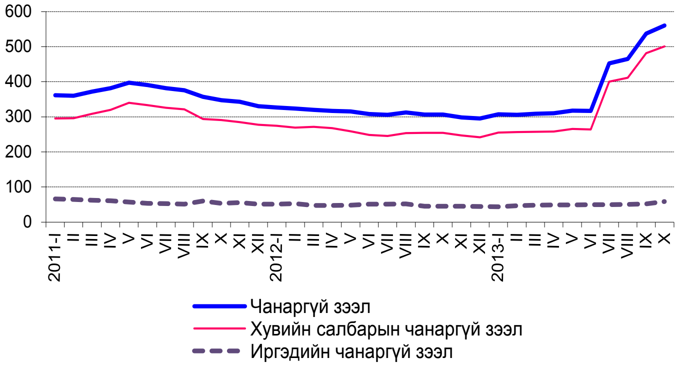

Хугацаа хэтэрсэн зээлийн өрийн үлдэгдэл 2013 оны 10 дугаар сарын эцэст 169.4 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 16.0 тэрбум төг буюу 10.4 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 36.9 тэрбум төг буюу 27.8 хувиар өсчээ. Хугацаа хэтэрсэн зээлийн өрийн үлдэгдэл нийт зээлийн өрийн үлдэгдлийн 1.6 хувийг эзэлж байна. (Хүснэгт II.4).

Банкны системийн хэмжээгээр чанаргүй зээл 2013 оны 10 дугаар сарын эцэст 560.5 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 23.3 тэрбум төг буюу 4.3 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 254.3 тэрбум төг буюу 83.1 хувиар өссөн байна. Чанаргүй зээл нийт зээлийн өрийн үлдэгдлийн 5.3 хувийг эзэлж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.8 пунктээр өсчээ (Хүснэгт II.4).

Банкуудын төгрөгийн зээлийн жигнэсэн дундаж хүү 2013 оны 9 дүгээр сарын эцэст өмнөх сарынхаас 0.1 пункт, өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.42 пунктээр өсч, жилийн хүү 19.0 хувь болжээ. Валютын зээлийн жигнэсэн дундаж хүү өмнөх сарынхаас 0.4 пункт, өмнөх оны мөн үеийнхээс 2.15 пунктээр буурч, жилийн хүү 12.1 хувь боллоо (Зураг II.13).

Гадаад валютын цэвэр албан нөөц 2013 оны 10 дугаар сарын эцэст өмнөх сарынхаас 284.5 сая ам.долл, өмнөх оны мөн үеийнхээс 737.4 сая ам.доллараар буурч, 1489.9 сая ам.долл болсон нь манай улсын импортын 12.1 долоо хоног буюу 3 сарын хэрэгцээг хангахаар байна (Зураг II.14).

Үнэт цаасны зах зээл

Үнэт цаасны арилжаагаар 2013 оны эхний 10 сард 68.7 тэрбум төгрөгийн гүйлгээ хийгдэж, 59.4 сая ш үнэт цаас арилжигдсан байна. Өмнөх оны мөн үеийнхээс үнэт цаасны гүйлгээ 74.8 тэрбум төг буюу 52.1 хувь, арилжигдсан үнэт цаасны тоо 72.2 сая ш буюу 54.9 хувиар буурчээ.

Үнэт цаасны арилжаа 2013 оны 10 дугаар сард 23 өдөр явагдаж, 48.7 тэрбум төгрөгийн гүйлгээ хийгдэж, 16.5 сая ш үнэт цаас арилжигдсан байна. Гүйлгээний хэмжээ 2013 оны 10 дугаар сард өмнөх сарынхаас 43.6 тэрбум төг буюу 9.5 дахин, өмнөх оны мөн үеийнхээс 48.0 тэрбум төг буюу 73.2 дахин өсчээ. Арилжсан үнэт цаасны тоо 2013 оны 10 дугаар сард өмнөх сарынхаас 896.4 мян.ш буюу 5.2 хувиар буурч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 14376.8 мян.ш буюу 7.9 дахин өсчээ.

Зураг II.13

Зээлийн жилийн хүү, сарын эцэст, хувиар

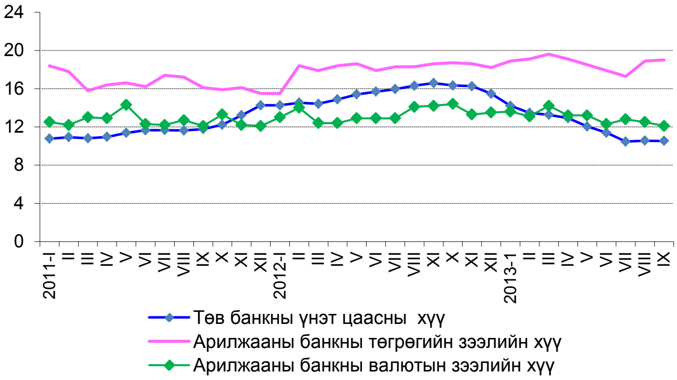

Зураг II.14

Гадаад валютын цэвэр албан нөөц, сарын эцэст, сая ам.долл

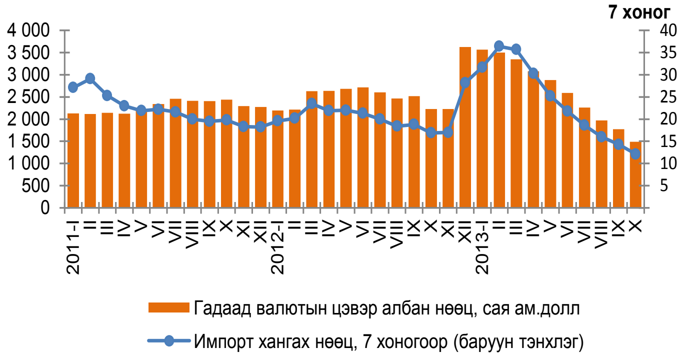

Зураг II.15

ТОП-20 индекс, сарын дундаж, хувиар

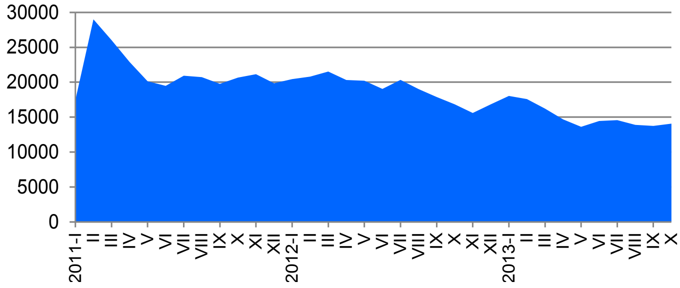

Зураг II.16

Зах зээлийн үнэлгээ, сарын эцэст, тэрбум төг

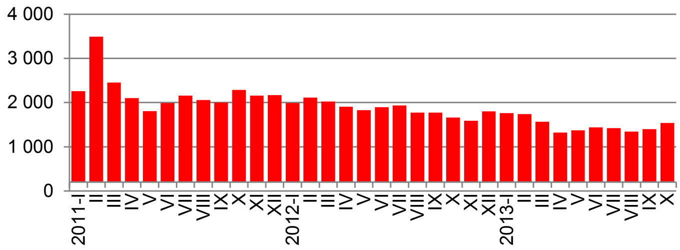

Хөрөнгийн зах зээлийн чиг хандлагыг илэрхийлэх ТОП-20 дундаж индекс 2013 оны 10 дугаар сард 14072.4 болж, өмнөх сарынхаас 325.1 нэгжээр өсчээ (Зураг II.16).

Хөрөнгийн зах зээлд үйл ажиллагаа явуулж байгаа хувьцаат компаниудын үнэт цаасны зах зээлийн нийт үнэлгээ 2013 оны 10 дугаар сард 1541.5 тэрбум төг болж, өмнөх сарынхаас 140.5 тэрбум төг буюу 10.0 хувиар өсчээ (Зураг II.16).

"АПУ" хувьцаат компаний 14748.5 мян.ш хувьцаа 2013 оны 10 дугаар сард арилжигдсан нь хамгийн идэвхтэй арилжаалсан үнэт цаас байв.

Монголбанкны төгрөгийн ам.доллартай харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2013 оны 10 дугаар сард 1687.6 төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 300.6 төг буюу 21.7 хувиар суларсан байна (Хүснэгт II.5). Төгрөгийн ам.доллартай харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2013 оны 9 дүгээр сард өмнөх сарынхаас 5.9 хувь, 2013 оны 10 дугаар сард өмнөх сарынхаас 1.5 хувиар суларчээ (Зураг II.17).

Төгрөгийн евротой харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2013 оны 10 дугаар сард 2302.4 төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 504.0 төг буюу 28.0 хувиар суларчээ (Хүснэгт II.5). Төгрөгийн евротой харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2013 оны 9 дүгээр сард өмнөх сарынхаас 6.1 хувь, 2013 оны 10 дугаар сард өмнөх сарынхаас 3.8 хувиар суларсан байна (Зураг II.18).

Төгрөгийн юаньтай харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2013 оны 10 дугаар сард 276.5 төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 55.1 төг буюу 24.9 хувиар суларчээ (Хүснэгт II.5). Төгрөгийн юаньтай харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2013 оны 9 дүгээр сард өмнөх сарынхаас 5.9 хувь, 2013 оны 10 дугаар сард өмнөх сарынхаас 1.8 хувиар суларсан байна (Зураг II.19).

Төгрөгийн рубльтэй харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2013 оны 10 дугаар сард 52.6 төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 8.0 төг буюу 17.9 хувиар суларчээ (Хүснэгт II.5).

Хүснэгт II.5

Монголбанкны төгрөгийн гадаад валюттай харьцах нэрлэсэн ханш, сарын дундаж, төг

Үзүүлэлт	2012 X	2013 IX	2013 X
Ам. доллар	**1 387.0**	**1 662.5**	**1 687.6**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	7.4	19.2	21.7
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	- 0.6	5.9	1.5
Евро	**1 798.4**	**2 218.7**	**2 302.4**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	1.5	23.7	28.0
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	0.3	6.1	3.8
Юань	**221.4**	**271.7**	**276.5**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	9.2	23.1	24.9
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	0.3	5.9	1.8
Рубль	**44.6**	**51.0**	**52.6**
Жилийн өөрчлөлт, хувиар, өмнөх оны мөн үе=100	7.9	15.0	17.9
Сарын өөрчлөлт, хувиар, өмнөх сар=100	0.5	7.2	3.1

Зураг II.17

Төгрөгийн ам. доллартай харьцах нэрлэсэн ханш, сарын дундаж, төг

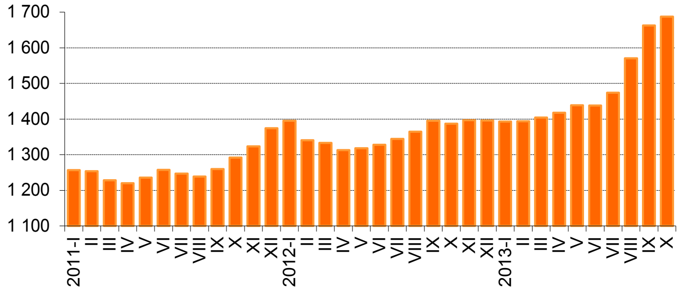

Зураг II.18

Төгрөгийн евротой харьцах нэрлэсэн ханш, сарын дундаж, төг

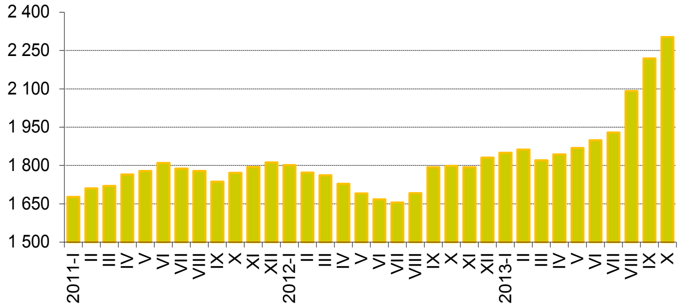

Зураг II.19

Төгрөгийн юаньтай харьцах нэрлэсэн ханш, сарын дундаж, төг

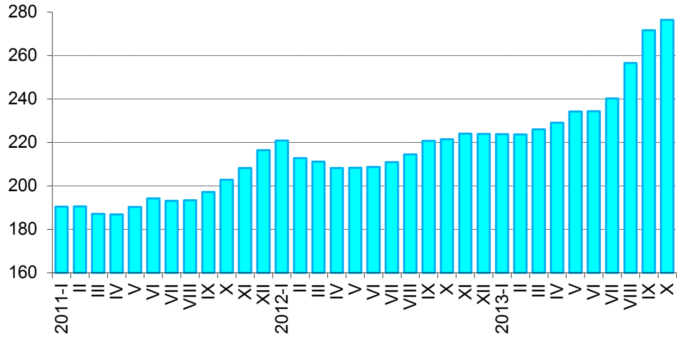

Зураг II.20

Төгрөгийн рубльтэй харьцах нэрлэсэн ханш, сарын дундаж, төг

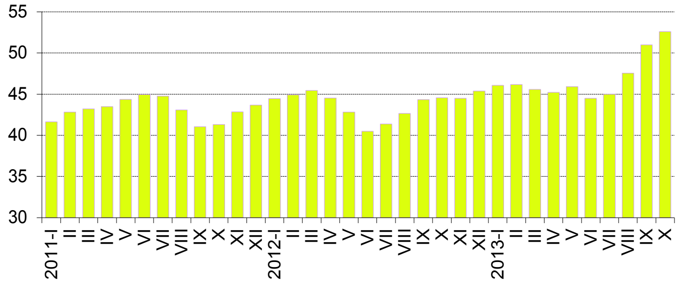

Төгрөгийн рубльтэй харьцах нэрлэсэн дундаж ханш 2013 оны 9 дүгээр сард өмнөх сарынхаас 7.2 хувь, 2013 оны 10 дугаар сард өмнөх сарынхаас 3.1 хувиар суларсан байна (Зураг II.20).

II.4. Улсын нэгдсэн төсөв

Улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн орлого, тусламжийн нийт хэмжээ 2013 оны эхний 10 сард 4458.8 тэрбум төг, зарлага, эргэж төлөгдөх цэвэр зээлийн нийт хэмжээ 4641.8 тэрбум төг болж, улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн тэнцэл 183.0 тэрбум төгрөгийн алдагдалтай гарлаа. Өмнөх оны мөн үеийнхээс улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн тэнцлийн алдагдал 395.0 тэрбум төгрөгөөр буурахад орлогын өсөлт зарлагын өсөлтөөс 10.4 пунктээр илүү байгаа нь нөлөөлжээ (Зураг II.21).

Улсын нэгдсэн төсвийн урсгал орлого 2013 оны эхний 10 сард 4458.0 тэрбум төг, урсгал зардал 3539.0 тэрбум төг болж тэнцвэржүүлсэн урсгал тэнцэл 919.0 тэрбум төгрөгийн ашигтай гарав. Өмнөх оны мөн үеийнхээс нэгдсэн төсвийн урсгал орлого 552.2 тэрбум төг, урсгал зардал 115.9 тэрбум төгрөгөөр нэмэгджээ.

Улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн орлого, тусламжийн нийт хэмжээ 2013 оны 9 дүгээр сард 486.6 тэрбум төг байсан бол 10 дугаар сард 522.1 тэрбум төг болж өмнөх сарынхаас 35.5 тэрбум төг буюу 7.3 хувиар өсчээ. Улсын нэгдсэн төсвийн нийт зарлага, эргэж төлөгдөх цэвэр зээлийн нийт хэмжээ 2013 оны 9 дүгээр сард 486.2 тэрбум төг байсан бол 10 дугаар сард 574.2 тэрбум төг болж 88.0 тэрбум төг буюу 18.1 хувиар өссөн байна. Улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн тэнцэл 2013 оны 9 дүгээр сард 0.4 тэрбум төгрөгийн ашигтай гарсан бол, 10 дугаар сард 52.1 тэрбум төгрөгийн алдагдалтай гарлаа.

Төсвийн орлого

Улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн орлого, тусламжийн нийт хэмжээ 2013 оны эхний 10 сард 4458.8 тэрбум төг, тогтворжуулалтын санд 39.0 тэрбум төг нийтдээ 4497.8 төгрөгийн орлого төвлөрсөн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 528.8 тэрбум төг буюу 13.3 хувиар өссөн байна.

Татварын нийт орлого өмнөх оны мөн үеийнхээс 439.6 тэрбум төг буюу 12.6 хувиар нэмэгдэхэд бусад татварын орлого 102.0 тэрбум төг буюу 16.2 хувиар буурсан хэдий ч дотоодын бараа, үйлчилгээний татварын орлого 201.3 тэрбум төг буюу 15.2 хувь, орлогын албан татварын орлого 149.0 тэрбум төг буюу 20.9 хувь, нийгмийн даатгалын шимтгэлийн орлого 147.9 тэрбум төг буюу 27.8 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

Зураг II.21

Улсын нэгдсэн төсвийн тэнцвэржүүлсэн орлого, зарлага, тэнцэл, жил бүрийн эхний 10 сарын байдлаар, тэрбум төг

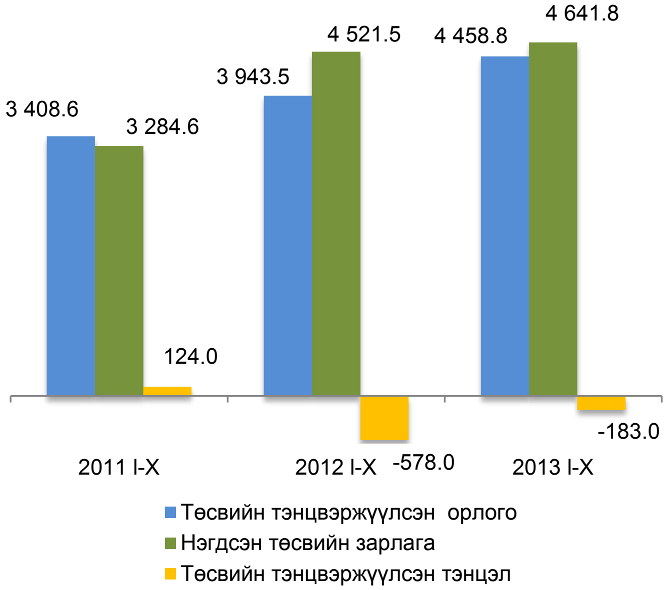

Татварын бус орлого өмнөх оны мөн үеийнхээс 112.6 тэрбум төг буюу 27.7 хувиар өсөхөд хувьцааны ногдол ашгийн орлого 27.3 тэрбум төг буюу 72.9 хувиар буурсан хэдий ч газрын тосны орлого 63.4 тэрбум төг буюу 92.7 хувь, хүү, торгуулийн орлого 59.6 тэрбум төг буюу 2.2 дахин, төсөвт газрын өөрийн орлого 12.3 тэрбум төг буюу 7.4 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлсөн байна.

Улсын нэгдсэн төсвийн орлогын 87.6 хувийг татварын орлого, 11.6 хувийг татварын бус орлого, 0.9 хувийг тогтворжуулалтын сангийн орлого эзэлж байгаа нь өмнөх оны мөн үеийнхээс татварын бус орлогын эзлэх хувь 1.3 пункт, тогтворжуулалтын сангийн орлогынх 0.2 пунктээр өсч, татварын орлого, тусламжийн орлогынх тус бүр 0.6 пункт, хөрөнгийн орлогынх 0.3 пунктээр буурчээ (Хавсралт 5).

Төсвийн зарлага

Улсын нэгдсэн төсвийн зарлага, эргэж төлөгдөх цэвэр зээлийн нийт хэмжээ 2013 оны эхний 10 сард 4641.8 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 120.3 тэрбум төг буюу 2.7 хувиар нэмэгдсэн нь татаас ба шилжүүлгийн зардал 221.0 тэрбум төг буюу 12.6 хувь, хөрөнгийн зардал 80.5 тэрбум төг буюу 7.6 хувиар буурсан хэдий ч бараа, үйлчилгээний зардал 274.3 тэрбум төг буюу 17.4 хувь, эргэж төлөгдөх цэвэр зээл 84.8 тэрбум төг буюу 3.1 дахин, зээлийн үйлчилгээний төлбөрийн зардал 62.7 тэрбум төг буюу 65.6 хувиар өссөнөөс шалтгаалжээ.

Улсын нэгдсэн төсвийн зарлага, эргэж төлөгдөх цэвэр зээлийн нийт дүнд урсгал зардал 76.2 хувь, хөрөнгийн зардал 21.0 хувь, эргэж төлөгдөх цэвэр зээл 2.7 хувийг эзэлж байгаа нь өмнөх оны мөн үеийнхээс эргэж төлөгдөх цэвэр зээлийн эзлэх хувь 1.8 пункт, урсгал зардлынх 0.5 пунктээр өсч, хөрөнгийн зардлын эзлэх хувь 2.3 пунктээр буурчээ (Хавсралт 5).

Хөрөнгийн зардал

Хөрөнгийн зардалд 2013 оны эхний 10 сард 976.9 тэрбум төг зарцуулсан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 80.5 тэрбум төг буюу 7.6 хувиар буурчээ. Энэ нь дотоодын эх үүсвэрээс зарцуулсан хөрөнгийн зардал 238.8 тэрбум төг буюу 23.9 хувиар буурсанаас голлон шалтгаалсан байна.

II.5 Гадаад худалдаа

Монгол Улс 2013 оны эхний 10 сард дэлхийн 130 оронтой худалдаа хийж, гадаад худалдааны нийт бараа эргэлт 8821.2 сая ам.долл, үүнээс экспорт 3480.2 сая ам.долл, импорт 5341.0 сая ам.долларт хүрч (Зураг II.22), өмнөх оны мөн үеийнхээс нийт бараа эргэлтийн хэмжээ 582.8 сая ам.долл буюу 6.2 хувь, үүний дотор импортын хэмжээ 398.3 сая ам.долл буюу 6.9 хувь, экспортын хэмжээ 184.5 сая ам.долл буюу 5.0 хувиар буурчээ.

Гадаад худалдааны нийт бараа эргэлт 2013 оны 10 дугаар сард 897.9 сая ам.долл, үүнээс экспорт 382.3 сая ам.долл, импорт 515.6 сая ам.долларт хүрч, 2012 оны 10 дугаар сарынхаас нийт бараа эргэлтийн хэмжээ 28.7 сая ам.долл буюу 3.1 хувь, үүний дотор экспортын хэмжээ 50.8 сая ам.долл буюу 11.7 хувиар буурч, импортын хэмжээ 22.1 сая ам.долл буюу 4.5 хувиар өсчээ.

Гадаад худалдааны тэнцэл 2013 оны эхний 10 сард 1.9 тэрбум ам.долларын алдагдалтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 213.8 сая ам.долл буюу 10.3 хувиар буурлаа.

Гадаад худалдааны тэнцэл 2012 оны 10 дугаар сард 60.4 сая ам.долларын алдагдалтай гарсан бол 2013 оны 10 дугаар сард 133.2 сая ам.долларын алдагдалтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 72.8 сая ам.долл буюу 2.2 дахин өссөн байна.

Өмнөх оны эхний 10 сард гадаад худалдааны нийт бараа эргэлтийн 53.8 хувь нь БНХАУ-д, 17.0 хувь нь ОХУ-д, 29.2 хувь нь бусад улсад ногдож байсан бол 2013 оны эхний 10 сард нийт бараа эргэлтийн 51.4 хувь нь БНХАУ, 15.1 хувь нь ОХУ, 33.5 хувь нь бусад улсад ногдож байна. Өмнөх оны мөн үеийнхээс БНХАУ-тай хийсэн худалдааны эзлэх хувь 2.4 пункт, ОХУ-ынх 1.9 пунктээр буурсан бол бусад улсынх 4.3 пунктээр өсчээ.

Зураг II.22

Гадаад худалдааны нийт бараа эргэлт, жил бүрийн эхний 10 сарын байдлаар, сая ам.долл

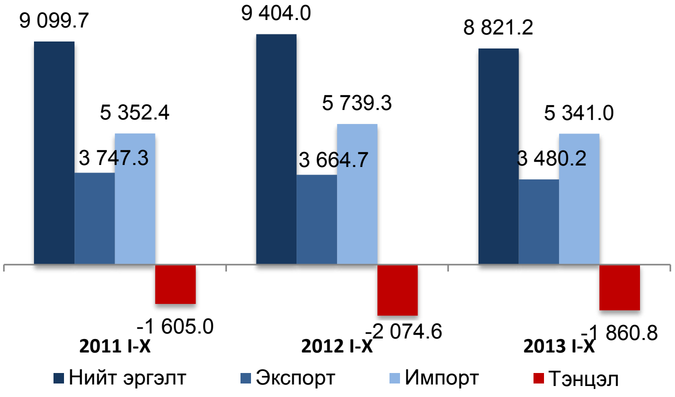

Зураг II.23

Экспортын бүтэц, голлох улсаар, хувиар, 2013 оны эхний 10 сарын байдлаар

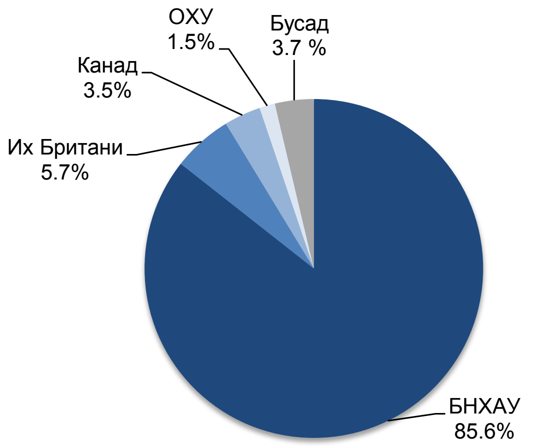

Экспорт

Манай улс 2013 оны эхний 10 сард нийт 55 оронд бараа, бүтээгдэхүүн экспортолсноос БНХАУ-д 85.6 хувь, Их Британи улсад 5.7 хувь, Канад улсад 3.5 хувь, ОХУ-д 1.5 хувь ногдож байгаа нь нийт экспортын 96.3 хувийг эзэлж байна (Зураг II.23).

Экспортын 96.9 хувийг эрдэс бүтээгдэхүүн, нэхмэл бүтээгдэхүүн, үнэт ба хагас үнэт чулуу, үнэт металл, гоёлын зүйлс, зоос, түүхий болон боловсруулсан арьс, шир,

ангийн үс, тэдгээрээр хийсэн эдлэл эзэлж байна (Хүснэгт II.6).

Экспортын хэмжээ өмнөх оны мөн үеийнхээс 184.5 сая ам.долл буюу 5.0 хувиар буурахад экспортын дүнд өндөр хувийн жин эзэлдэг эрдэс бүтээгдэхүүний экспорт 487.5 сая ам.доллараар буурсан нь нөлөөлсөн бол 2013 оны 10 дугаар сарын экспортын хэмжээ өмнөх оны 10 дугаар сарынхаас 50.8 сая ам.долл буюу 11.7 хувиар буурахад эрдэс бүтээгдэхүүний экспорт 88.3 сая ам.доллараар буурсан нь мөн нөлөөлсөн байна.

Экспортын дүнд нүүрс 25.3 хувь, зэсийн баяжмал 21.5 хувь, төмрийн хүдэр 15.7 хувь, боловсруулаагүй газрын тос 11.4 хувь, боловсруулаагүй буюу хагас боловсруулсан алт 8.5 хувь, бохир ноолуур 5.2 хувь, цайрын хүдэр, баяжмал 2.9 хувь, жоншны хүдэр, баяжмал 2.0 хувь, бусад бүтээгдэхүүн 7.5 хувийг эзэлж байна. Өмнөх оны мөн үеийнхээс нийт экспортод боловсруулаагүй буюу хагас боловсруулсан алтны эзлэх хувь 6.2 пункт, төмрийн хүдрийнх 3.8 пункт, боловсруулаагүй газрын тос 4.0 пункт, зэсийн баяжмалынх 2.5 пункт, бохир ноолуурынх 1.3 пункт, цайрын хүдэр, баяжмалынх 0.1 пунктээр өсч, харин нүүрсний эзлэх хувь 19.1 пункт, жоншны хүдэр, баяжмалынх 0.3 пунктээр буурчээ.

Импорт

Манай улс 2013 оны эхний 10 сард нийт 127 оронтой импортын худалдаа хийсний 29.1 хувийг БНХАУ-тай, 23.9 хувийг ОХУ-тай, 8.7 хувийг АНУ-тай, 8.1 хувийг БНСУ-тай, 7.3 хувийг Япон улстай, 3.5 хувийг ХБНГУ-тай, 2.4 хувийг Беларусь улстай хийсэн нь нийт дүнгийн 83.0 хувийг эзэлж байна (Зураг II.24). Өмнөх оны мөн үеийнхтэй харьцуулахад БНСУ-ынх 1.1 пункт, Белорусь улсынх 0.9 пункт, БНХАУ болон АНУ-ынх тус бүр 0.4 пунктээр өсч, ОХУ-ынх 2.9 пункт, Япон улсынх 0.3 пункт, ХБНГУ-ынх 0.1 пунктээр буурчээ.

Импортын хэмжээ өмнөх оны мөн үеийнхээс 398.3 сая ам.долл буюу 6.9 хувиар буурахад машин, механик төхөөрөмж, цахилгаан хэрэгсэл, дуу хураагч, зурагт, тэдгээрийн сэлбэг, эд ангийн импорт 238.4 сая ам.долл, авто, агаарын замын тээврийн хэрэгсэл, тэдгээрийн эд ангийнх 218.5 сая ам.долл, үндсэн төмөрлөг, түүгээр хийсэн бүтээгдэхүүнийх 32.8 сая ам.доллараар буурсан нь голлон нөлөөлөв.

Хүснэгт II.6

Экспортын бүтэц, барааны голлох бүлгээр, хувиар, жил бүрийн эхний 10 сарын байдлаар

	2011 I-X	2012 I-X	2013 I-X
Эрдэс бүтээгдэхүүн	88.1	89.4	80.1
Үнэт ба хагас үнэт чулуу, үнэт металл, гоёлын зүйлс, зоос	2.6	2.3	8.5
Нэхмэл болон нэхмэл бүтээгдэхүүн	6.0	5.9	7.5
Түүхий болон боловсруулсан арьс, шир, ангийн үс, эдгээрээр хийсэн эдлэл	1.1	0.6	0.8
Бусад	2.2	1.8	3.1

Хүснэгт II.7

Экспортолсон зарим эрдэс бүтээгдэхүүн, жил бүрийн эхний 10 сарын байдлаар, мян.т

	2011 I-X	2012 I-X	2013 I-X
Нүүрс	15 694.1	16 546.5	13 442.7
Зэсийн баяжмал	475.2	479.1	520.6
Төмрийн хүдэр	4 768.7	5 311.6	5 504.8
Боловсруулаагүй газрын тос (мян.баррел)	2 007.2	2 834.8	3 998.5
Цайрын хүдэр, баяжмал	100.8	110.8	112.3
Боловсруулаагүй болон хагас боловсруулсан алт (т)	2.3	2.0	7.2

Зураг II.24

Импортын бүтэц, голлох улсаар, хувиар, 2013 оны эхний 10 сарын байдлаар

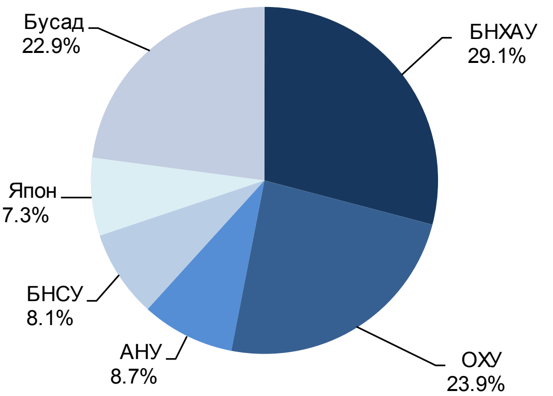

Харин 2013 оны 10 дугаар сарын импортын хэмжээ өмнөх оны 10 дугаар сарынхаас 22.1 сая ам.долл буюу 4.5 хувиар өсөхөд эрдэс бүтээгдэхүүний импорт 70.8 сая ам.доллараар өссөн нь голлон нөлөөлсөн бол өмнөх сарынхаас 53.0 сая ам.долл буюу 9.3 хувиар буурахад эрдэс бүтээгдэхүүний импорт 30.5 сая ам.долл, үндсэн төмөрлөг, түүгээр хийсэн бүтээгдэхүүнийх 23.1 сая ам.доллараар буурсан нь голлон нөлөөлсөн байна.

Нийт импортод эрдэс бүтээгдэхүүн 26.1 хувь, машин, механик төхөөрөмж, цахилгаан хэрэгсэл, дуу хураагч, зурагт, тэдгээрийн эд анги, сэлбэг 22.1 хувь, авто, агаарын замын тээврийн хэрэгсэл, тэдгээрийн эд

анги 17.2 хувь, үндсэн төмөрлөг түүгээр хийсэн бүтээгдэхүүн 9.0 хувь, хүнсний бэлэн бүтээгдэхүүн 6.3 хувийг эзэлж, 19.3 хувийг бусад бүлгийн бүтээгдэхүүн эзэлж байна (Зураг II.25).

Өмнөх оны мөн үеийнхээс 2013 оны эхний 10 сард импортолсон цахилгаан эрчим хүчний биет хэмжээ 592.0 сая квт.ц, үнийн дүн 61.8 сая ам.доллараар өсч, харин суудлын автомашины биет хэмжээ 165 ширхэг, үнийн дүн нь 49.3 сая ам.долл, автобензиний биет хэмжээ 18.7 мян.т, үнийн дүн 35.5 сая ам.долл, гурилын биет хэмжээ 31.9 мян.т, үнийн дүн 8.1 сая ам.доллараар буурчээ (Зураг II.26).

Газрын тосны бүтээгдэхүүний импорт 2013 оны эхний 10 сард 959.9 мян.т буюу 1116.4 сая ам.долл болж, нийт импортын үнийн дүнгийн 20.9 хувийг эзэлж, биет хэмжээ нь өмнөх оны мөн үеийнхээс 13.2 мян.т буюу 1.4 хувиар өссөн байна.

Импортолсон барааны 92.7 хувийг валютын төлбөртэй худалдаа, 5.6 хувийг гадаадын хөрөнгө оруулалтын бараа, 1.3 хувийг тусламжийн бараа, 0.2 хувийг гадаадын зээлийн хөрөнгөөр нийлүүлсэн бараа, 0.2 хувийг бусад бараа эзэлж байна.

Зураг II.26

Зарим барааны импорт, жил бүрийн эхний 10 сарын байдлаар, мян.ам.долл

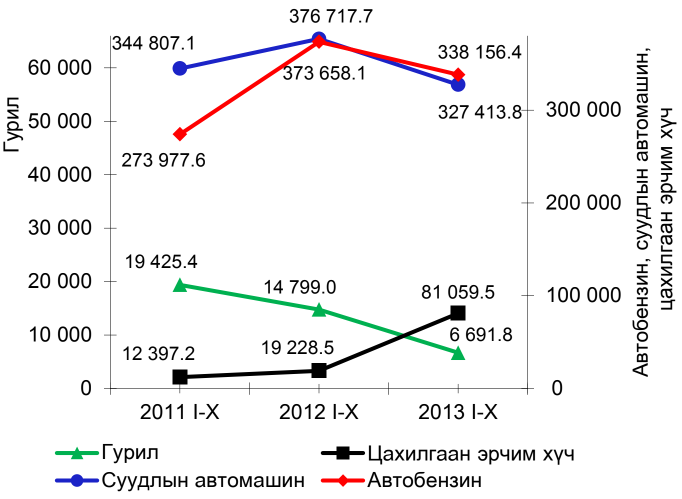

Зураг II.25

Импортын бүтэц, барааны голлох бүлгээр, хувиар жил бүрийн эхний 10 сарын байдлаар

III. Үйлдвэрлэл, үйлчилгээ

III.1 Газар тариалан

Улсын хэмжээгээр 2013 оны 11 дүгээр сарын 1-ний байдлаар 384.3 мян.т үр тариа, 193.7 мян.т төмс, 100.1 мян.т хүнсний ногоо хурааж, 1055.0 мян.т хадлан, 31.5 мян.т гар тэжээл, 2949.6 т дарш бэлтгэсэн нь өмнөх оны мөн үеийнхээс хүнсний ногоо 2.3 мян.т буюу 2.3 хувь, дарш 1974.3 т буюу 2.0 дахин нэмэгдэж, харин үр тариа 86.6 мян.т буюу 18.3 хувь, хадлан 85.0 мян.т буюу 7.5 хувь, төмс 51.9 мян.т буюу 21.1 хувь, гар тэжээл 2.3 мян.т буюу 6.7 хувиар буурсан байна.

Зураг III.1

Хураасан үр тариа, мян.т жил бүрийн 11 дүгээр сарын 1-ний байдлаар

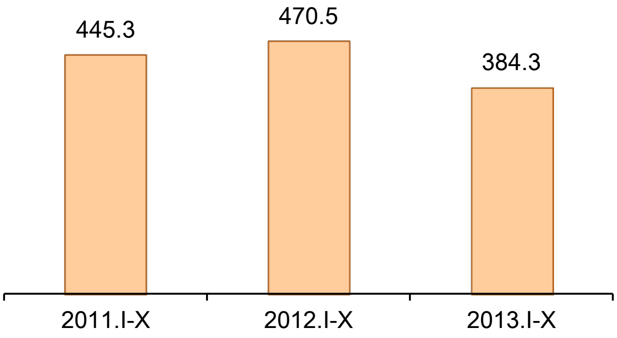

Га тутмаас 14.0 цн үр тариа, 128.5 цн төмс хураасан нь өмнөх оны мөн үеийнхээс үр тариа 2.1 цн буюу 12.9 хувь, төмс 22.4 цн буюу 14.8 хувиар буурсан байна. Үр тарианы га-гийн ургац Сүхбаатар, Сэлэнгэ, Говь-Алтай, Булган, Хөвсгөл, Баянхонгор, Орхон, Баян-Өлгий аймагт улсын дунджаас 0.3-14.2 центнерээр өндөр, харин бусад аймагт 0.6-6.0 центнерээр доогуур байна.

Бүсээр авч үзвэл хураасан үр тарианы 72.5 хувь нь Төвийн, 18.4 хувь нь Хангайн, 6.2 хувь нь Зүүн, 2.9 хувь нь Баруун бүсэд ногдож байна. Хураасан үр тарианы 48.6 хувь нь Сэлэнгэ, 20.9 хувь нь Төв, 10.4 хувь нь Булган, 6.2 хувь нь Хөвсгөл аймагт ногдож байна.

Төмсний га-гийн ургац Сэлэнгэ, Төв, Хэнтий, Ховд аймагт улсын дунджаас 4.5-26.5 центнерээр өндөр, харин бусад аймагт 7.1-90.7 центнерээр доогуур байна. Төмсний 35.4 хувь нь Төв, 28.9 хувь нь Сэлэнгэ, 5.7 хувь нь Ховд, 5.5 хувь нь Дархан-Уул, 4.4 хувь нь Булган аймагт, үлдсэн 20.1 хувь нь нийслэл, бусад аймагт ногдож байна.

Хураасан нийт хүнсний ногооны 34.6 мян.т буюу 34.6 хувь нь Сэлэнгэ, 15.3 мян.т буюу 15.2 хувь нь Дархан-Уул, 13.3 мян.т буюу 13.3 хувь нь Ховд аймагт ногдож байна.

Бэлтгэсэн нийт хадлангийн 158.3 мян.т буюу 15.0 хувь нь Хөвсгөл, 155.4 мян.т буюу 14.7 хувь нь Сэлэнгэ, 121.6 мян.т буюу 11.5 хувь нь Хэнтий, 96.0 мян.т буюу 9.1 хувь нь Булган, 80.8 мян.т буюу 7.7 хувь нь Төв, 74.9 мян.т буюу 7.1 хувь нь Архангай, 60.2 мян.т буюу 5.7 хувь нь Баян-Өлгий, 56.9 мян.т буюу 5.4 хувь нь Ховд, 55.0 мян.т буюу 5.2 хувь нь Дархан-Уул аймагт, үлдсэн 195.9 мян.т буюу 18.6 хувь нь нийслэл, бусад аймагт ногдож байна.

III.2 Аж үйлдвэр

Аж үйлдвэрийн салбарын нийт үйлдвэрлэл 2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр, 2013 оны эхний 10 сард 2046.9 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 222.6 тэрбум төг буюу 12.2 хувиар өслөө. Энэхүү өсөлтөд уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарын нүүрс, газрын тос, зэсийн баяжмал, алт зэрэг гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл 0.8 - 60.2 хувиар, боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарын дарс, амтат ус ундаа, талх, катодын зэс, хиаман төрлийн бүтээгдэхүүн, шингэн сүү, металл цувимал, самнасан ноолуур, бетон зуурмаг, вакуум цонх, хаалга, хэвлэмэл хуванцар карт зэрэг нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл 0.2 хувиас 8.2 дахин нэмэгдсэн нь голлон нөлөөлжээ.

Харин уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарын молибдений баяжмал, цайрын баяжмал, төмрийн хүдэр, хайлуур жоншны баяжмал зэрэг гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл 5.5 - 35.2 хувь, боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарын шар айраг, архи, металл бэлдэц, тамхи, цемент, зүсмэл материал, цахилгааны утас зэрэг бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл 2.1 - 90.3 хувиар буурсан байна.

Зураг III.2

Хураасан төмс, хүнсний ногоо, мян.т жил бүрийн 11 дүгээр сарын 1-ний байдлаар

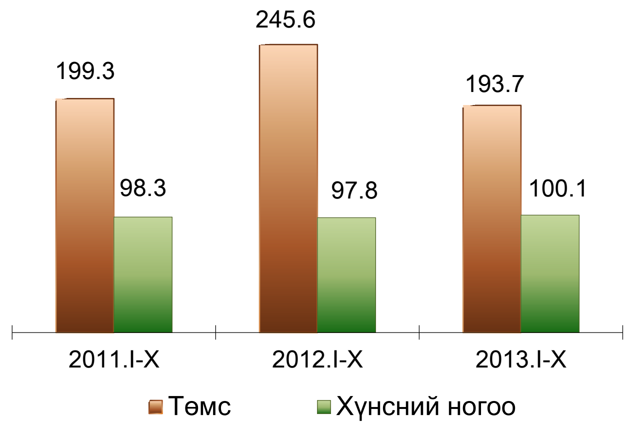

Зураг III.3

Бэлтгэсэн хадлан, мян.т жил бүрийн 11 дүгээр сарын 1-ний байдлаар

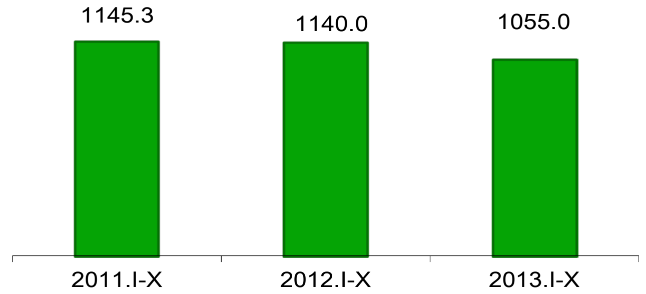

Зураг III.4

Уул уурхайн зарим гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн өөрчлөлт, жил бүрийн эхний 10 сарын байдлаар, хувиар, 2005=100%

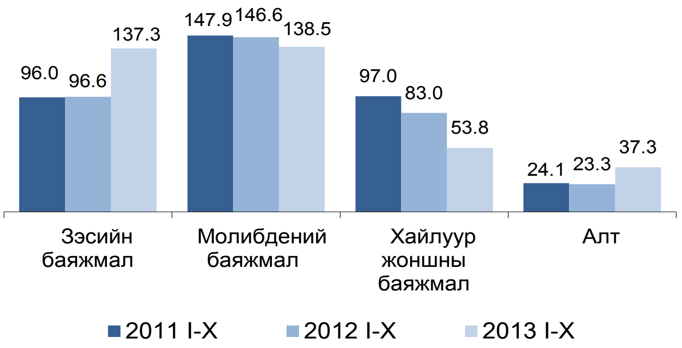

Зураг III.5

Түлш, эрчим хүчний гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн өөрчлөлт, жил бүрийн эхний 10 сарын байдлаар, хувиар, 2005=100%

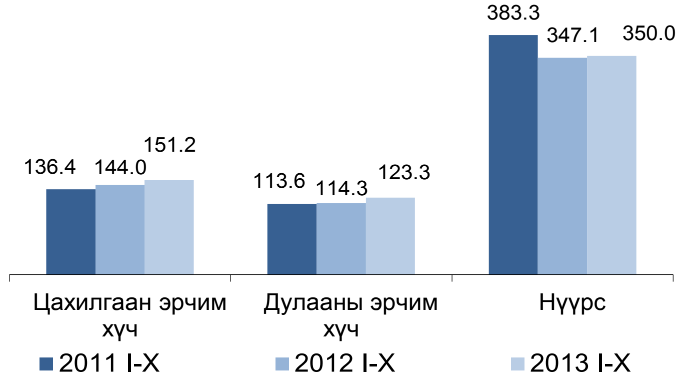

Аж үйлдвэрийн салбарын нийт үйлдвэрлэл оны үнээр, 2013 оны эхний 10 сард 5628.4 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1012.3 тэрбум төг буюу 21.9 хувиар, үүнээс уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарынх 664.0 тэрбум төг буюу 21.4 хувь, боловсруулах аж үйлдвэрийнх 300.5 тэрбум төг буюу 26.2 хувь, цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамжийн салбарынх 47.8 тэрбум төг буюу 13.2 хувиар өссөн байна.

Аж үйлдвэрийн салбарын борлуулсан бүтээгдэхүүн оны үнээр, 2013 оны эхний 10 сард 5112.2 тэрбум төг болж, 2985.5 тэрбум төг буюу 58.4 хувийг гадаад зах зээлд борлуулжээ (Хавсралт 13).

Аж үйлдвэрийн салбарын борлуулсан бүтээгдэхүүний 57.7 хувь нь уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрт, 34.3 хувь нь боловсруулах аж үйлдвэрт, 8.0 хувь нь цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамжийн салбарт ногдож байна (Зураг III.6). Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн борлуулсан бүтээгдэхүүн 2013 оны эхний 10 сард 2949.4 тэрбум төг болж, 2304.8 тэрбум төг буюу 78.1 хувийг, боловсруулах аж үйлдвэрийн борлуулсан бүтээгдэхүүн 1754.1 тэрбум төг болж, 680.7 тэрбум төг буюу 38.8 хувийг нь гадаад зах зээлд борлуулав.

Нийт борлуулалтад боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарын эзлэх хувь 2013 оны эхний 10 сарын байдлаар 34.3 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1.6 пункт, цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамжийн салбарынх 8.0 хувь болж 0.6 пунктээр нэмэгдэж, харин уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарынх 57.7 хувь болж 2.2 пунктээр буурлаа. (Зураг III.6).

Зураг III.6

Аж үйлдвэрийн салбарын бүтээгдэхүүний борлуулалтын бүтэц, дэд салбараар, жил бүрийн эхний 10 сарын байдлаар, хувиар

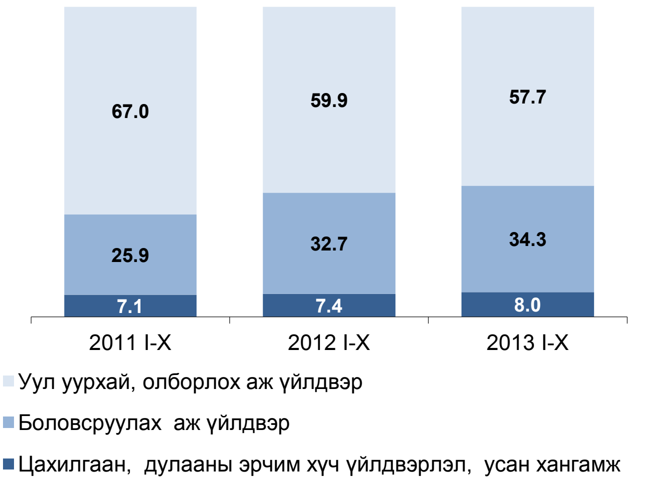

Аж үйлдвэрийн салбарт ажиллагчдын тоо 2013 оны 10 дугаар сарын эцэст 69504 болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 7318 хүн буюу 11.8 хувиар өсчээ. Ажиллагчдын тоо уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарт 5163 хүн буюу 25.1 хувь, боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарт 2119 хүн буюу 7.8 хувь, цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамжийн салбарт 36 хүн буюу 0.3 хувиар өссөн байна.

Аж үйлдвэрийн салбарын хөдөлмөрийн бүтээмж (2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр) 2013 оны эхний 10 сард 32646.7 мян.төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 768.8 мян.төг буюу 2.4 хувиар өсчээ. Хөдөлмөрийн бүтээмж уул уурхай, олборлох аж үйлдвэрийн салбарт 1112.4 мян. төг буюу 1.9 хувь, цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамжийн салбарт 549.2 мян.төг буюу 4.1 хувиар өсч, харин боловсруулах аж үйлдвэрийн салбарт 1247.8 мян.төг буюу 5.3 хувиар буурлаа.

III.3 Дотоод худалдаа

Улсын хэмжээнд 2013 оны эхний 9 сард нийт 53009 аж ахуйн нэгж, байгууллага үйл ажиллагаа явуулж байгаагийн 20117 буюу 38.0 хувь нь бөөний болон жижиглэн худалдааны салбарт үйл ажиллагаа явуулж байна.

Бөөний болон жижиглэн худалдааны салбарын нийт аж ахуйн нэгжийн 10.0 гаруй хувь, борлуулалтын нийт орлогын 90.0 гаруй хувийг жилд 50.0 сая төгрөгөөс дээш борлуулалтын орлоготой аж ахуйн нэгж эзэлж байна.

Жилд 50.0 сая төгрөгөөс дээш борлуулалтын орлоготой нэг аж ахуйн нэгжид ногдох орлого 2012 оны эхний 9 сард 3238.4 сая төг байсан бол 2013 оны эхний 9 сард 3954.6 сая төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 716.2 сая төг буюу 22.1 хувиар өсчээ.

Бөөний болон жижиглэн худалдааны салбарын нийт борлуулалт (оны үнээр) 2013 оны эхний 9 сард 4868.1 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1011.1 тэрбум төг буюу 26.2 хувиар өсчээ.

Өмнөх оны мөн үеийнхээс бөөний худалдааны борлуулалт 837.5 тэрбум төг буюу 32.3 хувиар, жижиглэн худалдааных 173.6 тэрбум төг буюу 13.8 хувиар өслөө (Зураг III.7).

Салбарын нийт борлуулалтын 70.5 хувийг бөөний, 29.5 хувийг жижиглэн худалдаа эзэлж байна.

Бөөний болон жижиглэн худалдааны салбарын борлуулалтын 91.6 хувь нь Улаанбаатар хотод ногдож байна.

Худалдааны салбарын нийт борлуулалт өмнөх оны мөн үеийнхээс Архангай, Баянхонгор, Хөвсгөл, Сэлэнгэ, Дорнод, Өвөрхангай, Булган, Сүхбаатар, Хэнтий, Дундговь аймгууд болон Улаанбаатар хотод 6.2-48.0 хувиар өсч, бусад аймагт 1.4-48.1 хувиар буурчээ.

Зураг III.7

Бөөний болон жижиглэн худалдааны нийт борлуулалт, жил бүрийн эхний 9 сарын байдлаар, тэрбум төг

Хүснэгт-III.1

Бөөний болон жижиглэн худалдааны нийт борлуулалт, жил бүрийн эхний 9 сарын байдлаар

Дэд салбар	2011 I-IX	2012 I-IX	2013 I-IX	2013 I-IX / 2012 I-IX %
Бүгд	2 739 561.5	3 856 988.6	4 868 124.2	126.2
Бөөний худалдаа	1 789 260.0	2 596 324.8	3 433 808.1	132.3
Жижиглэнгийн худалдаа	950 301.5	1 260 663.8	1 434 316.1	113.8

Хүснэгт-III.2

Бөөний болон жижиглэн худалдааны талбайн хэмжээ, борлуулалтын орлогын бүлгээр, 2013 оны эхний 9 сарын байдлаар

Борлуулалтын орлого, бүлгээр	Ашигтай талбайн нийт хэмжээ (м²)	Нэг аж ахуйн нэгжид ногдох ашигтай талбай (м²)	Ашигтай талбайн нэг м²-д ногдох дундаж орлого (мян.төг)
100 сая төг хүртэл	53 156.1	126.6	402.1
101-500 сая төг	86 413.7	202.4	1 079.0
501-1000 сая төг	41 431.0	406.2	1 692.7
1001-5000 сая төг	68 207.1	454.7	5 148.1
5001 сая төгрөгөөс дээш	332 715.0	2 520.6	13 020.9

Жилд 5.0 тэрбум төгрөгөөс дээш борлуулалтын орлоготой аж ахуйн нэгжийн худалдааны ашигтай талбай 2013 оны эхний 9 сард дунджаар 2520.6 ам метр байгаа бол 100 сая төгрөг хүртэлх орлоготой аж ахуйн нэгжийнх 126.6 ам метр байна (Хүснэгт III.2).

Жилд 5.0 тэрбум төгрөгөөс дээш борлуулалтын орлоготой худалдааны томоохон төвүүдэд нэг ам метр талбайд ногдох дундаж орлого 13.0 сая төг байгаа бол харин 100 сая төгрөг хүртэлх борлуулалтын орлоготой дэлгүүрийн хувьд энэ үзүүлэлт 402.1 мян.төг байна (Хүснэгт III.2).

Худалдааны салбард ажлын цагийн үргэлжлэх хугацааг авч үзэхэд нийт аж ахуйн нэгжийн 0.6 хувь нь 8 хүртэл цаг, 95.3 хувь нь 8-10 цаг, 4.1 хувь нь 24 цаг ажиллаж байна.

Худалдааны салбарт ажиллаж байгаа нийт ажиллагчдын 51.7 хувь нь эмэгтэйчүүд байна.

III.4 Тээвэр

Төмөр замын тээврээр 2013 оны эхний 10 сард 17397.5 мян.т ачаа тээж, давхардсан тоогоор 3190.4 мян.зорчигч зорчсон нь өмнөх оны мөн үеийнхээс тээсэн ачаа 448.9 мян.т буюу 2.6 хувиар өсч, зорчигчдын тоо 178.0 мян.хүн буюу 5.3 хувиар буурчээ (Зураг III.8.а, III.8.б).

Зураг III.8а

Төмөр замын тээврээр зорчигчдын тоо, жил бүрийн эхний 10 сарын байдлаар, мян.хүн

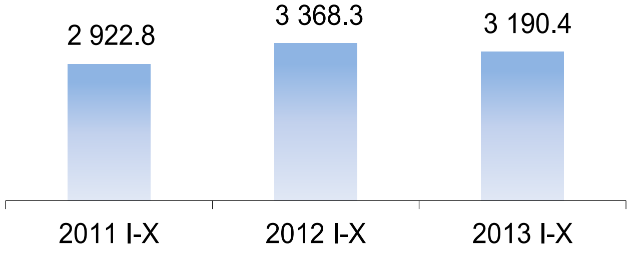

Зураг III.8б

Төмөр замын тээврээр тээсэн ачаа, жил бүрийн эхний 10 сарын байдлаар, мян.хүн

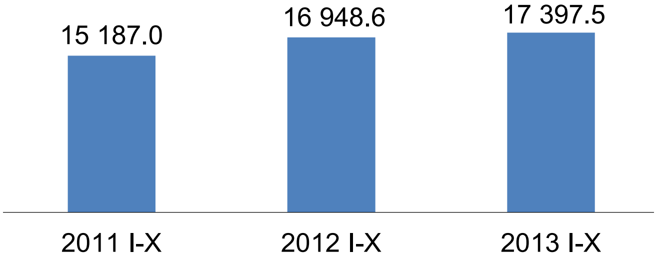

Өмнөх оны мөн үеийнхээс төмөр замаар тээсэн нийт ачааны хэмжээ өсөхөд экспортод гаргасан ачааны хэмжээ 461.6 мян.т буюу 8.4 хувиар буурсан хэдий ч дотоодод тээвэрлэсэн ачаа 790.6 мян.т буюу 9.8 хувиар нэмэгдсэн нь голлон нөлөөлсөн байна.

Төмөр замын тээврээр тээсэн ачаа 2013 оны 10 дугаар сард 1901.7 мян.т болж, өмнөх сарынхаас 97.0 мян.т буюу 5.4 хувь, зорчигчдын тоо 291.5 мян.хүн болж, 12.7 мян.хүн буюу 4.6 хувь, тээврийн орлого 36.7 тэрбум төг болж, 1.9 тэрбум төг буюу 5.4 хувиар өссөн бол өмнөх оны мөн үеийнхээс тээсэн ачаа 38.9 мян.т буюу 2.1 хувь, тээврийн орлого 757.8 сая төг буюу 2.1 хувиар өсч, харин зорчигчдын тоо 31.8 мян.хүн буюу 9.8 хувиар буурчээ (Зураг III.9.а, III.9.б).

Төмөр замын нийт ачаа тээвэрлэлтэд 2013 оны эхний 10 сард дотоодод тээвэрлэсэн ачаа 51.0 хувийг эзэлж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 3.3 пунктээр нэмэгдэхэд дотоодод тээвэрлэсэн нүүрс 570.5 мян.т буюу 12.2 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

Төмөр замын тээврийн салбарын орлого 2013 оны эхний 10 сард 350.2 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 977.9 сая төг буюу 0.3 хувиар өсчээ (Хүснэгт III.9).

Зураг III.9а

Төмөр замын тээврээр зорчигчдын тоо, жил бүрийн 10 дугаар сарын байдлаар, мян.хүн

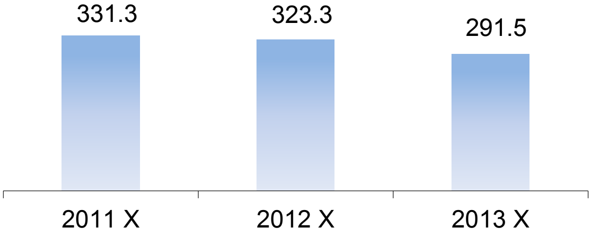

Зураг III.9б

Төмөр замын тээврээр тээсэн ачаа, жил бүрийн 10 дугаар сарын байдлаар, мян.т

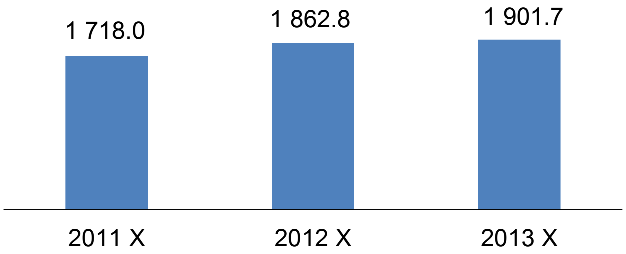

Хүснэгт-III.3

Төмөр замын тээврийн орлого, тээсэн ачаа болон зорчигчдын тоо, сараар

Хугацаа, сараар	Тээврийн орлого, сая төг	Зорчигч тээвэрлэлт, мян.хүн	Тээсэн ачаа, мян.т
2011 I	24 937.1	293.0	1 345.0
II	21 280.4	279.7	1 244.0
III	27 989.6	281.1	1 436.8
IV	32 225.5	301.1	1 494.0
V	33 386.3	324.6	1 489.1
VI	34 575.4	341.6	1 515.9
VII	39 427.6	363.3	1 630.2
VIII	40 291.6	385.8	1 615.2
IX	34 229.6	305.0	1 698.7
X	35 385.1	331.3	1 718.0
2011 I-X	323 728.1	3 206.4	15 187.0
2012 I	36 061.9	297.1	1 715.7
II	31 891.7	320.7	1 604.6
III	32 669.4	298.2	1 630.6
IV	34 807.8	348.4	1 666.7
V	36 822.2	335.3	1 769.5
VI	34 443.5	360.0	1 505.1
VII	37 401.1	388.9	1 695.8
VIII	35 900.7	391.9	1 701.7
IX	33 314.9	304.4	1 796.1
X	35 931.9	323.3	1 862.8
2012 I-X	349 245.1	3 368.3	16 948.6
2013 I	31 880.0	315.8	1 664.2
II	21 200.2	293.7	1 321.0
III	34 448.8	280.3	1 616.6
IV	35 996.2	323.4	1 741.3
V	37 866.0	321.5	1 870.6
VI	40 013.2	352.3	1 852.6
VII	39 645.4	360.3	1 774.7
VIII	37 667.4	372.8	1 850.2
IX	34 816.1	278.8	1 804.6
X	36 689.7	291.5	1 901.7
2013 I-X	350 223.0	3 190.4	17 397.5
2013 I-IX / 2012 I-IX, %	100.3	94.7	102.6
2013 X / 2012 X, %	102.1	90.2	102.1
2013 X / 2013 IX, %	105.4	104.6	105.4

Агаарын тээврээр 2013 оны эхний 10 сард 3480.1 т ачаа тээж, давхардсан тоогоор 660.2 мян.зорчигч зорчсон нь өмнөх оны мөн үеийнхээс тээсэн ачаа 94.5 т буюу 2.8 хувь, зорчигчдын тоо 5.2 мян.хүн буюу 0.8 хувиар нэмэгджээ (Зураг III.10.а, III.10.б).

Зураг III.10а

Агаарын тээврээр зорчигчдын тоо, жил бүрийн эхний 10 сарын байдлаар, мян.хүн

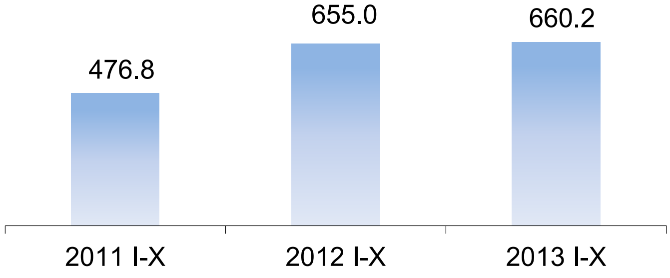

Зураг III.10б

Агаарын тээврээр тээсэн ачаа, жил бүрийн эхний 10 сарын байдлаар, т

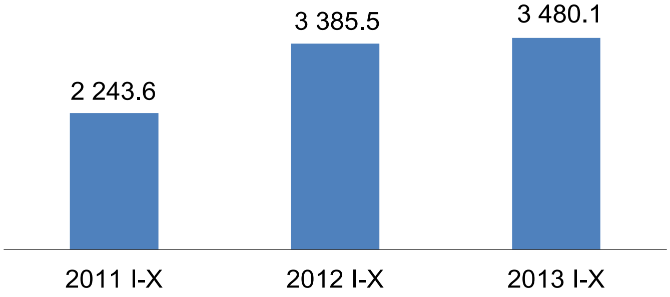

Агаарын тээврээр тээсэн ачаа 2013 оны 10 дугаар сард 362.6 т болж, өмнөх сарынхаас 19.0 т буюу 5.0 хувь, орлого 18.5 тэрбум төг болж, 1.9 тэрбум төг буюу 9.3 хувь, зорчигчдын тоо 58.8 мян.хүн болж, 6.0 мян.хүн буюу 9.2 хувиар буурсан бол өмнөх оны мөн үеийнхээс тээсэн ачаа 38.5 т буюу 11.9 хувь, орлого 6.1 тэрбум төг буюу 49.3 хувиар өсч, харин зорчигчдын тоо 5.1 мян.хүн буюу 8.0 хувиар буурсан байна (Зураг III.11.а, III.11.б).

Дотоодод зорчсон зорчигчдын тоо 2013 оны эхний 10 сард өмнөх оны мөн үеийнхээс 6.2 мян.хүн буюу 2.2 хувиар өсч, харин олон улсад зорчсон зорчигчдын тоо 0.9 мян.хүн буюу 0.2 хувиар буурчээ.

Зураг III.11а

Агаарын тээврээр зорчигчдын тоо, жил бүрийн эхний 10 дугаар сарын байдлаар, мян.хүн

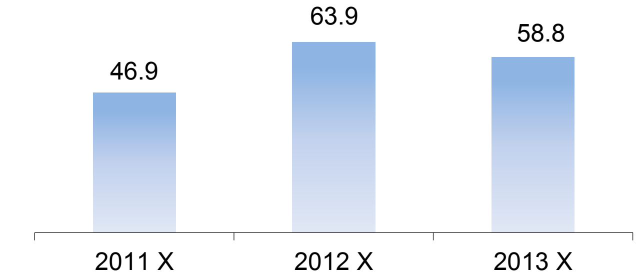

Зураг III.11б

Агаарын тээврээр тээсэн ачаа, жил бүрийн эхний 10 дугаар сарын байдлаар, т

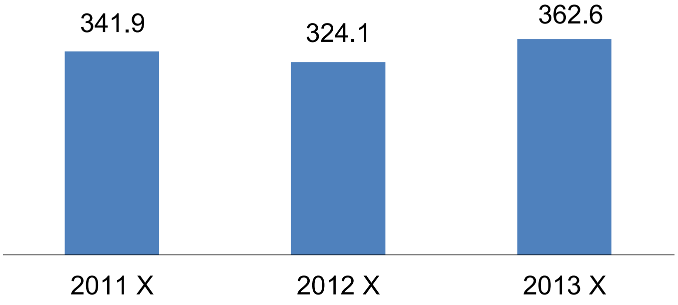

Агаарын тээврийн салбарын орлого 2013 оны эхний 10 сард 193.0 тэрбум төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 21.5 тэрбум төг буюу 12.6 хувиар нэмэгдэв (Хүснэгт III.4).

Хүснэгт-III.4

Агаарын тээврийн орлого, тээсэн ачаа болон зорчигчдын тоо, сараар

Хугацаа, сараар	Тээврийн орлого, сая төг	Зорчигч тээвэрлэлт, мян.хүн	Тээсэн ачаа, т
2011 I	9 021.4	36.5	128.6
II	9 021.2	29.2	123.5
III	8 204.8	35.0	152.1
IV	9 825.9	37.3	153.1
V	10 220.4	41.5	142.8
VI	16 462.4	54.8	259.1
VII	21 130.2	71.4	319.4
VIII	25 242.6	73.3	347.5
IX	15 157.0	51.1	275.7
X	13 527.6	46.9	341.9
2011 I-X	137 813.4	476.8	2 243.6
2012 I	14 207.7	46.2	302.3
II	12 655.0	47.8	257.8
III	14 175.8	53.3	315.2
IV	13 697.7	52.3	304.5
V	15 125.9	56.7	303.8
VI	18 538.7	64.9	392.6
VII	22 696.6	82.1	387.0
VIII	28 016.9	118.0	426.0
IX	19 944.3	69.7	372.2
X	12 399.8	63.9	324.1
2012 I-X	171 458.4	655.0	3 385.5
2013 I	17 385.6	59.2	290.6
II	12 911.4	48.8	236.6
III	15 310.2	56.2	322.5
IV	13 834.7	53.0	302.0
V	16 194.6	57.2	342.5
VI	20 942.5	71.7	422.7
VII	28 847.7	92.9	416.0
VIII	28 641.5	97.6	402.9
IX	20 421.7	64.7	381.6
X	18 514.1	58.8	362.6
2013 I-X	193 004.1	660.2	3 480.1
2013 I-X / 2012 I-X %	112.6	100.8	102.8
2013 X / 2012 X %	149.3	92.0	111.9
2013 X / 2013 IX %	90.7	90.8	95.0

III.4 Зочид буудал, зоогийн газар

Нийтийн хоол

Нийтийн хоолны салбарын мэдээнд 2013 оны эхний 9 сард 752 аж ахуйн нэгж хамрагдсан нь салбартаа үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуйн нэгжийн 55.1 хувь, нийт орлогын 85.0 гаруй хувийг эзэлж байна.

Эдгээр аж ахуйн нэгжийн нийт орлого 2013 оны эхний 9 сард 117.8 тэрбум төгрөгт хүрч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 13.1 тэрбум төг буюу 12.5 хувиар нэмэгдэхэд тусгай захиалгат хоолоор үйлчилдэг аж ахуйн нэгжийн орлого 5.1 тэрбум төг буюу 9.6 хувиар буурсан боловч гуанзны орлого 4.9 тэрбум төг буюу 59.7 хувиар, ресторанных 9.1 тэрбум төг буюу 29.7 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлсөн байна.

Нийтийн хоолны салбарын мэдээнд хамрагдсан аж ахуйн нэгжийн нэг суудалд ногдох дундаж орлого 2013 оны эхний 9 сард дунджаар 2.0 сая төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 286.6 мян.төг буюу 16.7 хувиар өсчээ. Өмнөх оны мөн үеийнхээс гуанзны нэг суудалд ногдох дундаж орлого 637.3 мян.төг буюу 48.4 хувь, баарных 135.7 мян.төг буюу 23.8 хувь, кафеных 138.1 мян.төг 10.0 хувь, ресторанных 221.8 мян.төг буюу 8.0 хувиар өсчээ (Хүснэгт III.5).

Хүснэгт-III.5

Нийтийн хоолны салбарын үндсэн үзүүлэлт, жил бүрийн эхний 9 сарын байдлаар

Үзүүлэлт	Орлого (сая төг)		Суудлын тоо		Нэг суудалд ногдох дундаж орлого* (мян.төг)	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
	I-IX	I-IX	I-IX	I-IX	I-IX	I-IX
Ресторан	30 657.8	39 748.8	11 082	13 302	2 766.4	2 988.2
Кафе	9 144.6	11 898.8	6 594	7 803	1 386.8	1 524.9
Баар	3 395.7	4 837.1	5 954	6 851	570.3	706.0
Гуанз	8 256.7	13 185.6	6 264	6 743	1 318.1	1 955.4
Тусгай захиалгат хоолоор үйлчилдэг аж ахуйн нэгж	53 198.0	48 107.2	-	-	-	-
Дүн	**104 652.9**	**117 777.5**	**29 894**	**34 699**	**1 721.2**	**2 007.8**

*Тайлбар: * - Нэг суудалд ногдох дундаж орлогыг салбарын дүнгээр тооцоход тусгай захиалгат хоолоор үйлчилдэг аж ахуйн нэгжийн орлогыг оруулаагүй болно.*

Зочид буудал

Зочид буудлын мэдээнд 2013 оны эхний 9 сард 332 аж ахуйн нэгж хамрагдаж, энэ нь салбартаа үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуйн нэгжийн 76.1 хувь, нийт орлогын 80.0 гаруй хувийг эзэлж байна. Эдгээр аж ахуйн нэгжийн орлого 2013 оны эхний 9 сард 74.4 тэрбум төгрөгт хүрч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 17.3 тэрбум төг буюу 30.3 хувиар нэмэгдэхэд зэрэглэлгүй буудлынх 7.0 тэрбум төг буюу 38.8 хувь, 3 ба түүнээс дээш одтой буудлынх 8.6 тэрбум төг буюу 23.3 хувиар өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

Зочид буудлын нэг өрөөнд ногдох дундаж орлого 2013 оны эхний 9 сард 11.2 сая төгрөгт хүрч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1.6 сая төг буюу 16.5 хувиар өслөө. Харин 2 одтой буудлын нэг өрөөнд ногдох дундаж орлого 1.5 сая төг буюу 27.8 хувь, зэрэглэлгүй буудлынх 1.1 сая төг буюу 24.3 хувиар, 3 ба түүнээс дээш одтой буудлынх 4.5 сая төг буюу 17.8 хувиар өслөө.

Зочид буудалд 2013 оны эхний 9 сард байрлан үйлчлүүлэгчдийн 74.4 хувь нь Монгол Улсын иргэд, 25.6 хувь нь гадаадын иргэд байна. Нэг зочид буудалд дунджаар 2013 оны эхний 9 сард 1.4 мянган зочин ногдож, нэг зочин дунджаар 2 хоног байрласан байна. Нэг зочинд ногдох орлого дунджаар 160.7 мян.төг болж, өмнөх оны мөн үеийнхээс 18.1 мян.төг буюу 12.7 хувиар өсчээ (Хүснэгт III.6).

Хүснэгт-III.6

Зочид буудлын салбарын үндсэн үзүүлэлт, жил бүрийн эхний 9 сарын байдлаар

Үзүүлэлт	Орлого (сая төг)		Суудлын тоо		Нэг суудалд ногдох дундаж орлого* (мян.төг)		Зочид буудлын нэг өрөөнд ногдох дундаж орлого (мян.төг)		Нэг зочинд ногдох дундаж орлого (мян.төг)	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
	I-IX	I-IX	I-IX	I-IX	I-IX	I-IX	I-IX	I-IX	I-IX	I-IX
Энгийн буудал	18 076.0	25 090.8	4 098	4 575	239 824	297 916	4 410.9	5 484.3	75.4	84.2
2 одтой буудал	1 949.4	3 566.7	361	517	26 866	30 333	5 399.9	6 898.8	72.6	117.6
3, түүнээс дээш одтой буудал	37 065.7	45 704.2	1 466	1 535	133 787	134 584	25 283.6	29 774.7	277.0	339.6
Дүн	**57 091.1**	**74 361.7**	**5 925**	**6 627**	**400 477**	**462 833**	**9 635.6**	**11 221.0**	**142.6**	**160.7**

III.5 Даатгал

Улсын хэмжээнд 2013 оны эхний 9 сард 17 аж ахуйн нэгж, байгууллага даатгалын үйл ажиллагаа эрхэлж, даатгалын хураамжийн орлого 66.6 тэрбум төгрөгт хүрч, даатгалын нөхөн төлбөрт 17.2 тэрбум төг олгосон нь өмнөх оны мөн үеийнхээс даатгалын хураамжийн орлого 7.1 тэрбум төг буюу 12.0 хувь, даатгалын нөхөн төлбөр 4.4 тэрбум төг буюу 33.9 хувиар нэмэгджээ.

Даатгалын хураамжийн орлого өмнөх оны мөн үеийнхээс 7.1 тэрбум төгрөгөөр нэмэгдэхэд хариуцлагын даатгалын орлого 476.7 сая төг буюу 2.3 хувиар буурсан хэдий ч эд хөрөнгийн даатгалын орлого 3.7 тэрбум төг буюу 11.2 хувь, амь нас, эрүүл мэндийн даатгалын орлого 2.0 тэрбум төг буюу 42.8 хувь, санхүүгийн хариуцлагын даатгалын орлого 1.9 тэрбум төг буюу 2.4 дахин өссөн нь нөлөөлжээ.

Даатгалын нөхөн төлбөр өмнөх оны мөн үеийнхээс 4.4 тэрбум төгрөгөөр нэмэгдэхэд эд хөрөнгийн даатгалын нөхөн төлбөр 1.3 тэрбум төгрөг буюу 15.9 хувиар буурсан хэдий ч хариуцлагын даатгалын нөхөн төлбөр 4.5 тэрбум төг буюу 2.7 дахин, санхүүгийн даатгал 827.8 сая төг буюу 2.1 дахин өссөн нь нөлөөлжээ.

Даатгалын байгууллагад 2013 оны эхний 9 сард давхардсан тоогоор 426.0 мянган даатгуулагч даатгуулснаас хариуцлагын даатгалд 249.7 мянга, эд хөрөнгийн даатгалд 92.0 мянга, амь нас, эрүүл мэндийн (арилжааны) даатгалд 78.4 мянга, санхүүгийн даатгалд 5.9 мянган даатгуулагч хамрагджээ.

Хүснэгт-III.7

Даатгуулагчийн тоо, даатгалын хураамжийн орлого, нөхөн төлбөр, даатгалын төрлөөр, жил бүрийн эхний хагас жилийн байдлаар

Үзүүлэлт	2012		2013		2013 I-VI / 2012 I-VI %
	VII-IX	I-IX	VII-IX	I-IX	
Даатгуулагчийн тоо					
Амь нас, эрүүл мэндийн даатгал (арилжааны)	64 754	312 182	32 737	78 374	25.1
Эд хөрөнгийн даатгал	12 479	79 946	16 335	92 029	115.1
Хариуцлагын даатгал	83 456	351 456	22 989	249 693	71.0
Санхүүгийн даатгал	626	1 373	2 262	5 943	432.8
Бүгд	**161 315**	**744 957**	**74 323**	**426 039**	**57.2**
Хураамжийн орлого, сая төг					
Амь нас, эрүүл мэндийн даатгал (арилжааны)	1 553.1	4 655.0	2 941.5	6 649.6	142.8
Эд хөрөнгийн даатгал	9 163.4	33 032.6	13 348.2	36 746.8	111.2
Хариуцлагын даатгал	6 823.6	20 494.1	7 063.4	20 017.4	97.7
Санхүүгийн даатгал	425.8	1 306.4	1 319.0	3 190.8	244.2
Бүгд	**17 965.9**	**59 488.1**	**24 672.1**	**66 604.6**	**112.0**
Нөхөн төлбөр, сая төг					
Амь нас, эрүүл мэндийн даатгал (арилжааны)	351.6	1 204.9	535.0	1 509.5	125.3
Эд хөрөнгийн даатгал	1 861.1	8 240.9	2 144.8	6 929.2	84.1
Хариуцлагын даатгал	1 334.4	2 648.4	2 224.6	7 182.5	271.2
Санхүүгийн даатгал	138.2	756.4	641.0	1 584.2	209.4
Бүгд	**3 685.3**	**12 850.6**	**5 545.4**	**17 205.4**	**133.9**

IV.Бусад

Цаг уур, агаарын бохирдол

Ус, цаг уурын хүрээлэнгийн мэдээгээр хамгийн их хур тунадас 2013 оны 10 дугаар сард Улаанбаатар хотод орж 34.5 мм-т хүрчээ. Энэ оны 10 дугаар сард Дорноговь аймгийн Хөвсгөл суманд хамгийн их температур 29.6 хэм, Хөвсгөл аймгийн Алаг-Эрдэнэ суманд хамгийн бага температур -27.6 хэм байлаа. Салхины хамгийн их хурд Дорноговь аймгийн Сайншанд суманд 35 м/с хүрчээ.

Аймгийн төв, нийслэлд агаарын дундаж хэм 2013 оны 10 дугаар сард олон жилийн дунджаас 0.7 хэм, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1.2 хэмээр дулаан байлаа.

Азотын давхар ислийн хоногийн дундаж агууламж 2013 оны 10 дугаар сард Улаанбаатар хотын Баруун дөрвөн замын орчимд 30 удаа, 32-ын тойрог орчимд 19 удаа, Хархорин захын орчимд 10 удаа, 1-р хороолол орчимд 7 удаа, 13-р хороолол орчимд 6 удаа, хүхэрлэг хийн хоногийн дундаж агууламж 13-р хороолол орчимд 5 удаа, 32-ын тойрог орчимд 3 удаа, 1-р хороолол, Хархорин захын орчимд тус бүр 1 удаа, 10 микроноос бага хэмжээтэй тоосны агууламж 13-р хороолол, Баруун дөрвөн замын орчимд тус бүр 25 удаа, 32-ын тойрог орчимд 23 удаа, Хархорин захын орчимд 20 удаа, 2.5 микроноос бага хэмжээтэй тоосны агууламж Баруун дөрвөн замын орчимд 14 удаа, 13-р хороолол орчимд 9 удаа агаарын чанарын стандарт дахь хүлцэх хэм хэмжээнээс давсан байна.

Зураг IV.1

Улаанбаатар хотын 32-ын тойрог орчмын агаар дахь азотын давхар ислийн дундаж агууламж, сараар, (мг/м3)

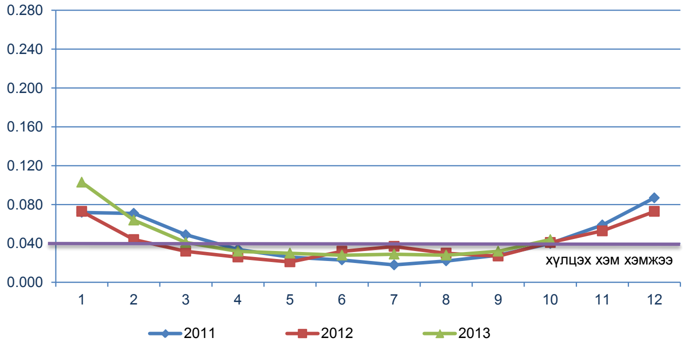

Зураг IV.2

Улаанбаатар хотын Баруун дөрвөн замын орчмын агаар дахь азотын давхар ислийн дундаж агууламж, сараар, (мг/м3)

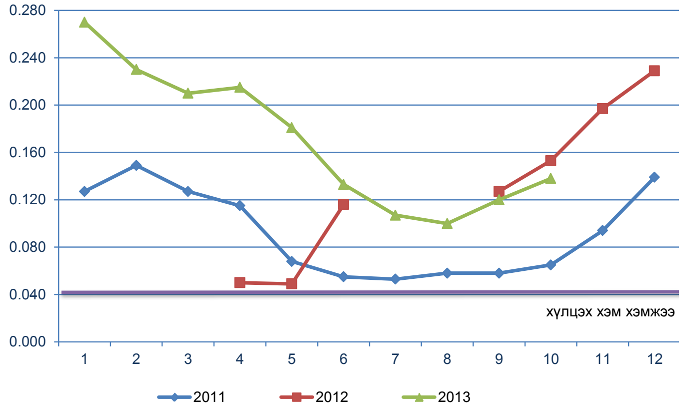

Аюулт үзэгдэл, осол

Аюулт үзэгдэл, осол 2013 оны эхний 10 сард 3899 удаа гарсны улмаас 199 хүн амь насаа алдаж, 235.3 мян.толгой мал, тэжээвэр амьтан хорогджээ. Энэ оны эхний 10 сард объектын түймэр 3274 удаа, ой, хээрийн түймэр 176 удаа, гол, нуурын усанд хүн унасан осол 120 удаа, мал, амьтны халдварт галзуу өвчин 71 удаа, аадар бороо, үерийн аюулт үзэгдэл 52 удаа, 3.5-аас дээш магнитудын газар хөдлөлт 39 удаа, хүчтэй салхи, шуурга 37 удаа, аянгын аюулт үзэгдэл 27 удаа, химийн хорт бодисын алдагдалтай холбоотой ослын дуудлага 26 удаа, хүн, малын халдварт боом өвчин 18 удаа, үйлдвэрлэлийн осол 14 удаа бүртгэгджээ.

Энэ оны эхний 10 сард объектын түймрийн улмаас 8.7 тэрбум төг, ой, хээрийн түймрийн улмаас 6.1 тэрбум төг, аадар бороо, үерийн аюулт үзэгдлийн улмаас 3.1 тэрбум төг, хүчтэй салхи, шуурганы аюулт үзэгдлийн улмаас 700.4 сая төг, шүлхий өвчний улмаас 595.5 сая төг, аянгын аюулт үзэгдлийн улмаас 125.8 сая төг, мал, амьтны халдварт галзуу, боом, цэцэг, үхрийн хорт салст халуурал, үхрийн дуут хавдар өвчин болон тэсэрч дэлбэрэх бодисын ослын улмаас 76.0 сая төгрөгийн хохирол учирсан байна.

Гол нуурын усанд унасан ослоор 118 хүн, объектын түймрээр 52 хүн, аянгын аюулт үзэгдэл, үйлдвэрлэлийн ослын улмаас тус бүр 8 хүн, бичил уурхайн нурангины ослын улмаас 6 хүн, аадар бороо үерийн аюулт үзэгдлийн улмаас 3 хүн, ой, хээрийн түймэр, хүчтэй салхи шуурганы улмаас тус бүр 2 хүн амь насаа алджээ.

Өмнөх оны мөн үеийнхээс аюулт үзэгдэл, ослын тохиолдол 532-оор нэмэгдэв.

Хорогдсон, устгасан мал, тэжээвэр амьтдын тоо 2013 оны эхний 10 сард өмнөх оны мөн үеийнхээс 223.1 мян.толгойгоор илүү байна (Хүснэгт IV.1).

Хүснэгт-IV.1

Аюулт үзэгдэл, осол, жил бүрийн эхний 10 сарын байдлаар*

Үзүүлэлт	2011 I-X	2012 I-X	2013 I-X	2013 I-X / 2012 I-X %
Аюулт үзэгдэл, ослын тохиолдлын тоо	2 956	3 367	3 899	115.8
Аюулт үзэгдэл, ослын улмаас амь насаа алдсан хүний тоо	189	208	199	95.7
Шатсан гэр, орон сууцны тоо	1 321	1 782	1 702	95.5
Аюулт үзэгдлийн улмаас хорогдсон, устгасан мал, тэжээвэр амьтан, толгой	165 452	12 172	235 309	1 933.2
Объектын түймрийн тоо	2 509	1 727	3 274	189.6
Учирсан хохирлын хэмжээ, тэрбум төг	3.8	91.4	19.4	21.2

**-Онцгой байдлын ерөнхий газрын мэдээ*

МОНГОЛ УЛСЫН ҮНДЭСНИЙ
СТАТИСТИКИЙН ХОРООНЫ ДАРГА С.МЭНДСАЙХАН

2013 оны 11 дүгээр сарын 11

Хавсралт № 1

НИЙГЭМ, ЭДИЙН ЗАСГИЙН ЗАРИМ ҮЗҮҮЛЭЛТ, жил бүрийн эхний 10 сарын байдлаар, бүс, аймаг, нийслэлээр

Аймаг, нийслэл	Бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн тоо			Орон нутгийн төсвийн нийт орлого, нийт зарлагын харьцаа, хувиар			Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тоо			Халдварт өвчнөөр өвчлөгчдийн тоо		
	2011 I-X	2012 I-X	2013 I-X	2011 I-X	2012 I-X	2013 I-X	2011 I-X	2012 I-X	2013 I-X	2011 I-X	2012 I-X	2013 I-X
ДҮН	**39 366**	**40 111**	**39 423**	**123.8**	**121.8**	**114.0**	**15 966**	**18 252**	**21 190**	**33 448**	**36 073**	**31 730**
Баруун бүс	**7 251**	**4 985**	**5 679**	**97.7**	**105.1**	**110.2**	**1 116**	**1301**	**1 293**	**3 126**	**2 383**	**2 601**
БӨ	1 550	725	1 111	103.0	110.6	118.3	265	391	294	385	246	416
ГО	826	827	909	102.8	111.2	108.5	122	149	158	461	338	249
ЗА	1 943	1 293	952	101.8	99.3	104.4	202	278	259	690	526	764
УВ	745	959	1 161	101.3	103.4	118.6	283	258	267	974	510	419
ХО	2 187	1 181	1 546	79.2	102.5	102.1	244	225	315	616	763	753
Хангайн бүс	**12 734**	**10 818**	**8 020**	**114.4**	**107.9**	**112.2**	**2 079**	**2 226**	**2 473**	**6 369**	**4 772**	**5 138**
АР	2 241	1 837	798	113.0	115.4	107.5	324	374	363	795	619	630
БХ	2 215	1 521	1 208	118.7	109.5	106.3	299	287	374	1 527	969	851
БУ	1 401	616	933	102.8	110.5	110.8	211	256	339	827	680	484
ОР	1 744	1 812	1 725	124.0	107.1	138.4	407	423	517	760	694	532
ӨВ	2 905	2 358	1 643	50.5	107.2	103.2	393	473	432	1 104	770	1 142
ХӨ	2 228	2 674	1 713	105.2	103.2	110.4	445	413	448	1 356	1040	1 499
Төвийн бүс	**6 529**	**6 194**	**7 606**	**121.3**	**100.1**	**115.6**	**2 511**	**2 866**	**3 157**	**5 108**	**4 114**	**3 899**
ГС	236	218	200	83.8	101.8	102.1	97	131	142	247	139	175
ДА	1 866	1 870	2 257	96.4	99.5	125.8	466	512	609	977	905	727
ДО	638	787	1 150	115.2	117.8	119.8	449	477	467	991	813	888
ДУ	760	567	735	105.8	123.7	119.9	165	177	219	431	378	306
ӨМ	729	215	833	134.2	96.0	119.8	266	308	341	824	411	429
СЭ	1 101	1 371	901	109.0	112.7	104.3	529	604	604	891	773	773
ТӨ	1 199	1 166	1 530	90.7	89.0	112.7	539	657	775	747	695	601
Зүүн бүс	**2 760**	**3 515**	**5 145**	**100.2**	**97.8**	**103.2**	**1 095**	**1209**	**1 239**	**3 029**	**3 145**	**4 299**
ДД	935	1 662	2 987	109.2	96.2	108.2	372	500	638	1 590	1789	2 590
СҮ	893	812	888	82.8	98.6	101.8	150	167	263	497	523	838
ХЭ	932	1 041	1 270	113.0	98.5	100.0	573	542	338	942	833	871
Улаанбаатар	**10 092**	**14 599**	**1 270**	**139.3**	**147.7**	**118.6**	**9 021**	**10 468**	**12 829**	**15 816**	**21 659**	**15 793**
Бусад*	-	-	-	-	-	-	144	182	199	-	-	-

* - Төмөр замын цагдаагийн хэлтэс, Иргэний агаарын тээврийн цагдаагийн тасагт бүртгэгдсэн болон Монгол Улсын иргэдийн хилийн чанадад үйлдсэн хэргүүдийг хамруулав.

Хавсралт № 2

ХАМГИЙН ӨНДӨР, ХАМГИЙН БАГА ҮЗҮҮЛЭЛТТЭЙ АЙМАГ, НИЙСЛЭЛ

	Хэмжих нэгж	2013 оны эхний 10 сарын байдлаар				
		Улсын дундаж	Хамгийн их		Хамгийн бага	
1000 хүнд ногдох төрөлт	0/00*	21.4	ГС	25.0	ТӨ	10.8
			УБ	23.8	СЭ	14.2
			ОР	23.7	БУ	14.6
1000 хүнд ногдох нас баралт	0/00*	4.3	ХӨ, ДД	5.1	ТӨ	3.2
			СҮ	5.0	БӨ	3.3
			ЗА	4.9	ГС, ӨМ	3.4
Нялхсын нас баралт (амьд төрсөн 1000 хүүхдэд)	0/00*	14	ГО	24	СЭ	8
			ХӨ	22	ТӨ, ДА	9
			БХ, АР, ЗА	19	ДУ, ДД	11
10 000 хүн тутмаас халдварт өвчнөөр өвчлөгчид	0/000**	113	ДД	361	ГО	46
			СҮ	158	БӨ	47
			ДО	144	УВ	56
Орон нутгийн төсвийн нийт орлого, нийт зарлагын харьцаа зарлага=100	%	114.0	ОР	138.4	ХЭ	100.0
			ДА	125.8	СҮ	101.8
			ДУ	119.9	ГС	102.1

*-промиль
**- продицмиль

Хавсралт № 3

ХЭРЭГЛЭЭНИЙ ҮНИЙН ИНДЕКС, ХҮНСНИЙ ГОЛ НЭРИЙН БАРААНЫ ҮНЭ, аймаг, нийслэлээр
жил бүрийн 10 дугаар сарын байдлаар

	ХҮИ, %		Хүнсний гол нэрийн барааны нэгжийн үнэ, төг											
	2013.X / 2013.IX	2013.X / 2012.XII	I зэргийн гурил, кг			Хонины мах, кг			Үхрийн мах, кг			Цагаан будаа, кг		
			2011.X	2012.X	2013.X	2011.X	2012.X	2013.X	2011.X	2012.X	2013.X	2011.X	2012.X	2013.X
Баруун бүс														
БӨ	**101.8**	**109.1**	490	800	720	3 800	5500	5000	4 500	5000	4000	1 600	1700	2067
ГО	**100.7**	**106.9**	950	900	950	3 000	5500	5500	4 000	6500	7500	1 700	1600	2000
ЗА	**100.7**	**114.4**	900	1000	967	3 500	6000	7667	4 000	7000	8000	1 600	1600	2067
УВ	**100.1**	**106.7**	800	850	900	3 300	5500	5500	3 500	5500	5800	1 600	1667	2133
ХО	**101.8**	**110.4**	850	1200	1300	4 000	6000	7167		6500	7167	1 600	1700	1933
Хангайн бүс														
АР	**100.6**	**106.6**	700	700	760	3 800	5500	6000	4 300	6000	7500	1 700	1800	2200
БХ	**101.5**	**109.8**	780	1000	800	3 000	4500	5000	3 800	4800	6000	1 600	1600	2000
БУ	**105.3**	**125.4**	680	880	900	4 000	7000	7000	4 500	7500	7500	1 800	1800	2200
ОР	**101.2**	**112.8**	650	717	740	3 500	6500	6533	4 000	7200	7167	1 550	1667	2257
ӨВ	**102.6**	**114.0**	800	750	800	3 300	5000	5500	4 500	6500	6500	1 700	1600	2200
ХӨ	**101.1**	**107.7**	800	800	1000	3 500	6000	6500	4 000	6000	6500	1 800	1700	2333
Төвийн бүс														
ГС	**104.0**	**111.6**	743	640	783	3 500	5500	5800	4 200	6800	6900	1 450	1600	2167
ДА	**100.8**	**107.6**	820	810	800	3 650	5700	6300	4 300	5750	7150	1 700	1700	2200
ДО	**102.0**	**113.0**	750	725	800	3 550	5500	6000	5 300	6800	7500	1 550	1550	2000
ДУ	**102.7**	**113.2**	770	780	817	3 500	5200	6000	2 600	3500	6500	1 500	1583	2167
ӨМ	**103.6**	**112.5**	850	850	925	4 800	6000	7000	3 800	4500	5500	1 650	1800	2000
СЭ	**100.4**	**106.9**	700	783	783	4 300	5900	7500	4 700	6500	7667	1 500	1667	2100
ТӨ	**102.0**	**110.5**	640	645	833	3 800	5500	6250	5 000	7000	7500	1 600	1600	2100
Зүүн бүс														
ДД	**100.9**	**108.6**	680	630	650	3 900	5200	6167	4 400	6200	7100	1 400	1400	1733
СҮ	**101.0**	**108.3**	780	800	850	3 100	5500	5500	3 500	6500	6000	1 400	1500	2133
ХЭ	**101.9**	**110.0**	900	800	933	3 700	6000	6500	4 500	6500	8000	1 600	1550	2167
Улаанбаатар														
УБ	**101.3**	**109.0**	710	700	735	4 135	6 230	6 860	4 670	7 020	7 800	1 655	1 720	2 290

Хавсралт № 3-ын үргэлжлэл

	Хүнсний гол нэрийн барааны нэгжийн үнэ, төг														
	Шингэн сүү, л			Элсэн чихэр, кг			Ногоон цай, 2 кг			Төмс, кг			Сонгино, кг		
	2011.X	2012.X	2013.X	2011.X	2012.X	2013.X	2011.X	2012.X	2013.X	2011.X	2012.X	2013.X	2011.X	2012.X	2013.X
Баруун бүс															
БӨ	1 500	1500	1500	1 900	1800	1733	3 600	4150	4200	500	250	433	1 100	1000	1300
ГО	1 800	1500	1500	1 700	1600	1733	6 000	5000	5500	600	800	500	1 500	1500	1667
ЗА	1 200	1300	1500	1 700	1700	1900	3 800	3800	4600	500	600	800	1 000	1400	1500
УВ	800	900	900	1 800	1800	1800	5 000	6650	7250	500	600	633	1 500	1500	2167
ХО	1 200	1100	1367	1 800	1867	2000	4 800	5500	8333	400	200	500	1 000	1400	1500
Хангайн бүс															
АР	1 200	1200	1100	1 700	1800	1600	3 500	2850	2500	800	800	500	1 000	1000	1200
БХ	1 200	1200	1200	1 800	1600	1767	4 400	3800	4667	800	700	633	1 200	1200	1400
БУ	800	1000	1000	1 800	1800	1800	3 500	3500	5000	600	800	600	900	800	1200
ОР	800	900	1000	1 500	1600	1500	5 000	4150	4507	500	733	867	1 000	1300	1433
ӨВ	1 300	1000	1200	1 800	1600	1600	4 500	4500	4600	800	800	600	800	1000	1000
ХӨ	1 000	1300	1000	1 700	1800	1683	4 500	4300	5600	500	500	767	1 200	1330	1500
Төвийн бүс															
ГС	833	1000	967	1 578	1600	1600	3 000	3900	4067	839	600	650	895	900	967
ДА	700	800	800	1 700	1700	1700	4 500	3800	4500	500	500	550	1 000	1100	1500
ДО	1 800	1700	1800	1 600	1550	1567	4 500	4500	4750	733	700	450	1 000	1100	1350
ДУ	1 600	1500	1350	1 560	1500	1717	3 700	4200	4400	780	700	600	770	1100	1100
ӨМ	2 000	2000	2500	1 800	1800	1867	4 500	5000	4900	1 000	1000	800	1 200	1300	1500
СЭ	500	800	650	1 600	1667	1700	4 200	4967	5000	600	600	667	1 000	1400	2000
ТӨ	1 000	1000	1000	1 650	1550	1700	4 200	4000	5000	800	550	600	800	1000	1167
Зүүн бүс															
ДД	900	800	933	1 600	1500	1700	3 500	3800	4367	600	700	600	600	800	1000
СҮ	800	1000	1200	1 500	1500	1567	3 500	3900	4400	700	600	767	650	900	1100
ХЭ	800	1000	1000	1 600	1540	1583	4 000	4400	4900	700	800	633	900	1050	1333
Улаанбаатар															
УБ	910	1 030	1 105	1 675	1 735	1 655	4 205	4 270	4 310	950	870	670	935	1 075	1 185

Хавсралт № 4

ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН ЗАРИМ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ДУНДАЖ ҮНЭ, сараар

төг

Аймаг, нийслэл	Үхрийн 1 ширхэг ширний дундаж үнэ					
	2 м-ээс доош урттай			2 м-ээс дээш урттай		
	2012 X	2013 IX	2013 X	2012 X	2013 IX	2013 X
	Баруун бүс					
БӨ	25 000	26 000	29 000	-	-	-
ГО	-	-	-	-	-	-
ЗА	25 000	30 000	30 000	35 000	35 000	39 000
УВ	18 000	-	20 000	20 000	-	25 000
ХО	-	-	-	21 000	25 000	25 000
	Хангайн бүс					
АР	27 000	30 000	32 000	38 000	40 000	43 000
БХ	23 000	-	-	25 000	-	-
БУ	25 000	30 000	30 000	35 000	40 000	40 000
ОР	30 000	30 000	30 000	40 000	40 000	47 000
ӨВ	22 000	30 000	30 000	30 000	35 000	35 000
ХӨ	25 000	28 000	25 000	28 000	38 000	30 000
	Төвийн бүс					
ГС	22 500	25 000	25 000	27 500	25 000	25 000
ДА	25 000	33 000	33 000	31 000	45 000	45 000
ДО	-	20 000	15 000	-	25 000	30 000
ДУ	16 000	22 000	22 000	25 000	27 000	27 000
ӨМ	-	20 000	-	-	-	-
СЭ	20 000	30 000	25 000	30 000	45 000	45 000
ТӨ	27 000	37 500	40 000	39 000	45 000	45 000
	Зүүн бүс					
ДД	20 000	27 000	27 000	25 000	32 000	33 000
СҮ	25 000	22 500	22 500	32 500	27 500	32 500
ХЭ	25 000	30 000	30 000	-	40 000	40 000
	Улаанбаатар					
УБ	28 500	32 000	32 000	40 000	48 000	45 000

Хавсралт № 4-ын үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	Адууны 1 ширхэг ширний дундаж үнэ		
	2012 X	2013 IX	2013 X
	Баруун бүс		
БӨ	36 500	30 000	30 000
ГО	-	-	-
ЗА	30 000	30 000	30 000
УВ	25 000	30 000	25 000
ХО	27 000	-	-
	Хангайн бүс		
АР	35 000	35 000	33 000
БХ	35 000	25 000	-
БУ	34 500	29 000	30 000
ОР	38 000	30 000	30 000
ӨВ	35 000	30 000	30 000
ХӨ	35 000	30 000	30 000
	Төвийн бүс		
ГС	35 000	30 000	25 000
ДА	28 000	31 000	32 000
ДО	-	25 000	30 000
ДУ	35 000	28 000	30 000
ӨМ	32 000	30 000	35 000
СЭ	25 000	32 500	30 000
ТӨ	38 000	35 000	32 000
	Зүүн бүс		
ДД	30 000	28 000	30 000
СҮ	35 000	27 500	29 000
ХЭ	35 000	30 000	30 000
	Улаанбаатар		
УБ	40 000	40 000	35 000

Хавсралт № 4-ын үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	Ямааны 1 кг ноолуурын дундаж үнэ					
	Цагаан			Бор		
	2012 X	2013 IX	2013 X	2012 X	2013 IX	2013 X
	Баруун бүс					
БӨ	35 000	65 000	68 000	35 000	65 000	68 000
ГО	44 000	65 000	65 000	43 000	65 000	65 000
ЗА	40 000	60 000	65 000	40 000	60 000	65 000
УВ	40 000	63 000	-	-	-	-
ХО	40 000	65 000	65 000	40 000	65 000	65 000
	Хангайн бүс					
АР	42 000	60 000	55 000	42 000	60 000	55 000
БХ	45 000	69 000	70 000	40 000	-	70 000
БУ	-	51 000	52 500	42 000	51 000	52 500
ОР	45 000	60 000	65 000	45 000	50 000	55 000
ӨВ	42 000	65 000	72 000	42 000	65 000	72 000
ХӨ	45 000	50 000	60 000	47 000	50 000	60 000
	Төвийн бүс					
ДА	45 000	50 000	50 000	45 000	50 000	50 000
ДО	40 000	60 000	65 000	40 000	-	65 000
ДУ	41 000	57 000	55 000	-	-	-
ӨМ	40 000	63 000	64 000	40 000	63 000	64 000
	Зүүн бүс					
СҮ	37 500	45 000	45 000	35 500	45 000	45 000
	Улаанбаатар					
УБ	42 000	74 000	70 000	42 000	74 000	70 000

Хавсралт № 4-ын үргэлжлэл

Аймаг, нийслэл	1 ширхэгийн дундаж үнэ					
	Хонины ноостой нэхий			Ямааны ноолууртай арьс		
	2012 X	2013 IX	2013 X	2012 X	2013 IX	2013 X
	Баруун бүс					
БӨ	7 500	12 000	6 500	15 000	10 000	18 000
ГО	13 000	16 000	13 000	13 000	-	13 000
ЗА	9 000	13 000	11 000	9 000	-	11 000
УВ	9 000	14 000	10 000	10 000	6 000	15 000
ХО	11 000	15 000	12 000	12 000	-	15 000
	Хангайн бүс					
АР	10 000	10 000	8 000	-	6 000	12 000
БХ	10 000	-	10 000	12 000	-	15 000
БУ	-	-	-	10 000	-	13 000
ОР	9 000	-	11 000	-	-	14 000
ӨВ	6 000	12 000	8 000	10 500	6 000	15 000
ХӨ	10 000	13 000	9 000	11 000	7 000	14 000
	Төвийн бүс					
ГС	8 000	-	7 000	10 000	-	12 000
ДА	8 000	9 750	9 000	10 000	6 000	16 000
ДО	6 500	12 000	8 000	-	7 000	13 500
ДУ	-	16 000	11 000	12 000	-	-
ӨМ	10 000	15 000	13 000	11 000	8 000	16 000
СЭ	5 000	-	9 000	6 000	-	12 000
ТӨ	8 000	-	9 000	9 500	-	15 000
	Зүүн бүс					
ДД	4 000	-	5 000	7 000	-	8 000
СҮ	6 000	-	6 000	7 000	-	10 500
ХЭ	7 000	6 000	6 500	12 000	-	-
	Улаанбаатар					
УБ	8 000	12 000	8 000	-	-	13 000

Хавсралт № 5

МОНГОЛ УЛСЫН НЭГДСЭН ТӨСВИЙН ОРЛОГО, ЗАРЛАГА, жил бүрийн эхний 10 сарын байдлаар, оны үнээр

сая төг

	2012 I-X		2013 I-X	
	Дүн	дүнд эзлэх хувь	Дүн	дүнд эзлэх хувь
НИЙТ ОРЛОГО БА ТУСЛАМЖИЙН ДҮН	**3 969 031.3**	**100.0**	**4 497 789.7**	**100.0**
ТОГТВОРЖУУЛАЛТЫН САН	25 482.2	0.6	38 978.2	0.9
НИЙТ ТЭНЦВЭРЖҮҮЛСЭН ОРЛОГО БА ТУСЛАМЖИЙН ДҮН	3 943 549.0	99.4	4 458 811.5	99.1
УРСГАЛ ОРЛОГО	3 905 870.1	98.4	4 458 069.0	99.1
ТАТВАРЫН ОРЛОГО	3 498 674.8	88.2	3 938 276.6	87.6
1. Орлогын албан татвар	714 267.6	18.0	863 317.3	19.2
- аж ахуйн нэгжийн	447 836.2	11.3	509 399.6	11.3
- хүн амын	266 381.5	6.7	353 917.7	7.9
- зарим бүтээгдэхүүний үнийн өсөлтийн	49.9	0.0	0.0	0.0
2. Нийгмийн даатгалын шимтгэл	532 119.3	13.4	680 046.2	15.1
3. Өмчийн татвар	16 084.8	0.4	29 195.4	0.6
4. Дотоодын бараа, үйлчилгээний татвар	1 326 234.5	33.4	1 527 523.7	34.0
- нэмэгдсэн өртгийн татвар	1 052 662.6	26.5	1 127 732.4	25.1
- онцгой албан татвар	242 984.0	6.1	367 089.3	8.2
- тусгай зориулалтын орлого	30 587.9	0.8	32 702.0	0.7
5. Гадаад худалдааны татварын орлого	279 543.5	7.0	309 762.1	6.9
6. Бусад татвар	630 425.1	15.9	528 431.9	11.7
ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	407 195.3	10.2	519 792.5	11.6
ХӨРӨНГИЙН ОРЛОГО	12 997.3	0.3	742.5	0.0
ТУСЛАМЖИЙН ОРЛОГО	24 681.7	0.6	0.0	0.0
НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	**4 521 516.0**	**100.0**	**4 641 806.0**	**100.0**
НИЙТ ЗАРЛАГА	4 480 506.0	99.1	4 515 949.6	97.3
УРСГАЛ ЗАРДАЛ	3 423 124.6	75.7	3 539 042.0	76.2
1. Бараа, үйлчилгээний зардал	1 580 025.3	34.9	1 854 318.7	39.9
- цалин, хөлс	946 285.8	20.9	1 134 529.7	24.4
- нийгмийн даатгалын шимтгэл	87 145.5	1.9	105 740.5	2.3
- бараа, үйлчилгээний бусад зардал	633 739.6	14.0	719 789.0	15.5
2. Зээлийн үйлчилгээний төлбөр	95 565.8	2.1	158 238.9	3.4
3. Татаас ба шилжүүлэг	1 747 533.5	38.6	1 526 484.4	32.9
ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	1 057 381.4	23.4	976 907.6	21.0
Дотоод эх үүсвэр	999 906.4	22.1	761 062.4	16.4
- хөрөнгө оруулалт	921 532.9	20.4	729 479.5	15.7
- их засварын зардал	39 120.7	0.9	17 402.8	0.4
- геологи хайгуулын зардал	2 846.8	0.1	5 430.4	0.1
- ойжуулалт, байгаль орчны бусад арга хэмжээ	2 996.9	0.1	4 144.0	0.1
- улсын нөөц бүрдүүлэх зардал	33 409.1	0.7	4 605.7	0.1
Гадаад эх үүсвэр	57 475.0	1.3	215 845.2	4.7
ЭРГЭЖ ТӨЛӨГДӨХ ЦЭВЭР ЗЭЭЛ	41 010.0	0.9	125 856.4	2.7
- гадаад зээлээр санхүүжих төсөл	12 458.7	0.3	44 095.4	0.9

Хавсралт № 6

ОРОН НУТГИЙН ТӨСВИЙН ОРЛОГО, ЗАРЛАГА, жил бүрийн эхний 10 сарын байдлаар

сая төг

Аймаг, нийслэл	Орлого			Улсын төсвөөс олгосон санхүүгийн дэмжлэг		Зарлага		
	2012 I-X	2013 I-X	2013 I-X / 2012 I-X %	2012 I-X	2013 I-X	2012 I-X	2013 I-X	2013 I-X / 2012 I-X
Бүгд	**603 662.8**	**1 477 865.5**	**244.8**	**76 926.3**	**908 067.0**	**495 704.0**	**1 295 807.4**	**261.4**
				Баруун бүс				
Дүн	**39 037.1**	**225 494.2**	**577.6**	**14 130.6**	**201 801.3**	**37 130.5**	**204 566.7**	**550.9**
БӨ	6 824.9	51 267.2	751.2	3 140.0	47 206.0	6 171.5	43 339.0	702.2
ГО	8 504.3	38 437.4	452.0	255.2	34 245.7	7 650.1	35 418.5	463.0
ЗА	8 282.0	45 846.2	553.6	4 487.0	40 985.6	8 338.2	43 929.5	526.8
УВ	8 548.9	45 596.9	533.4	4 548.4	41 194.9	8 264.5	38 452.3	465.3
ХО	6 876.9	44 346.5	644.9	1 700.0	38 169.0	6 706.3	43 427.4	647.6
				Хангайн бүс				
Дүн	**84 351.1**	**299 976.0**	**355.6**	**19 903.7**	**233 827.5**	**78 154.0**	**267 451.5**	**342.2**
АР	8 286.3	46 088.2	556.2	4 278.9	41 420.1	7 182.3	42 868.6	596.9
БХ	9 093.6	46 841.6	515.1	4 936.2	42 423.3	8 303.0	44 079.9	530.9
БУ	7 011.3	35 871.1	511.6	1 046.6	21 325.6	6 343.0	32 360.3	510.2
ОР	40 951.9	55 129.4	134.6	-	24 465.3	38 224.9	39 820.6	104.2
ӨВ	8 903.3	50 756.6	570.1	4 686.2	45 388.1	8 304.8	49 186.4	592.3
ХӨ	10 104.7	65 289.1	646.1	4 955.7	58 805.1	9 796.0	59 135.7	603.7
				Төвийн бүс				
Дүн	**148 843.6**	**281 655.8**	**189.2**	**4 837.8**	**180 548.2**	**148 672.7**	**243 688.4**	**163.9**
ГС	3 519.4	11 731.2	333.3	825.7	8 625.2	3 456.8	11 490.2	332.4
ДА	10 307.1	40 069.4	388.8	-	27 345.2	10 357.9	31 845.1	307.4
ДО	14 170.1	33 119.5	233.7	-	21 068.9	12 027.1	27 637.7	229.8
ДУ	6 396.8	28 073.5	438.9	3 074.3	25 308.9	5 170.0	23 405.3	452.7
ӨМ	89 461.5	72 482.6	81.0	-	22 447.5	93 227.4	60 489.7	64.9
СЭ	15 418.3	48 854.4	316.9	-	36 469.6	13 681.4	46 846.7	342.4
ТӨ	9 570.3	47 325.1	494.5	937.8	39 283.0	10 752.2	41 973.9	390.4
				Зүүн бүс				
Дүн	**21 274.9**	**114 649.2**	**538.9**	**560.9**	**95 251.5**	**21 760.3**	**111 120.4**	**510.7**
ДД	7 005.5	38 796.2	553.8	-	29 882.6	7 278.6	35 870.3	492.8
СҮ	7 052.5	34 890.9	494.7	560.9	29 901.1	7 152.0	34 284.9	479.4
ХЭ	7 216.9	40 962.1	567.6	-	35 467.8	7 329.8	40 965.2	558.9
				Улаанбаатар				
УБ	**310 156.1**	**556 090.1**	**179.3**	**37 493.4**	**196 638.6**	**209 986.4**	**468 980.4**	**223.3**

Хавсралт № 7

ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС УЛСЫН ТӨСӨВТ ТӨВЛӨРҮҮЛЭХ ОРЛОГО, жил бүрийн эхний 10 сарын байдлаар

сая төг

Аймаг, нийслэл	2012 I-X	2013 I-X	2013 I-X / 2012 I-X %
Бүгд	**132 808.3**	**12 500.1**	**9.4**
ДА	3 478.3	-	-
ДО	2 700.0	-	-
ДД	150.0	-	-
ОР	29 708.8	2 000.0	6.7
ӨМ	60 291.2	6 865.3	11.4
СЭ	1 500.0	-	-
ХЭ	-	-	-
УБ	34 980.0	3 634.8	10.4

Хавсралт № 8

Хураасан үр тариа, төмс, хүнсний ногоо, бэлтгэсэн хадлан, гар тэжээл, бүс, аймаг, нийслэлээр, жил бүрийн эхний 11 дүгээр сарын 1-ний байдлаар

т

Аймаг нийслэл	Үр тариа		Төмс		Хүнсний ногоо		Бэлтгэсэн хадлан		Бэлтгэсэн гар тэжээл	
	2012 I-X	2013 I-X	2012 I-X	2013 I-X	2012 I-X	2013 I-X	2012 I-X	2013 I-X	2012 I-X	2013 I-X
Дүн	**470 497.7**	**384 315.6**	**245 601.3**	**193 741.7**	**97 844.7**	**100 132.0**	**1 140 034.2**	**1 055 049.3**	**33 772.9**	**31 518.6**
Баруун бүс										
Дүн	**10 552.1**	**11 275.0**	**26 823.5**	**20 260.9**	**18 774.2**	**19 552.6**	**197 375.5**	**184 149.9**	**11 800.7**	**12 209.4**
БӨ	88.0	127.1	4 161.7	2 617.2	1 690.2	1 233.2	58 274.0	60 191.5	5 477.0	6 574.5
ГО	1 169.6	332.4	1 930.2	1 012.9	1 345.4	575.5	4 236.9	4 448.1	150.7	205.9
ЗА	1 320.0	2 045.0	3 187.0	2 752.6	1 807.9	1 590.5	20 486.3	17 324.9	823.5	808.1
УВ	7 574.4	8 595.0	3 074.9	2 821.5	2 590.3	2 860.4	51 914.8	45 252.8	1 632.0	1 805.3
ХО	400.1	175.5	14 469.7	11 056.7	11 340.4	13 293.1	62 463.5	56 932.6	3 717.5	2 815.6
Хангайн бүс										
Дүн	**77 311.6**	**70 580.9**	**25 217.9**	**23 115.8**	**12 908.5**	**12 541.7**	**393 163.5**	**374 380.9**	**9 750.0**	**9 155.5**
АР	2 980.0	1 967.0	3 508.3	3 784.5	1 346.9	1 406.3	82 525.4	74 888.0	1 308.5	1 595.3
БХ	7.6	8.9	2 645.2	2 397.8	1 249.3	1 664.0	2 896.0	3 053.6	543.8	452.7
БУ	45 917.0	40 061.4	8 841.6	8 481.8	3 620.4	4 166.2	99 660.0	95 983.0	2 360.7	1 814.6
ОР	7 366.0	3 328.6	3 221.1	1 956.6	3 338.5	1 999.1	10 869.0	10 317.0	229.3	57.0
ӨВ	2 983.0	1 303.0	3 662.6	3 747.5	1 991.6	2 076.4	31 195.9	31 794.8	4 991.1	4 912.2
ХӨ	18 058.0	23 912.0	3 339.1	2 747.7	1 361.9	1 229.7	166 017.2	158 344.5	316.6	323.7
Төвийн бүс										
Дүн	**354 209.0**	**278 470.5**	**178 079.9**	**136 213.5**	**58 819.8**	**60 490.2**	**327 672.3**	**295 920.0**	**10 937.1**	**8 237.6**
ГС	-	-	34.9	38.6	27.4	34.8	2 192.8	768.8	111.6	48.4
ДА	12 820.8	11 698.0	14 208.0	10 671.0	12 928.9	15 277.9	60 121.6	55 043.0	265.3	31.9
ДО	-	-	205.8	123.0	158.7	177.4	1 369.3	1 460.9	134.9	81.6
ДУ	-	-	121.2	123.4	29.6	31.9	25.0	35.0	2 102.9	3 203.1
ӨМ	-	-	629.5	653.2	438.0	598.9	2 746.2	2 442.8	722.7	422.0
СЭ	234 181.5	186 615.6	62 176.1	56 020.2	33 940.6	34 603.3	174 580.0	155 362.0	-	64.3
ТӨ	107 206.7	80 156.9	100 704.4	68 584.1	11 296.6	9 766.0	86 637.4	80 807.5	7 599.7	4 386.3
Зүүн бүс										
Дүн	**28 425.0**	**23 989.2**	**10 315.4**	**10 097.6**	**4 274.6**	**4 621.7**	**201 017.3**	**188 432.9**	**900.7**	**963.7**
ДД	14 149.0	12 955.2	3 031.3	3 156.8	738.8	785.0	54 183.3	54 922.4	67.0	200.2
СҮ	-	430.0	683.2	709.8	223.1	272.7	11 391.0	11 948.5	675.0	657.5
ХЭ	14 276.0	10 604.0	6 600.9	6 231.0	3 312.7	3 564.1	135 443.0	121 562.0	158.7	106.0
Улаанбаатар										
УБ	**-**	**-**	**5 164.7**	**4 053.9**	**3 067.6**	**2 925.8**	**20 805.6**	**12 165.6**	**384.4**	**952.5**

Хавсралт № 9

Гадаад худалдааны нийт эргэлт, жил бүрийн эхний 10 сарын байдлаар

мян.ам.долл

Үзүүлэлт	2012 I-X	2013 I-X	2013 I-X / 2012 I-X %
Нийт бараа эргэлт	**9 403 976.7**	**8 821 173.6**	**93.8**
Экспорт	**3 664 689.4**	**3 480 181.7**	**95.0**
Валютын төлбөртэй худалдаа	3 659 023.8	3 474 968.5	95.0
Гадаадын тусламжийн бараа	169.6	-	-
Гадаадын захиалагчийн материалаар хийсэн бараа	3 851.2	3 769.4	97.9
Бусад	1 644.7	1 443.8	87.8
Импорт	**5 739 287.3**	**5 340 991.9**	**93.1**
Валютын төлбөртэй худалдаа	4 982 135.1	4 953 618.8	99.4
Бараа солилцоо	32.0	89.2	2.8*
Гадаадын тусламжийн бараа	119 870.5	71 409.3	59.6
Хөрөнгө оруулалтаар нийлүүлсэн бараа	627 261.4	298 314.1	47.6
Гадаадын зээлийн хөрөнгөөр нийлүүлсэн бараа	6 822.4	11 825.3	173.3
Гадаадын захиалагчийн материал, эд зүйлс	1 472.1	1 523.8	103.5
Бусад	1 693.8	4 211.5	2.5*

Тайлбар: *-дахин
*Note: *-times more*

Хавсралт № 10

Экспорт, импорт, барааны бүлгээр, жил бүрийн эхний 10 сарын байдлаар

мян.ам.долл

Барааны бүлэг	2012 I-X		2013 I-X	
	Дүн	Дүнд эзлэх хувь	Дүн	Дүнд эзлэх хувь
Экспорт	**3 664 689.4**	**100.0**	**3 480 181.7**	**100.0**
Эрдэс бүтээгдэхүүн	3 276 088.1	89.4	2 788 604.5	80.1
Үнэт ба хагас үнэт чулуу, үнэт металл, гоёлын зүйлс, зоос	85 603.6	2.3	296 341.4	8.5
Нэхмэл болон нэхмэл бүтээгдэхүүн	215 940.0	5.9	260 248.0	7.5
Машин, механик тохөөрөмж, цахилгаан хэрэгсэл, дуу хураагч, зурагт, тэдгээрийн эд анги, сэлбэг	10 975.8	0.3	34 849.6	1.0
Түүхий болон боловсруулсан арьс, шир, ангийн үс, эдгээрээр хийсэн эдлэл	22 378.8	0.6	28 267.3	0.8
Үндсэн төмөрлөг болон түүгээр хийсэн бүтээгдэхүүн	15 487.8	0.4	18 081.5	0.5
Авто, агаарын замын тээврийн хэрэгсэл, тэдгээрийн эд анги	8 176.9	0.2	15 160.1	0.4
Мал, амьтад, тэдгээрээс гаралтай бүтээгдэхүүн	16 883.4	0.5	13 511.2	0.4
Бусад	13 155.1	0.4	25 118.1	0.8
Импорт	**5 739 287.3**	**100.0**	**5 340 991.9**	**100.0**
Эрдэс бүтээгдэхүүн	1 288 269.7	22.4	1 396 091.5	26.1
Машин, механик төхөөрөмж, цахилгаан хэрэгсэл, дуу хураагч, зурагт, тэдгээрийн эд анги, сэлбэг	1 420 179.1	24.7	1 181 747.8	22.1
Авто, агаарын замын тээврийн хэрэгсэл, тэдгээрийн эд анги	1 135 860.2	19.8	917 381.5	17.2
Үндсэн төмөрлөг болон түүгээр хийсэн бүтээгдэхүүн	515 747.7	9.0	482 918.9	9.0
Хүнсний бэлэн бүтээгдэхүүн	323 331.1	5.6	334 123.7	6.3
Хими, химийн үйлдвэрийн бүтээгдэхүүн	249 399.4	4.3	247 427.1	4.6
Хуванцар, каучук, түүгээр хийсэн эдлэл	206 637.7	3.6	200 227.2	3.7
Чулуу, гөлтгөнө, цемент, шөрмөсөн чулуун зүйлс, шил, шилэн сав	119 014.7	2.1	114 432.9	2.1
Бусад	480 847.6	8.5	466 641.3	8.9

Хавсралт № 11

Аж үйлдвэрийн салбарын бүтээгдэхүүний нийт үйлдвэрлэл, дэд салбараар, 2005 оны зэрэгцүүлэх үнээр, жил бүрийн эхний 10 сарын байдлаар

сая төг

Аж үйлдвэрийн салбар	2012		2013		2013 I-X / 2012 I-X %
	X	I-X	X	I-X	
Нийт дүн	**213 673.5**	**1 824 287.1**	**250 632.7**	**2 046 856.5**	**112.2**
Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэр	**120 739.4**	**1 044 045.3**	**158 835.1**	**1 235 642.2**	**118.4**
Нүүрс олборлолт	30 655.2	228 243.7	39 404.7	230 173.6	100.8
Газрын тос олборлолт	19 606.3	157 602.0	27 294.7	218 991.7	139.0
Металлын хүдэр олборлолт	68 981.1	640 399.5	90 013.6	775 727.9	121.1
Бусад ашигт малтмал олборлолт	1 496.7	17 800.0	2 122.1	10 749.0	60.4
Боловсруулах аж үйлдвэр	**72 021.0**	**595 540.3**	**69 489.6**	**616 357.1**	**103.5**
Хүнсний бүтээгдэхүүн, ундаа үйлдвэрлэл	31 194.4	278 627.9	29 801.6	283 598.0	101.8
Тамхи үйлдвэрлэл	2 333.0	18 235.6	2 173.4	14 725.8	80.8
Нэхмэлийн үйлдвэрлэл	9 047.8	69 412.0	8 056.6	71 289.9	102.7
Хувцас үйлдвэрлэл, үслэг арьс боловсруулалт	555.9	4 259.6	462.3	5 254.6	123.4
Арьс, шир боловсруулах, ширэн эдлэл, гутал үйлдвэрлэл	1 514.1	7 617.5	1 045.4	7 736.7	101.6
Мод, модон эдлэл үйлдвэрлэл	263.8	2 203.8	171.4	2 138.0	97.0
Цаас, цаасан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	289.7	3 485.7	290.8	2 634.8	75.6
Нийтлэх, хэвлэх, дуу бичлэг хийх ажиллагаа	1 829.3	13 006.3	1 285.9	16 292.4	125.3
Кокс, шахмал түлш үйлдвэрлэл	9 037.9	54 774.3	9 431.6	73 833.0	134.8
Химийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	1 655.4	17 191.9	1 845.7	22 336.3	129.9
Резин болон хуванцар бүтээгдэхүүн	856.7	8 388.3	169.4	6 437.0	76.7
Төмөрлөг бус эрдэс бодисоор хийсэн эдлэл үйлдвэрлэл	8 035.1	54 029.1	7 866.5	47 506.1	87.9
Төмрийн үйлдвэрлэл	5 062.2	53 506.9	6 667.1	59 324.2	110.9
Машин, тоног төхөөрөмжөөс бусад төмөр эдлэл үйлдвэрлэл	3.9	70.2	35.3	168.0	239.4
Бичиг хэргийн болон тооцоолох техник үйлдвэрлэл	24.3	3 884.9	43.7	1 739.5	44.8
Цахилгаан хэрэгсэл үйлдвэрлэл	88.6	3 538.6	15.9	343.5	9.7
Эмнэлгийн багаж хэрэгсэл, нарийн хэмжүүр, хараа зүйн хэрэгсэл үйлдвэрлэл	0.7	6.9	0.7	6.1	88.7
Тээврийн бусад хэрэгсэл үйлдвэрлэл	97.4	733.3	57.8	380.8	51.9
Тавилга үйлдвэрлэл, боловсруулах үйлдвэрийн бусад	130.9	2 567.8	68.5	612.6	23.9
Цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамж	**20 913.1**	**184 701.5**	**22 308.0**	**194 857.1**	**105.5**
Цахилгаан, дулаан, уур үйлдвэрлэл	19 714.1	173 271.2	21 039.4	183 083.9	105.7
Ус ариутгал, усан хангамж	1 199.0	11 430.2	1 268.6	11 773.2	103.0

Хавсралт № 12

Аж үйлдвэрийн салбарын гол нэр төрлийн зарим бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл, жил бүрийн эхний 10 сарын байдлаар

Нэр төрөл	Хэмжих нэгж	2012		2013		2013 I-X / 2012 I-X %
		X	I-X	X	I-X	
Цахилгаан эрчим хүч	сая кВт.цаг	357.7	3 279.2	386.2	3 445.0	105.1
Дулааны эрчим хүч	мян.Гкал	797.6	6 098.6	821.1	6 578.5	107.9
Газрын тос	мян.баррел	358.3	2 880.4	498.9	4 002.5	139.0
Нүүрс	мян.т	2 925.9	21 784.8	3 761.0	21 969.0	100.8
Зэсийн баяжмал, 35%-ийн агуулгад шилжүүлснээр	мян.т	29.6	290.8	53.0	413.2	142.1
Молибдений баяжмал, 47%-ийн агуулгад шилжүүлснээр	т	343.6	3 395.0	321.0	3 207.0	94.5
Хайлуур жоншны баяжмал	мян.т	6.8	92.6	13.8	60.0	64.8
Алт	кг	672.2	4 834.7	760.9	7 746.0	160.2
Катодын зэс, 99%	т	228.8	1 898.1	214.0	1 947.5	102.6
Сүлжмэл эдлэл	мян.ш	64.0	657.4	93.7	681.1	103.6
Самнасан ноолуур	т	65.4	367.0	43.9	473.7	129.1
Хивс	мян.м2	88.1	744.4	70.9	693.3	93.1
Тэмээний ноосон хөнжил	мян.м	1.1	3.7	1.9	9.7	262.2
Зүсмэл материал	м3	640.3	10 576.5	411.0	5 463.1	51.7
Шохой	мян.т	6.2	57.7	4.4	50.1	86.8
Цемент	мян.т	41.3	328.1	37.5	252.3	76.9
Сонин	сая х.д.х	5.4	53.6	5.4	47.5	88.7
Малын мах	т	2768.8	4127.0	1433.1	2491.2	60.4
Хиаман төрлийн бүтээгдэхүүн	т	197.5	1 802.8	192.7	1 863.3	103.4
Гурил	т	7 540.3	83 049.3	14 913.5	106 971.7	128.8
Талх	т	2 312.3	20 752.7	2 005.3	21 041.3	101.4
Нарийн боов	т	1 250.8	11 170.7	1 696.6	15 058.0	134.8
Гоймон	т	390.1	2 653.3	10.8	1 352.7	51.0
Амтат ус, ундаа	мян.л	5 516.8	65 240.2	6 022.4	66 031.8	101.2
Архи, дарс	мян.л	2 189.9	23 164.2	1 808.8	20 079.5	86.7
Спирт	мян.л	313.4	2 700.6	82.2	1 426.8	52.8

Хавсралт № 13

Аж үйлдвэрийн салбарын борлуулсан бүтээгдэхүүн, дэд салбараар, оны үнээр, жил бүрийн эхний 10 сарын байдлаар

сая төг

Аж үйлдвэрийн салбар	2012		2013		Үүнээс: гадаадад	Дүнд эзлэх хувь	
	X	I-X	X	I-X		2012 I-X	2013 I-X
Аж үйлдвэр бүгд	**608 326.2**	**4 906 388.6**	**710 191.1**	**5 112 208.9**	**2 985 533.8**	**100.0**	**100.0**
Уул уурхай, олборлох аж үйлдвэр	**361 099.6**	**2 942 584.9**	**406 541.6**	**2 949 428.2**	**2 304 844.2**	**59.9**	**57.7**
Нүүрс олборлолт	113 087.5	823 422.0	103 402.6	579 772.7	449 785.9	16.8	11.3
Газрын тос олборлолт	49 520.7	368 735.4	88 984.3	590 882.1	590 882.1	7.5	11.6
Металлын хүдэр олборлолт	191 693.4	1 694 066.7	203 620.6	1 727 302.3	1 234 834.0	34.5	33.8
Бусад ашигт малтмал олборлолт	6 798.0	56 360.8	10 534.2	51 471.2	29 342.3	1.1	1.0
Боловсруулах аж үйлдвэр	**208 465.9**	**1 602 600.6**	**255 292.7**	**1 754 084.1**	**680 689.6**	**32.7**	**34.3**
Хүнсний бүтээгдэхүүн, ундаа үйлдвэрлэл	62 908.8	603 177.5	56 637.5	634 623.3	3 052.4	12.3	12.4
Мах, загас, жимс, ногоо, өөх, тос боловсруулалт	7 082.7	52 413.0	3 377.0	83 853.8	1 927.8	8.7 *	13.2 *
Сүү, сүүн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	3 233.1	33 196.7	3 492.9	36 007.2	-	5.5 *	5.7 *
Үр тарианы гурил, цардуул, малын тэжээл үйлдвэрлэл	4 009.5	46 183.5	8 896.4	62 245.5	-	7.7 *	9.8 *
Хүнсний бусад бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	7 413.9	65 660.7	8 625.9	82 490.2	-	10.9 *	13.0 *
Ундаа үйлдвэрлэл /согтууруулах ундаа ороод/	41 169.6	405 723.6	32 245.4	370 026.6	1 124.6	67.3 *	58.3 *
Тамхи үйлдвэрлэл	1 902.7	36 809.0	2 500.0	58 745.9	-	0.8	1.1
Нэхмэлийн үйлдвэрлэл	17 076.4	146 179.0	17 939.0	189 163.3	114 505.3	3.0	3.7
Хувцас үйлдвэрлэл, үслэг арьс боловсруулалт	1 830.6	10 285.5	3 042.1	20 306.1	5 190.4	0.2	0.4
Арьс, шир боловсруулах, ширэн эдлэл, гутал үйлдвэрлэл	982.5	6 590.3	278.8	3 102.7	1 529.9	0.1	0.1
Мод, модон эдлэл үйлдвэрлэл	2 546.7	12 038.2	1 046.4	10 731.3	-	0.2	0.2
Нийтлэх, хэвлэх, дуу бичлэг хийх ажиллагаа	1 973.6	20 215.0	2 277.8	20 527.1	-	0.4	0.4
Цаас, цаасан бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	1 321.2	13 040.1	1 102.6	10 563.1	-	0.3	0.2
Кокс, шахмал түлш үйлдвэрлэл	91 556.9	457 640.5	125 793.9	506 285.3	504 463.1	9.3	9.9
Химийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл	4 878.4	44 496.2	9 096.0	49 580.4	-	0.9	1.0
Резин болон хуванцар бүтээгдэхүүн	230.0	2 788.9	1 500.8	5 490.5	-	0.1	0.1
Төмөрлөг бус эрдэс бодисоор хийсэн эдлэл үйлдвэрлэл	13 450.0	106 658.7	15 107.9	113 459.4	-	2.2	2.2
Төмрийн үйлдвэрлэл	2 878.5	105 505.9	15 073.3	102 229.6	51 554.4	2.2	2.0
Машин, тоног төхөөрөмжөөс бусад төмөр эдлэл үйлдвэрлэл	4 275.9	27 177.6	2 444.7	21 486.0	346.5	0.6	0.4
Бичиг хэргийн болон тооцоолох техник үйлдвэрлэл	16.1	2 757.8	258.5	2 829.5	-	0.1	0.1
Цахилгаан хэрэгсэл үйлдвэрлэл	114.6	2 327.3	0.0	203.0	-	0.0	0.0
Эмнэлгийн багаж хэрэгсэл, нарийн хэмжүүр, хараа зүйн хэрэгсэл үйлдвэрлэл	20.8	174.2	12.6	115.5	-	0.0	0.0
Тээврийн бусад хэрэгсэл үйлдвэрлэл	371.6	3 157.7	228.3	2 204.3	-	0.1	0.0
Тавилга үйлдвэрлэл, боловсруулах үйлдвэрийн бусад	130.4	1 581.1	952.6	2 437.6	47.6	0.0	0.0
Цахилгаан, дулааны эрчим хүч үйлдвэрлэл, усан хангамж	**38 760.7**	**361 203.1**	**48 356.7**	**408 696.6**	**-**	**7.4**	**8.0**
Цахилгаан, дулаан, уур үйлдвэрлэл	34 778.8	327 292.7	44 122.2	373 069.4	-	6.7	7.3
Ус ариутгал, усан хангамж	3 981.9	33 910.4	4 234.5	35 627.2	-	0.7	0.7

Тайлбар: * Бүлгийн дүнд эзлэх хувь

Хавсралт № 14

Тээврийн салбарын үндсэн үзүүлэлт, жил бүрийн эхний 10 сарын байдлаар

Тээврийн төрөл, үзүүлэлтүүд	2012 X	2012 I-X	2013 X	2013 I-X	2013 I-X / 2012 I-X %
I. Төмөр замын тээвэр					
Тээсэн ачаа, мян.т	1 862.8	16 948.6	1 901.7	17 397.5	102.6
дотоодын	998.5	8 090.5	1 054.0	8 881.1	109.8
гаргалт	561.9	5 505.4	523.6	5 043.7	91.6
оруулалт	171.8	2 072.2	193.6	2 058.5	99.3
дамжин өнгөрөх	130.6	1 280.5	130.6	1 414.2	110.4
Ачаа эргэлт, сая т.км	1 047.2	10 173.2	1 057.3	10 096.9	99.2
дотоодын	321.8	2 743.6	371.4	3 110.3	113.4
гаргалт	489.7	4 961.2	458.4	4 450.8	89.7
оруулалт	90.8	1 047.0	82.6	966.0	92.3
дамжин өнгөрөх	144.9	1 421.3	144.9	1 569.8	110.4
Зорчигчдын тоо, мян.хүн	323.3	3 368.3	291.5	3 190.4	94.7
олон улсад зорчсон	17.7	144.5	16.2	140.8	97.4
дотоодод зорчсон	305.6	3 223.8	275.3	3 049.5	94.6
Зорчигч эргэлт, сая хүн км	127.9	1 242.5	107.0	1 171.8	94.3
Шилжүүлсэн сая т.км	1 175.1	11 415.7	1 164.4	11 268.7	98.7
Тээврийн орлого, оны үнээр, сая төг	35 931.9	349 245.1	36 689.7	350 223.0	100.3
II. Агаарын тээвэр					
Тээсэн ачаа, т	324.1	3 385.5	362.6	3 480.1	102.8
шуудан	30.8	345.0	24.7	334.4	96.9
тээш	48.5	386.6	47.2	518.5	134.1
ачаа	244.7	2 654.0	290.7	2 627.1	99.0
Ачаа эргэлт, мян.т.км	625.1	8 541.9	993.2	8 118.3	95.0
шуудан	68.6	682.9	60.6	696.7	102.0
тээш	57.0	521.3	61.8	582.0	111.6
ачаа	499.5	7 337.6	870.8	6 839.6	93.2
Зорчигчдын тоо, мян.хүн	63.9	655.0	58.8	660.2	100.8
олон улсад зорчсон	33.3	379.5	34.2	378.6	99.8
дотоодод зорчсон	30.6	275.5	24.5	281.7	102.2
Зорчигч эргэлт, сая хүн км	87.3	1 044.9	97.9	1 093.7	104.7
Шилжүүлсэн сая т.км	8.6	103.6	9.9	107.6	103.9
Тээврийн орлого, оны үнээр, сая төг	12 399.8	171 458.4	18 514.1	193 004.1	112.6

Дэлхийн эдийн засаг, гадаад зах зээлийн тойм

Хавсралт № 15

АНУ-ын эдийн засаг

АНУ-ын Эдийн засгийн шинжилгээний товчооны урьдчилсан тооцоогоор (2013 оны 9 дүгээр сарын 26-нд мэдээлснээр) зэрэгцүүлэх үнээрх дотоодын нийт бүтээгдэхүүн (ДНБ) 2013 оны 2 дугаар улиралд өмнөх улирлынхаас 2.5 хувиар* өсчээ[1].

Хэрэглээний үнийн индекс 2013 оны 9 дүгээр сард өмнөх сарынхаас 0.2 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1.2 хувиар өсчээ[2].

Гадаад худалдааны тэнцэл 2013 оны эхний 8 сард 317.9 тэрбум ам.долларын* алдагдалтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 47.8 тэрбум ам.долл буюу 13.1 хувиар* буурчээ[3].

Тус улсын Холбооны нөөцийн сан (Төв банк)-гийн урьдчилсан тооцоогоор аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн индекс 2013 оны 9 дүгээр сард өмнөх сарынхаас 0.6 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 3.2 хувиар өссөн байна[4].

Ажилгүйдлийн түвшин 2013 оны 9 дүгээр сард 7.2 хувь* болж, өмнөх сарынхаас 0.1 хувиар буурсан** байна[2].

Япон улсын эдийн засаг

Япон улсын Эдийн засаг, нийгмийн судалгааны институтийн урьдчилсан тооцоогоор (2013 оны 9 дүгээр сарын 9-нд мэдээлснээр) зэрэгцүүлэх үнээрх дотоодын нийт бүтээгдэхүүн 2013 оны 2 дугаар улиралд өмнөх улирлынхаас 0.9 хувь*, өмнөх оны мөн үеийнхээс 3.8 хувиар өсчээ[5].

Хэрэглээний үнийн индекс 2013 оны дүгээр сард 100.6 (2010=100) байгаа нь өмнөх сарынхаас 0.3 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1.1 хувиар өсчээ[6].

Гадаад худалдааны тэнцэл 2013 оны эхний 8 сард урьдчилсан гүйцэтгэлээр 7760.0 тэрбум иений алдагдалтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 2987.3 тэрбум иен буюу 38.5 хувиар өсчээ[7].

Аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн индекс 2013 оны 9 дүгээр сард урьдчилсан гүйцэтгэлээр өмнөх сарынхаас 1.5 хувь*, өмнөх оны мөн үеийнхээс 5.4 хувиар өсчээ[8].

Ажилгүйдлийн түвшин 2013 оны 9 дүгээр сард 3.9 хувь* болж, өмнөх сарынхаас 0.3 хувиар буурсан байна[6].

Европын холбооны гишүүн орнуудын эдийн засаг

Европын холбооны статистикийн байгууллагын урьдчилсан тооцоогоор (2013 оны 9 дүгээр сарын 4-нд мэдээлснээр) тус холбооны гишүүн 27 орны зэрэгцүүлэх үнээрх дотоодын нийт бүтээгдэхүүн 2013 оны 2 дугаар улиралд өмнөх улирлынхаас 0.4 хувиар өсч*, өмнөх оны мөн үеийнхээс өөрчлөлтгүй байна.

Инфляцийн түвшин 2013 оны 10 дугаар сард өмнөх сарынхаас 1.1 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.7 хувиар буурсан байна.

Гадаад худалдааны тэнцэл 2013 оны эхний 8 сард 37.0 тэрбум еврогийн ашигтай гарсан бол өмнөх оны мөн үед 83.6 тэрбум еврогийн алдагдалтай байсан.

Аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн индекс 2013 оны 8 дугаар сард өмнөх сарынхаас 0.5 хувиар өсч*, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1.6 хувиар буурсан байна.

Ажилгүйдлийн түвшин 2013 оны 9 дүгээр сард урьдчилсан гүйцэтгэлээр 11.0 хувь , өмнөх сарынхаас өөрчлөлтгүй, өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.4 пунктээр өсчээ[9].

ОХУ-ын эдийн засаг

ОХУ-ын Эдийн засаг, хөгжлийн яамны урьдчилсан тооцоогоор (2013 оны 11 дүгээр сарын 1-нд мэдээлснээр) зэрэгцүүлэх үнээрх дотоодын нийт бүтээгдэхүүн 2013 оны эхний 9 сард өмнөх оны мөн үеийнхээс 1.3 хувиар өссөн байна[10].

Хэрэглээний үнийн индекс 2013 оны 10 дугаар сард өмнөх сарынхаас 0.6 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 6.3 хувиар нэмэгджээ.

Гадаад худалдааны тэнцэл 2013 оны эхний 8 сард 117.9 тэрбум ам.долларын ашигтай гарч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 13.2 тэрбум ам.долл буюу 10.1 хувиар буурсан байна.

Аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийн индекс 2013 оны 9 дүгээр сард өмнөх сарынхаас 0.7 хувиар буурч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 0.3 хувиар өсчээ.

Ажилгүйдлийн түвшин 2013 оны 8 дугаар сард 5.3 хувь болж, өмнөх сарынхаас 0.1 пунктээр өсчээ[11].

***** - Улирлын нөлөөллийг тооцсон*
*****-АНУ-ын Хөдөлмөрийн яамны Хөдөлмөрийн Статистикийн товчооны 2013 оны 9-р сарын 6-нд мэдээлснээр***

БНХАУ-ын эдийн засаг

БНХАУ-ын Үндэсний статистикийн товчооны урьдчилсан тооцоогоор (2013 оны 10 дугаар сарын 22-нд мэдээлснээр) зэрэгцүүлэх үнээрх дотоодын нийт бүтээгдэхүүн 2013 оны 3 дугаар улиралд өмнөх улирлынхаас 2.2 хувь, 2013 оны эхний 9 сард өмнөх оны мөн үеийнхээс 7.7 хувиар өссөн байна.

Хэрэглээний үнийн индекс 2013 оны 9 дүгээр сард өмнөх сарынхаас 0.8 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 3.1 хувиар өсчээ[12].

Гадаад худалдааны тэнцэл 2013 оны эхний 9 сард 1693.6 тэрбум ам.долларын ашигтай гарчээ[13].

Аж үйлдвэрийн салбарын нэмэгдэл өртөг 2013 оны 9 дүгээр сард өмнөх оны мөн үеийнхээс 10.2 хувиар өсчээ[12].

Зураг-1

Зэсийн үнэ

Лондонгийн металлын биржид тонн цэвэр зэсийн үнэ 2013 оны 10 дугаар сард дунджаар 7188.7 ам.долл болж, өмнөх сарынхаас 27.3 ам.долл буюу 0.4 хувиар өсч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 880.0 ам.долл буюу 10.9 хувиар буурчээ[14] /Зураг 1/.

Зураг-2

Алтны үнэ

Лондонгийн металлын биржид 1 унц алтны үнэ 2013 оны 10 дугаар сард дунджаар 1316.2 ам.долл болж, өмнөх сарынхаас 32.6 ам.долл буюу 2.4 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 430.8 ам.долл буюу 24.7 хувиар буурчээ[15] /Зураг 2/.

Зураг-3

Газрын тосны үнэ

Нью-Йоркийн худалдааны биржид 1 баррел газрын тосны үнэ 2013 оны 10 дугаар сард дунджаар 100.6 ам.долл болж, өмнөх сарынхаас 5.7 ам.долл буюу 5.3 хувиар буурч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 11.0 ам.долл буюу 12.3 хувиар өсчээ[16] /Зураг 3/.

Хөрөнгийн биржийн индекс

АНУ-ын хөрөнгийн биржийн Аж үйлдвэрийн Dow Jones индекс 2013 оны 10 дугаар сард дунджаар 15289.3 нэгж болж, өмнөх сарынхаас 19.5 нэгж буюу 0.1 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 1908.7 нэгж буюу 14.3 хувиар нэмэгджээ[17].

Токиогийн хөрөнгийн биржийн Nikkei-225 индекс 2013 оны 10 дугаар сард дунджаар 14332.3 нэгж болж, өмнөх сарынхаас 58.3 нэгж буюу 0.4 хувиар буурч, өмнөх оны мөн үеийнхээс 5504.9 нэгж буюу 62.4 хувиар нэмэгджээ[17].

Лондонгийн хөрөнгийн биржийн FTSE-100 индекс 2013 оны 10 дугаар сард дунджаар 6572.0 нэгж болж, өмнөх сарынхаас 19.6 нэгж буюу 0.3 хувь, өмнөх оны мөн үеийнхээс 740.1 нэгж буюу 12.7 хувиар нэмэгджээ[17].

Эх үүсвэр:

1. http://bea.gov
2. http://stats.bls.gov
3. http://www.census.gov/foreign-trade
4. http://www.federalreserve.gov
5. http://www.esri.cao.go.jp
6. http://www.stat.go.jp
7. http://www.customs.go.jp
8. http://www.meti.go.jp
9. http://epp.eurostat.ec.europa.eu
10. http://www.economy.gov.ru
11. http://www.gks.ru
12. http://www.stats.gov.cn
13. http://www.e-to-china.com
14. http://www.lme.com
15. http://www.lbma.org.uk
16. http://www.nymex.com
17. http://finance.yahoo.com

ХӨРӨНГИЙН БИРЖИЙН ИНДЕКС, сараар.

нэгж

Он	Аж үйлдвэрийн Dow Jones[1]	Nikkei-225[2]	FTSE-100[3]
2011 I	11802.37	10449.53	5971.59
II	12190.00	10622.27	6020.97
III	12081.48	9852.45	5856.92
IV	12434.88	9644.63	6007.86
V	12579.99	9650.78	5937.97
VI	12097.31	9541.53	5792.17
VII	12512.33	9996.68	5909.81
VIII	11326.62	9072.94	5271.31
IX	11175.45	8695.42	5228.49
X	11515.93	8733.56	5408.62
XI	11804.33	8506.11	5402.51
XII	12075.68	8507.32	5480.09
2011 I-XII	11957.57	9429.30	5681.39
2012 I	12550.89	8616.71	5694.45
II	12889.05	9242.33	5893.35
III	13079.47	9962.35	5875.40
IV	13030.75	9627.42	5725.58
V	12721.08	8842.54	5461.44
VI	12544.90	8638.08	5480.44
VII	12814.09	8760.68	5636.47
VIII	13135.12	8949.88	5796.95
IX	13418.50	8948.59	5805.44
X	13380.65	8827.39	5831.80
XI	12896.44	9059.86	5787.52
XII	13144.18	9814.38	5922.72
2012 I-XII	12965.31	9102.56	5743.26
2013 I	13615.32	11126.31	6161.87
II	13967.33	11336.44	6316.35
III	14418.26	12244.03	6435.58
IV	14675.91	13186.51	6361.01
V	15172.18	14532.41	6647.36
VI	15035.75	13106.62	6299.44
VII	15390.20	14317.54	6517.87
VIII	15195.35	13726.66	6521.47
IX	15269.84	14390.63	6552.36
X	15289.30	14332.31	6571.95

Тайлбар:

1. АНУ-ын хөрөнгийн биржийн индекс
2. Токиогийн хөрөнгийн биржийн индекс
3. Лондонгийн хөрөнгийн биржийн индекс

Монгол Улсын Үндэсний Статистикийн Хороонд хэвлэв.

Хаяг :
14200 Улаанбаатар, Монгол Улс
Засгийн Газрын III байр, өрөө-110
http://www.nso.mn
http://www.1212.mn
E-mail: information@nso.mn,
nso@magicnet.mn
Факс: (976-11) 329271
Утас: 1212, 322424, 326414